

Bibliothèque numérique

medic@

**VASSÉ, Louis. Lodoici vassaei
catalaunensis, doctoris, medici, in
anatomen corporis humani, tabulae
quatuor, ab authore nuper auctae et
recongnitae**

Paris : veuve Vivantii Gaultherot, 1553.

(c) Bibliothèque interuniversitaire de médecine (Paris)
Adresse permanente : <http://www.bium.univ-paris5.fr/hist/med/medica/cote?24575x03>

1

3

LODOICI VASSAEI CA-
TALAVNENSIS, DOCTORIS MEDI-
CI, IN ANATOMEN CORPORIS

HVMANI, TABVLAE QVATVOR,
*ab auctore nuper aucta &
recognita.*

PARISIIS,

Apud viduam Viuantij Gaultherot, via Iacobæ, ad D. Martini in signe.

1553

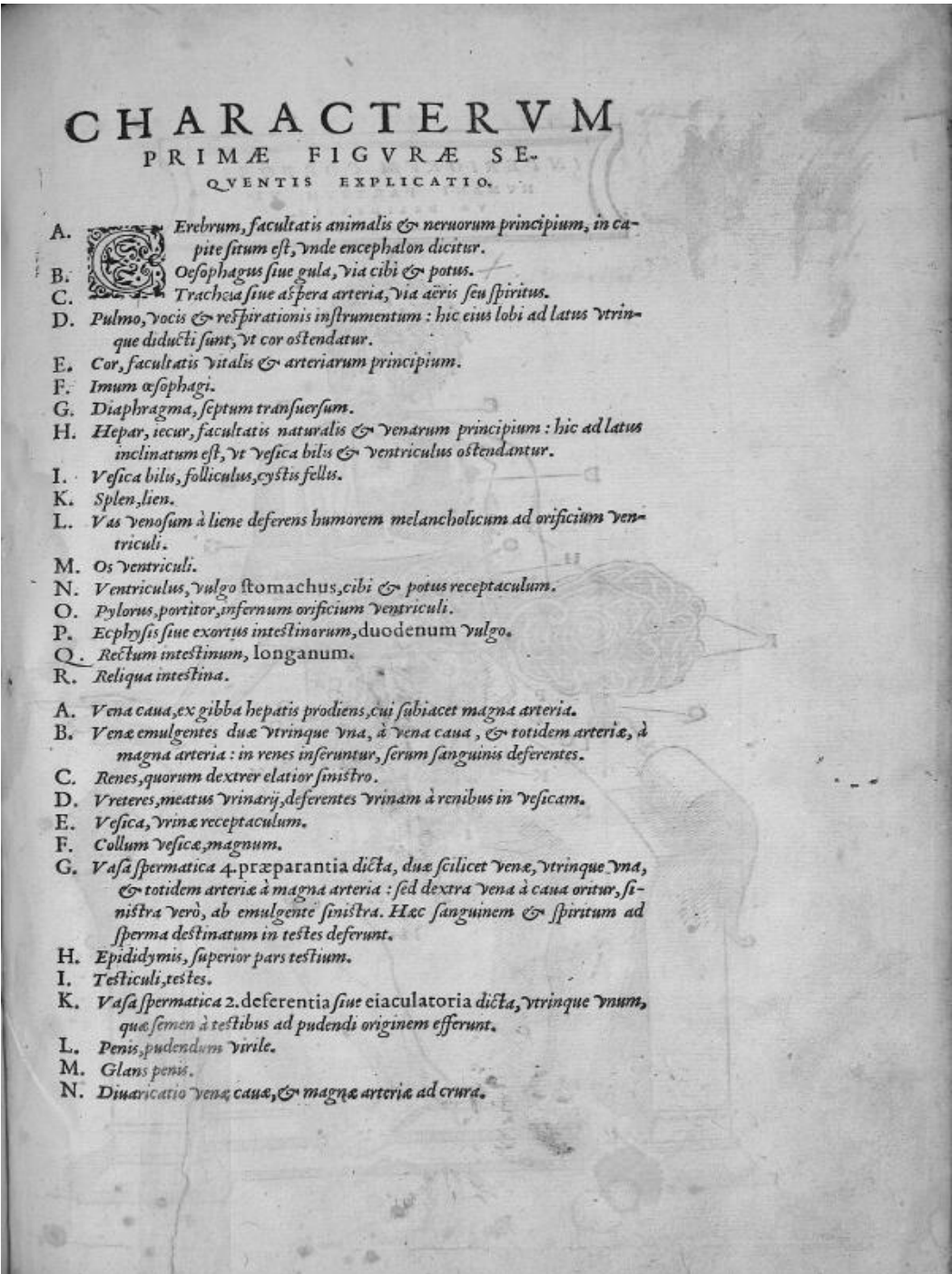
Cum priuilegio Regis.

EXTRAICT DV PRIVILE-
GE DV ROY.

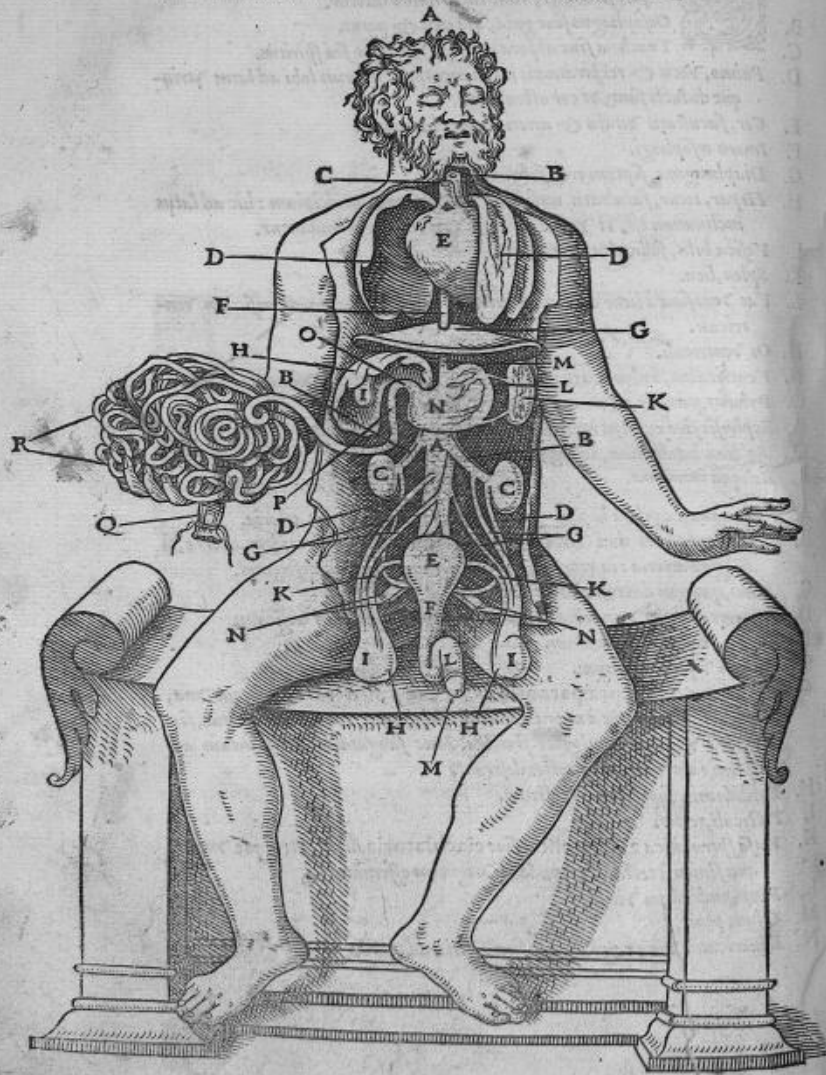
Lapleu au Roy nostre souuerain seigneur, permettre & donner priuilege a Jehan Foucher, libraire iuré en l'vniuersité de Paris, de imprimer ou faire imprimer, vendre & distribuer, vn liure intitulé, LODOICI VASSAEI CATALAVNENS. DOCTORIS MEDICI, IN ANATOMEN CORPORIS HYMANI, TABVLAE QVATVOR, AB AVTHORE NVPER AVCTAE ET RECOGNITAE, tant en Latin qu'en François. Et deffensés a tous aultres libraires & imprimeurs de ce Royaulne, de non imprimer, ne faire imprimer, vendre ne distribuer icelluy liure, & figures, (par ledict autheur ainsi augmenté) tant en Latin qu'en François, sans le vouloir & consentement dudict Foucher, iusques a six ans consecutifz, a commécer du iour & datte de la premiere impresion (tant en grand qu'en petit volume) sur peine de confiscation desdicts liures, & d'amende arbitraire: comme plus aplain est specifié en icelluy priuilege, datté du 17. de Decembre, L'an de grace 1552. Signé, Par le conseil, & scellé sur simple queue, de cire iaulne.

CHARACTERVM

PRIMÆ FIGVRÆ SE-
QVENTIS EXPLICATIO.

- A. *Erebrum, facultatis animalis & neruorum principium, in ca-
pite situm est, vnde encephalon dicitur.*
- B. *Oesophagus siue gula, via cibi & potus.*
- C. *Tracheia siue aspera arteria, via aeris seu spiritus.*
- D. *Pulmo, vocis & respirationis instrumentum: hic eius lobi ad latus vtrin-
que diducti sunt, vt cor ostendatur.*
- E. *Cor, facultatis vitalis & arteriarum principium.*
- F. *Imum oesophagi.*
- G. *Diaphragma, septum transversum.*
- H. *Hepar, iecur, facultatis naturalis & venarum principium: hic ad latus
inclinatam est, vt vesica bilis & ventriculus ostendantur.*
- I. *Vesica bilis, folliculus, cystis fellis.*
- K. *Splen, lien.*
- L. *Vas venosum à liene deferens humorem melancholicum ad orificium ven-
triculi.*
- M. *Os ventriculi.*
- N. *Ventriculus, vulgo stomachus, cibi & potus receptaculum.*
- O. *Pylorus, portitor, infernum orificium ventriculi.*
- P. *Ephysis siue exortus intestinorum, duodenum vulgo.*
- Q. *Rectum intestinum, longanum.*
- R. *Reliqua intestina.*
- A. *Vena caua, ex gibba hepatis prodiens, cui subiacet magna arteria.*
- B. *Venae emulgentes duae vtrinque vna, à vena caua, & totidem arteriae, à
magna arteria: in venas inferuntur, serum sanguinis deferentes.*
- C. *Renes, quorum dexter elatior sinistro.*
- D. *Vesicae, meatus vrinarij, deferentes vrinam à renibus in vesicam.*
- E. *Vesica, vrinæ receptaculum.*
- F. *Collum vesicae, magnum.*
- G. *Vasa spermatica 4. præparantia dicta, duae scilicet venae, vtrinque vna,
& totidem arteriae à magna arteria: sed dextra vena à caua oritur, si-
nistra verò, ab emulgente sinistra. Haec sanguinem & spiritum ad
sperma destinatum in testes deferunt.*
- H. *Epididymis, superior pars testium.*
- I. *Testiculi, testes.*
- K. *Vasa spermatica 2. deferentia siue ejaculatoria dicta, vtrinque vnum,
quae semen à testibus ad pudendi originem efferunt.*
- L. *Penis, pudendum virile.*
- M. *Glans penis.*
- N. *Diuicatio venae cauae, & magnae arteriae ad crura.*

INTERIORVM CORPORIS
HVMANI PARTIVM VI-
VA DELINEATIO.

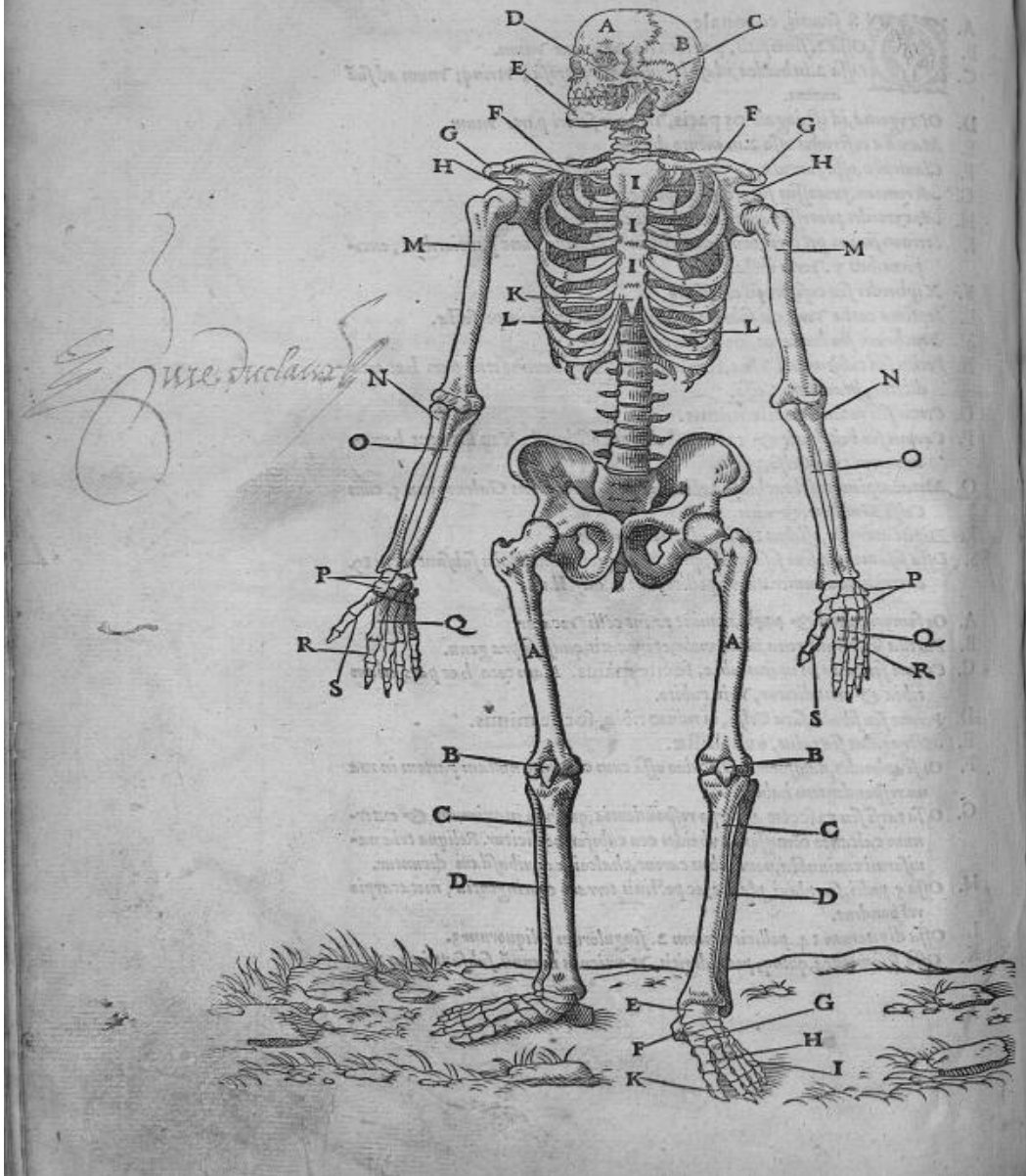

CHARACTERVM

PRIMÆ FIGVRÆ SE-
QVENTIS EXPLICATIO.

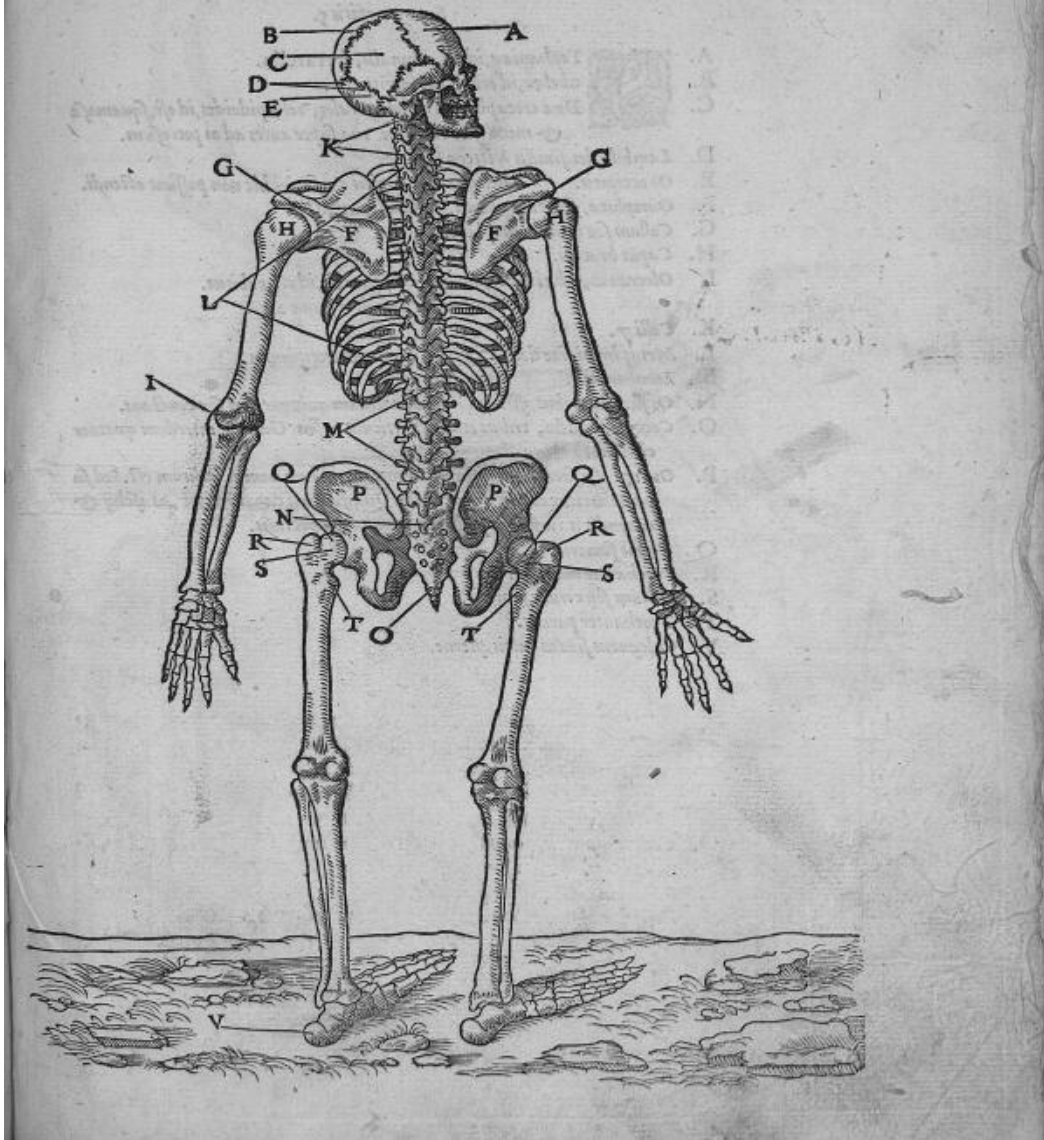
- A. S frontis, coronale.
 B. Offa 2. sincipitis, parietalia, vtrinq; vnum.
 C. Offa 2. lithoidea, id est lapidosa & petrosa, vtrinq; vnum ad suā aurem.
 D. Os zygoma, id est iugale, os paris, vtraque faciei parte vnum.
 E. Maxille inferioris offa 2. in mento diuisa.
 F. Clavicula, offa furcula.
 G. Acromion, processus superior omoplate.
 H. Anchyroides processus anterior omoplate.
 I. Sternon sine os pectoris, constans ossibus 7. Galeno, nunc paucioribus, excipientibus 7. veras costas.
 K. Xiphoides seu ensiformis cartilago.
 L. Septima costa vera, cui subiacent quinque spuria seu imperfecte.
 M. Brachium seu humerus, os adiutorii.
 N. Pechus seu cubitus vel vlna, focile maius. Quo nomine etiā pars hæc tota dicitur, brachium Celfo.
 O. Cercus seu radius, focile minus.
 P. Carpus seu brachiale & ralceta, constans ossibus 8. Non incertus horum numerus cum Celfo.
 Q. Metacarpion postbrachiale, pecten, ossibus 4. constans Galeno, non 5. cum Celfo, Guidone, & aliis.
 R. Digni quinque, ossibus 15. singuli ternis constant.
 S. Offa sesamoidæa siue sesamina, quinque digitorum articulis subsunt intus 19. externis non numeratis. In pollice sunt manifesta.
 A. Os femoris, quod & muspōs, nomine torius colli vocatur.
 B. Patella seu rotula genu, myle, mola, epigonatis, quasi supra genu.
 C. Cneme seu tibia, os maius tibiæ, focile maius. Nam tota hæc pars etiam tibia & crūs dicitur, vt in cubito.
 D. Perone seu fibula, sura Celfo, os minus tibiæ, focile minus.
 E. Astragalus seu talus, os ballistæ.
 F. Os scaphoides, nauiforme. Hæc duo ossa cum calcaneo nullam partem in manu respondentem habent.
 G. Offa tarsi seu ralcetæ 4. carpo respondentia, quorum maximum & externum calcaneo cōmissum, cyboides ceu cubiforme dicitur. Reliqua tria nauiformi coniuncta, nominibus carent, chalcoidæa quibusdam dicuntur.
 H. Offa 5. pedis, seu plantæ, ac pectinis, terram contingentiæ, metacarpio respondent.
 I. Offa digitorum 14. pollicis tantum 2. singulorum reliquorum 3.
 K. Offa sesamoidæa, quinque; pedis digitis, vt articulis manuum, subsunt intus 19.

HVMANI CORPORIS OSSIUM INVICEM
 COHAERENTIVM VNIVERSA COMPACTIO, QVAE GRAECIS ΣΚΛΗΡΟΤΗΣ ΔΙ-
 CITUR, hoc est, cadauer asficatum.

SCELETOS POSTERIORA
DEMONSTRANS.

6663

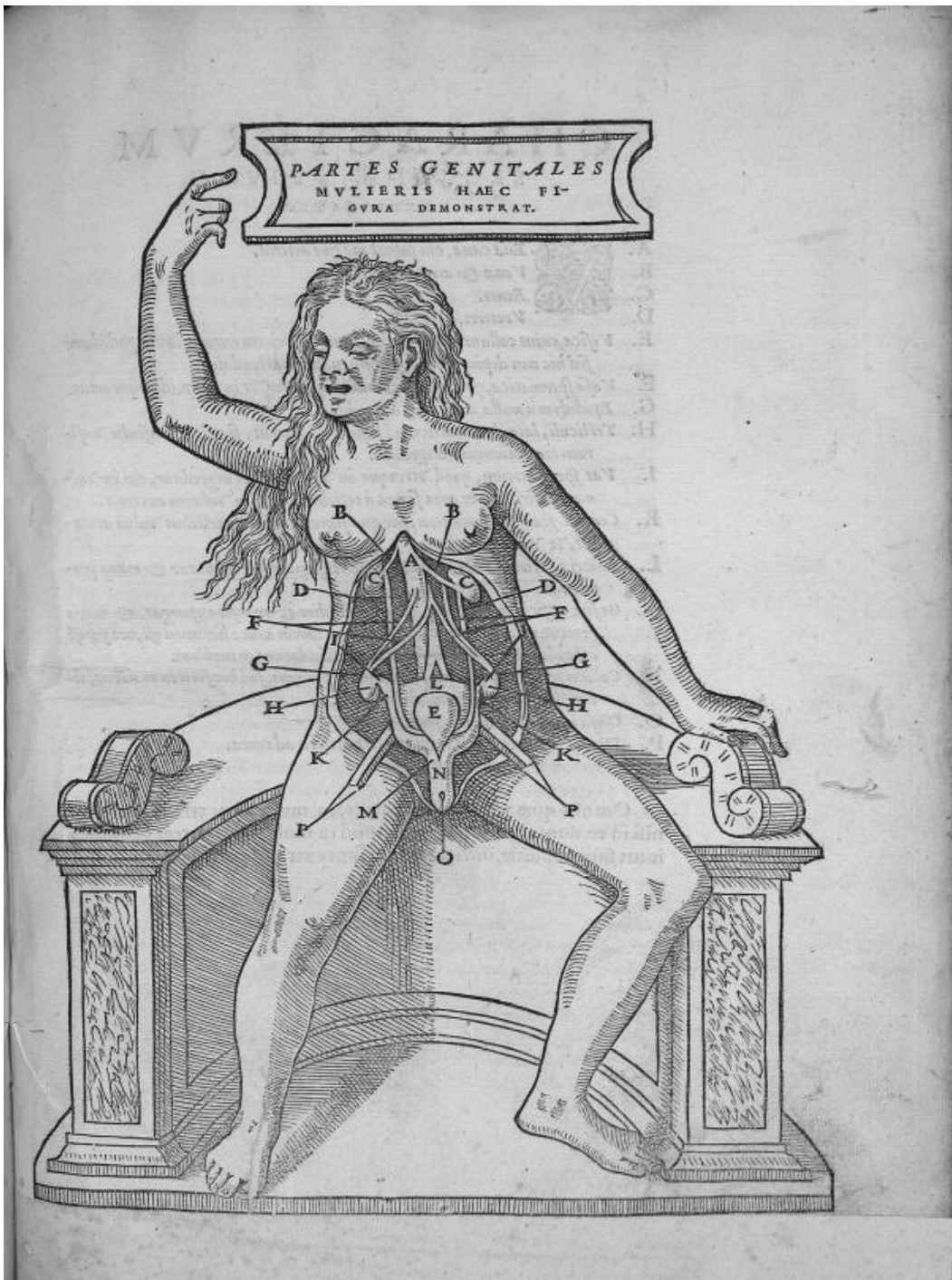
CHARACTERVM

SECVNDÆ FIGVRÆ

EXPLICATIO.

Sutura capitis 5.

- A. **S** Tephanea, id est, coronalis, serratella.
B. **S** obelea, id est, recta, sagittalis.
C. **S** Dua crotaphia: id est temporales, vel lepidoides, id est, squamose & mendose: utrinque una super aures ad os petrosum.
D. **L**ambda des, similis λ literæ Græcæ.
E. **O**s occipitis. Reliqua ossa capitis & faciei hîc non possunt ostendi.
F. **O**moplate, scoptula aperta, scapula, spathulæ.
G. **C**ollum seu cervix omoplate.
H. **C**aput brachii.
I. **O**lecranon, cubiti tuber, anchon Hippocrati, id est, cubitus. Spondyli seu vertebæ spine 24.
K. **C**olli 7.
L. **M**etaphreni siue dorfi 12. costas duodecim excipientes.
M. **L**umborum 5.
N. **O**s sacrum tribus ossibus Galeno, interdum quinque, vel sex constans.
O. **C**occyx, cauda, tribus etiam particulis ossibus Galeno, interdum quatuor constans.
P. **O**s cum osse sacro commissum, cui integro nullum nomen inditum est. Sed sèperne dicitur os iliû & anchæ. Quæ femoris caput recipit, os ischij & coxendicis: ante, ad pudenda, os pubis & pectinis.
Q. **C**aput femoris.
R. **T**rochanter magnus.
S. **C**ollum seu cervix femoris.
T. **T**rochanter parvus.
V. **C**alcaneus siue os calcis, pterne.

CHARACTERVM

SECUNDÆ FIGVRÆ

EXPLICATIO.

- A. *Ena caua, cui subest magna arteria.*
B. *Vena & arteria emulgentes.*
C. *Renes.*
D. *Vretres.*
E. *Vesica, cuius collum latum & exiguum matricem excedit iuxta pudendum: sed hic non depingitur, vt collum matricis ostendatur.*
F. *Vasa spermatica, præparantia dicta, quatuor vt in mare, idemque ortus.*
G. *Epididymis nulla, aut parua admodum.*
H. *Testiculi, lateribus matricis ad fundum adiacent, similem masculis vasorum reuolutionem excipientes.*
I. *Vas spermaticum, quod vtrinque in vulua apices ingreditur, & in vuluam inseritur, per quos semen à testibus in ipsam vuluam excernit.*
K. *Cornua seu apices matricis, per quæ semen à propriis testibus vulua attrahit, vt virile per collum.*
L. *Matrix, vterus, vulua, scroto virili respondens, si euertatur & extra promineat.*
M. *Os siue orificium matricis, per quod mulier & menses expurgat, & maris genituram ad se recipit, & factum in lucem edit: hic intus est, nec potest ostendi, nisi matrix eiusque collum scindatur per medium.*
N. *Collum matricis, peni masculorum respondens, sed hic foris in maribus, illud verò intus in fœminis situm est.*
O. *Orificium colli matricis, pudenda.*
P. *Diuaricatio vene caue, & magnæ arteriæ ad crura.*

Omnes quæ viris insunt partes, in mulieribus etiam reperias, nisi in eo duntaxat discrepent, quòd in mulieribus partes genitales intus sunt conditæ, in viris autem sunt extra ad perinæum.

ONSTAT omnibus, Præful amplissime, diuinam esse & à Deo procreatam medicinam. Quippe cuius beneficio immortaliterum naturam & causas cognoscimus, signaprehendimus, euentusque multò antè prospicimus, sanitatem conseruamus, morbos denique profligamus, ac animam penè è corpore fugientem retinemus. Causas autem rerum nosse, & futura præsaire, plusquàm hominis est: Vitam verò conseruare, atque adeò restituere, Dei planè munus existimandum. Huius autem disciplina tam excellētis cum plures sint partes, in quibus omnibus Medico futuro diligenter est elaborandus, Vnà tamen inter ceteras præcipua mihi videtur esse Anatomie, citra cuius absolutam cognitionem, frustra aut sanitatem tueri, aut morbos profligare cõtendimus. Quid enim Medico magis necessarium, quàm singularum partium substantiam, magnitudinem, numerum, figuram, situm, connexionem, & Usus cognoscere? Quorum imperitia, aut sc̄cto nervo, aut musculo, aut arteria, membri quod curandum est, sensum, nonnunquam motum, sæpe vtrunque aboleri contingit, & (quod maius est) sæpissimè mors repentina sequitur, infinitaque propemodum accidunt, quæ recensere longum esset. Cum autem ea quæ Galenus ceterisque docti viri de Anatomie scripta reliquerunt, latissimè fusa sint, volui illa quodam veluti compendio breuiter explicata in tabellas cõuicere, ut via quædam ac methodus esset ad diuinũ illud opus De Visu partium corporis humani. In quo cũ in ceteris libris Galenus omnes & Philosophos & Medicos superarit, seipsum superasse videtur. Illud opus micherecle tale est, ut non solũ à Philosophis & Medicis, verumetiã à Theologis, Iuriscõsultis, Poetis, Historicis, omnibus deniq; qui eruditionis & sapientiæ laudẽ affectant, non legi modò, sed etiam edisci debeat. Quòd si absque Anatomie mãca est omnis eruditio, si ad vitã rectè instituendam præcipuum est seipsum nosse, cum omnium optimè Galenus humanæ nature rationem ac scientiã tradiderit, ut velut in speculo teipsum contemplari liceat, non visus sum meliùs laborem meum collocare posse, quàm in ea re, quæ iure optimo omnium præstantissima haberi debeat. Itaque cum Tabellæ nostre anatomice iamdiu apud Typographos deficerent, & ipsi, tum Medicinae studiosi alteram additionem vehementer esflagitarent, & quasi irgerent, non potui eam recusare. In qua non minùs, quàm in priore elaborauit. Reseci enim quæ rescanda mihi visa sunt, multaque addidi, suis locis adaptata, quæ in priore, breuitatis gratiã, omiseram, ut nulla sit in corpore humano tam minima pars, de qua, si meminerim, non tractetur. Addidi præterea figuras quasdam interiorum partium, & osium corporis humani, quas ad meliorem formam & situm naturalem pingere curavi, singulãque partes suis characteribus notatas, ordine expli-

cui. Quæ licet videantur esse ad ornatum & ad animi refectionem magis, quam ad eruditionem: licet que in tam parvis figuris multæ partes verè non possint ostē-
dierunt tamen veluti speculum, & nudis quadam imago eorum quæ in dissectis
corporibus verè apparent. Cùm itaque mecum perpenderem, Præsul doctissime,
singularem illam tuam erga patriam, cui non sine magna laude præficeris, beni-
gnitatem, propensionem in viros doctos & studia literarum, humanitatem incre-
dibilem: non veritus sum tibi in præter ceteros has nostras lucubrations dicare,
ut præfulem patriam nostræ laboris fautorem & patronum semper haberem. Has
igitur nostras vigilias tibi veluti propitio numini dicatas & oblatas iucunde &
liberali animo, quo soles omnia, accipito. Vale Catalauni undecimo Ca-
lendas Decembres. 1 5 5 2.

IOANNES LOINVS

Ad lectorem.

Αν ἔσπῳται ἐθέλεις μὲς ἴδῃαι σάματα νεκρῶν,
καὶ γινῶαι τέταρτῆς ἑα πᾶσι ἐκρίβῳς,
καὶ χρεῖαν μορίων, εἰδὸς τε γινῶαι ἐκείνης
ὄσῳς καὶ μὴ μὲν τᾶνδε πρὸς χρεῖαν ἔχεις,
λαοβόλῳς πυκνοῖς παρᾶ τῆς πινάκῳς.
Ἰνδὲ πρὸς τῷ φέρον καὶ νεκρῶν.

ERRATVM SIC CORRIGITO.

Fol. 3. faciez. lege, Ventriculus, quem vulgò stomachum, Græci γαστέρον & κοιλίαν
vocat, cibi & potus receptaculum est.

Si quæ alia inter excudendum obrepserunt, benevolus lector, pro suo candore
corriget.

LODOICI VASSAEI

CATALAVNENSIS, IN ANA-

TOMEN. CORPORIS HVMANI

tabula prima, de ventre inferiore.

CORPVS humanu in quatuor partes
summas & maximas diuiditur.

Caput.
Thoracem.
Ventre.
Artus.

quæ Græcis
dicuntur

Κεφαλή.
Θώραξ.
Γαστήρ.
Κόλη.

Caput, quod nonnulli ventrem supremu vocant, collo terminatur, & partes animales cōtinet. Thorax, qui & venter medius dicitur, & nonnunquā superior, vt Apho. 38. lib. 7. est id quod à clauibus ad diaphragma costis vtrinq; circūscribitur, partes vitales continens. Vēter inferior, in quo partes naturales cōtinentur, est à diaphragmate vsq; ad os pubis. Reliquū, artus vocantur, videlicet crura tota & manus. De vētre inferiore, vt qui primus dissectari debeat, primum dicēdū est.

PARTES SVPERFICIARIAE VENTRIS INFERIORIS.

Ἐπιγάστριον totū, id est, locus supra ventrē, quasi venter superficialis, Latinis abdomen, Arabibus Mirach, in hęc tria diuiditur. Gal. in Apho. 35. lib. 2.

Hypochondria, id est, præcordia.
Ea quæ sunt circa vmbilicū.
Ventre inum.

Epigastrium.

Vmblicus, qui Græcis, ὀμφαλός dicitur, vētris veluti radix est, locū medium totius animalis obtinens. Cutis ipsū ambiens, Græcis vocatur γαστήρ, Latinis anus seu vetula.

Ex introductione seu me dico, & Arist. cap. 13. lib. 1. De histo. ani.

Supra vmbilicum.

Partes laterales vtrinq; nothis costis subiectæ, hepatis & lieni superiacētes præcordia Celsō vocantur, Græcis ὑποχόνδρια, quæ sunt ὑπὸ τῶν χόνδρων id est, sub cartilagine. Sunt autem duo, dextrum & sinistrum. Hoc nomine etiam interiora viscera appellantur, quoniā & ipsa sub cartilaginibus notharū costarum existūt. Plinius cap. 37. lib. 11. quod ὑπὸ χόνδρων Græci vocāt, præcordia appellari dicit, quia cordi prætenduntur. Medium spatium inter hypochondria, nonnullis ἐπιγάστριον appellatur.

Hypochondria
Præcordia.

Cavum commune hypochondriorum & ilium, Aristoteli χολάγος dicitur, à Gaza cholago vocatur.

Cholago.

Partes laterales Latini ilia, Græci λεγόμενα vocant. Sunt partes illæ, quas, vt puto, quæ flaccidæ sint, appellamus les flans. Partes etiam inanes inter extremam thoracis costam & os ilium, in quibus sunt icium, mesenterium, & tenuia intestina, eò quæ flaccidæ sint, λεγόμενα & κενεῖνες, quasi vacuas ossibus, vocari dicit Galenus initio comment. lib. 2. Prog.

Ilia.

Κενεῖνες.

Subvmbilico.

Medium inter ilia ad pubem spatium, Græcis vocatur ἡ βύρα & ὑπογάστριον, Latinis fumen & imus venter, le petit ventre. Cuius postremum, ἐπίβουρον, id est, pubes & pectus dicitur, quod & ἐπίβουρον, Latine aqualiculus vocatur, le penil.

Venter inus,

Pubes.

Aqualiculus.

Pubis ima latera, βυβίνες Græcis, Latinis inguina dicuntur, les eines.

Inguina.

B

DE VENTRE INFERIORE. 2

Ipsos autem epigastrij musculos, simul quidem vt propugnaculum aliquod essent, & munimentum partium subiectarum, simul autem excretionis instrumenta quom construxisset natura, abutitur & iis, ad magnę efflationis ac vocis generationem: tum autem & ad partum edendum, & quam Praxagoras vocare confuevit *σπνδμαστ* & *κατάληψις*, id est, spiritus cohibitionem. Lib. 5. De vsu partium.

Musculorū epigastrii vsus.

Quod ad venterem & flos pectoris... cum loquor de venterem & flos pectoris... in venterem & flos pectoris... in venterem & flos pectoris...

DE PERITONÆO.

περιτόναιον, Arabicè *Siphac*, membrana est tenuissima, sed firmissima, latis araneorum telis simillima: pars adamusim similis, tota sibi continua, peritonæos tunica seu membrana dicta, quod omnibus tum visceribus, tum intestinis, tum arteriis omnibus, venis, neruis, vesicæ, viliæ, omnibusque partibus ventris inferioris *περιτόναιον*, id est, circumentæ, tunicam præstet. Lib. 5. De anat. administ. & 4. De vsu partium.

Peritonæi ctymon.

Vtilitates ipsi plures sūt. Lib. 4. De vsu partium.

Prima, qua omnes subiectas partes, ventriculum, intestina, & que sub phrenibus, id est, septio sunt viscera contegit.

Secunda, qua hæc prædicta ab extrinsecus incumbentibus musculis interstinguit, ne aliquando tenuium intestinorum nonnulla in spatia inter ipsos media intercidant, quæ prementia & pressa, coactantia & coarctata, dolorem facientia & dolentia, motus illorum impediunt: ipsæque difficillimè recrementa deorsum propellant.

Tertia, vt sicci nutrimenti excrementa citius subeant. Nam omnibus internis peritonæum circumentum, & superioribus extremitatibus ad pectus, & nothas costas, in idem cum septo conueniens, nonnihil circūpresso ventriculi, & intestinorū motui auxiliatur. Siquidem à peritonæo & septo, velut à duabus quibusdam manibus, superne quidem vnitis, inferne autem distantibus, arcuè quæ in medio sunt, comprimuntur, pellunturque deorsum alimenti superflua.

Vsus quintus plex.

Quarta, qua velut tegmen exactè circumentum, constringit omnia, ne ventriculus & partes ventriculo propinque, promptè flatibus præhendantur.

Quinta, vt omnia quæ sunt sub phrenibus, ab eo colligentur, & velut pelle quadam vnunquodque priuatim tegatur.

Το αὐτὸ λείπει τοῦ ἡπατος...

Μετὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ πνεύματος... ἡ ἀνάστασις τοῦ πνεύματος... ἡ ἀνάστασις τοῦ πνεύματος...

Peritonæum autem ex musculorum transfuerforum extremis carnosæ septi particule oboritur, à qua facilis, quàm à neruosa diuellitur. Inde ad dextram & sinistram, ad ilia vsque ad lumbi vertebrae procedit. At extremitas eius superior, inferiori diaphragmatis parti adhærescit: inferior verò, ossibus pubis & ilium committitur. A phrenibus autem, ad sinistram, humiliori ori ventriculi adnascitur, deinde toti ipsius gibbo crassione substantia obducitur, estque id tertia tunica ventriculi extrinsecus ipsum vndique ambiens: qua etiam pro ligamento vitur natura, ad ventriculum totum cum corporibus quæ ad spinam sunt, colligandū. Propterea ibi duplex habetur, quauis alia apophyses peritonæi, quæ ad instrumenta nutritionis feruntur, omnes sint tenues. Gal. lib. 6. De anat. administ. & 4. De vsu partium.

Ad vmbilicum lato tenuisque tendini, puta neruosa tenuitati (*ἀντιβραχίον* vocant) musculorum transfuerforum solutu contumax adeò cohærescit, vt ab iis

Peritonæi tertia tunica ventriculi.

Peritonæi duplex circa ventriculum.

Connexio.

T A B V L A I.

non mediocri negotio citra alicuius auulsionem liberari possit. Gal.lib.6. De anat.administ.

Figura.

Foramina.

At si seorsum peritonæum, absque omnibus quæ id contingunt, possis inspicere, circulum quendam referre videbitur, qui in quibusdam partibus laxos processus, in quibusdam foramina tantum obtingat. Nam ad inguina ea regione quæ vas spermatica ad testiculos deferuntur, insigniter vrinque perforatum est, & meatus inde dehiscit maximus, ad testiculos pertinens. Vt enim vasorum spermaticorum longissima esset reuolutio, natura peritonæi meatum secuit, & testiculos inferius collocauit. Gal. ibidem, & lib.1. De femine.

Peritonæum tenuissimum ad inguina & pubem.

Hac parte tenuissimum est peritonæum, vnde facile ibi dilatatur, aut distum-pitur. Quo dilatato aut rupto, epiploon aut intestina in scrotum deoluuntur, fiuntque morbi, epiplocele, enterocæle, & cæteræ herniæ vocata.

DE EPIPLOO SEV OMENTO.

Omenti substantia.

Ἐπίπλωμα, siue ἐπιπλωῶν, hoc est, omentum, *zibys* Arabicè, antiquis recte appellatur, Galli vulgo vocant *la coiffe*. Ex duabus tunicis à peritonæo ortis, densis, & subtilibus, sibiipsis incumbentibus, quàm plurimis verò arteriis & venis, & pinguedine non pauca conflatum est: vt ventriculum, cuius fundo insidet, & veluti ἐπιπλωῶν, id est, supernatas, (vnde & nomen habuit) foueat, innatumque calorem per incediam tueatur. Longissime protenditur extensum in omnia intestina, vt eorum concoctiones quæ imbecillima sunt, etiam adiuuet. Quibusdam animalibus haud multum infra vmbilicum consistit: quibusdam ad pubis ossa descendit. Figura marsupium, lacculum, & peram representat. Maximum id habent inter animalia homines, & simiæ: & inde plerique homines sæpe dicuntur ἐπιπλωκορμισαί, quali dicas omentigestores. Lib.4. De vsu partium, & 6. De anat.administ.

Vsus.

Situs.

Figura.

DE INTESTINIS.

Intestinorum tunicae duæ.

Intestina ἑστὴν τῶν ἑσθῶν Græcis, duabus propriis tunicis, quas Græci χιτῶνας vocant, cõstant.

Partim vt facultas ipsorum expultrix sit valentior. Partim vt ipsa instrumenta ab iniuriis omnibus sint tutiora.

Quæ ventriculi tunicis sunt dissimiles.

Interna enim carnosior est. Externa membraniosior.

Fibræ.

Ambæ solis villis transuersis intertextæ. Nam intestina motu simplici indiguerunt, quibus neque attrahere, neque retinere erat necesse, sed contractis vndique prorsum pellere. Quibusdam tamen intestinis & præsertim crassis, quidam villi recti secundum longitudinem obtunduntur ad transuersorum tutelam, quales recto intestino complures sunt.

Tertia tunica à peritonæo.

Habent & ipsa tertiam tunicam à peritonæo, vt & ventriculus. Naturam omnium eadem est: magnitudine autem, & numero orbium seu anfractuuum variat. Lib.4. & 5. De vsu partium, & 6. De anat.administ.

Sunt

DE VENTRE INFERIORE.

Sunt intestina numero sex. Gal. lib. 6. De locis aff.

Tria tenuia, distributi chyli p venas mesaraicas ad hep. par destinata sunt, cuiusq; gratia extiterunt, quibus ipsis etiam insit facultas quaedam ciborum concoctrix vetriculo ad similes, sed imbecillior, & excrementorum expultrix.

Primum ventriculo per pylorum coniunctum, non protinus in circunvolutiones reflectitur, sed eo usque ad spinam per longitudinem 12. digitorum protulsum producitur, quod ad venae portae, arteriis intestinorum, nervis, & poribus continetibus (quae quatuor in medio inter ventriculum & ieiunum spatio, ferè circa huius intestini medium, locari necesse erat) amplum satis spatium suppeditasset. Ob id quod sine circunvolutione sit, anatomici & philosophi, hoc est, exortum in intestinum nominare consueverunt. Herophilus à 12. digitorum longitudine *Αοδηναιδα* *ἰουλον* appellat, vulgo *duodenum* dicitur. Secundum vocatur *ιῆς*, hoc est, ieiunum, quod semper sit inane. Si quidem propter vasorum multitudinem, proximamque hepatis positionem, tum quod primum post ecphylium chyli recipit, hepatisque vacuo eum suggerit, plurima ac citissima ex ipso fit distributio. Item robur actionis ipsius augetur, quod ab ea parte non procul absit, qua primum excrementum biliosum in ecphylium erumpit. Tertium tenue, Graecis *ἰλεον*, substantia huic simile est: differt autem, quod neque vacuum reperitur, neque tot vasis scateat. Ambo in varios implicantur orbes, & elatorem ventris regionem obtinent.

Ecphyliis sine exortum intestinorum, 1.

Triacrassa, excretionis instrumeta, quae sunt veluti veter quidam secundum extremis siccis subiectus, quomodo vesica urinaria. Vnde nonnulli ventrem inferiorem nominant.

Quartum caecum, quod est velut veter quidam crassus, excrementis recipiendis idoneus, in dextris ilibus locum habet idoneum, rene dextro altius adpresso, vulgus chirurgorum, *sacrum* & *monoculum* appellat. Quintum *καλας*, crassum intestinum, aliis carnosius, à dextris ilium regione ad sinistram super ventriculi fundum fertur, donec saepenumero & lienem & iecur attingat. Sextum rectum, spinae è directo incumbens (vnde nomen sumpsit) spatiosum, excrementi receptaculum, ad sedem usque porrectum est. Vulgo *longanum* dicitur. Ad hoc intestinum quinque venarum rami (vt nonnullis placuit) aut plures, aut pauciores pertinent venae, haemorrhoides dictae, de quibus in descriptione ani dicitur.

Cecum, 4.

Colon, 5.

Rectum, 6.

Vene haemorrhoides.

Nervi intestinorum.

Vene.

Arteria.

Nominis etiam.

Origo.

Substantia.

Nervi.

Singulis intestinorum circunvolutionibus, singuli diffeminantur nervi à sexta cerebri coniugatione, sensui & excretioni inservientes: quo modo vena atque arteria. Lib. 5. 9. & 16. De vsu partium.

DE MESENTERIO SEV MESARAE O

Μεσεντεριον & *μεσαραιον*, viroque nomine ab accidentibus ipsi indito, mesenterio quidem à situ, quod medium sit inter intestina, mesaræo autem à propria substantia, sibi qui etiam lactes vocant. Plinius tamen cap. 37. lib. 11. lactes tenuia intestina esse dicit. Originem ducit ex peritoneo iuxta spinam, multis tum venis, tum arteriis & adipis, praeterea duplicato peritoneo media inter haec vasa spatia contextente, conflatum, Gal. lib. 6. Anat. ad. & in fine 4. De vsu partium.

Omnes venas ex iecore in ipsum descendentes (vnde mesarææ & mesaraicae appellantur) vnâ cum vicinis arteriis & nervis in orbem complectitur, quemadmodum intestina singula: ad quae quamplurima venarum oscula penetrant, velut

arboris cuiusdam radicem extrema ac tenues extremitates. Colligens verò natura, vt in arboribus exiguas illas radices, in crassioresita in animalibus vasa minora in maiora, & ea rursus in alia maiora: idque semper agens vsq; ad hepar, in vnam omnia venam coëgit, que ad portas sita est, & vena porta appellatur, cuius diuisionem trademus in hepate. Pari modo arterias omnes in vnam magnam dorso incumbentem contraxit. Gal. ibidem.

Vene ad portas excurrentes, manus hepatis.

Vene proprie mesenterii à caua, intestina nutrienda.

Mesenterii rursus.

Pancreas.

At vena alia mesenterii, versus iecoris portas tendunt distribuendi chyli gratia, vnde & manus iecoris dicuntur, in quibus primum etiam sanguis generatur. Alia propria sunt ipsius, intestinis nutriendis ipsi dicata, haudquaquam ad hepar traicientes. Verum vt & herophilus dicebat, in glandulosa quadam corpora desinunt: cum ceteræ omnes sursum ad portas referantur. Gal. ibidem, & cap. 7. lib. 5. De locis affect.

Porro ne vasa commemorata salienti, aut impingenti, aut pulsato vehementer extrorsum animali, comprimantur alicubi, aut omnino afficiantur, natura mesenterium ipsum in spatium inter vasa inanibus duplex, quod singula induat, sitque ipsis instar vinculi ac munimenti validi, constituit. Gal. in fine lib. 4. De vsu part.

Cum autem vena, arteria, nervus, & quantum cum eis, vas bilem continens, ibi in ramos admodum sublimes atque erectos diuarentur, natura glandulosum quoddam corpus fabricata, quod *pancreas* appellamus, substravit, ac in orbem omnibus circumdedit, diuisionemque repleuit, vt nullum ipsorum facile iam findatur, aut sine fulcimento sit: sed quum in hoc molli & mediocriter cedente corpore conqueiescant, si motu ciantur paulò vehementiore, illas, inconcussa, intactaque perpetuò conseruantur. Gal. ibidem, & initio lib. 5. De vsu partium.

Alia omnia vasa...

DE VENTRICULO.

Ventriculi descriptio.

VENTRICVLVS, quem Græci *μίστρα* & *νελιά* vocant, cibi est receptaculum, velut promptuariū quoddam omnium particularum commune, in quo fit prima concoctio. In medio animali, sed in dextris magis positus est, rotundus, oblongus, cauus, fundo in hominibus latiore, quàm sit ipsum orificium, lib. 4. De vsu partium.

Tunica 2.

Fibre.

Tertia tunica à peritoneo.

Interna membranosa est, tunica œsophagi interna, oris, & asperæ arteriæ continua: villis rectis quamplurimis supernè deorsum tendentibus, obliquis verò paucis intertexta.

Externa carnosior, villos transversos habet, quales habent duæ intestinorū tunica: idque merito.

Siquidem ventriculus trahat oportet ad seipsum per œsophagum cibum & potum, tanquam manibus, rectis his villis, propellat verò transversis. Habet & tertiam tunicam crassam à peritoneo, vt supra dictū est: quam sane operimentum quoddam ac propugnaculum secundæ tunicæ carnosæ circumposuit natura, eaque pro ligamento vtitur ad ventriculum totum cum corporibus quæ ad spinam sunt, colligandam. Quoniam enim magna particula est ventriculus, maximâque sustinet distentiones, quæ ipsi accidunt à cibus & potibus, merito fortibus vinculis atque operimentis eguit. Gal. ibidem.

Ventriculi

Ventriculi duo sunt orificia. Gal. libidem, & cap. 5. lib. 5. & cap. 2. lib. 6. De locis aff. & De diffec. venarū, apho. 39. lib. 6. & 36. lib. 7.

Supernum ad sinistra situm, œsophago continuum, os ventriculi & abusiue stomachus nonnunquam appellatur, veteres cor nominabant. Est autē altero latius & amplius factum, quod moles non tritas, duras, ac magnas aliquando tranſglutit animal, quæ, vt tranſirent, amplā viam eam quæ per gulam fert, eſſe oportuit. Infernum ad dexteram prope iecur ſitum, iſteſtiniſ continuum à portæ ſimilitudine πυλῶν, id eſt, ianitor dicitur. Strictius eſt ſuperiori, q̄ infernè nihil oportet tranſire magnum, durum, non verſum in chylum, atque incoctum: ſed velut ianitor quiſpiam iuſtus, nulli ante quàm in chylum redactum ſit & concoctum, facile concedit ad inferna tranſitum.

Os ventriculi.

Handwritten notes in Greek and Latin, including 'Pylorus' and 'Vena ventriculi'.

Pylorus.

Vena eſt meſaræo quamplurimè ad iſteſtina, pauca ad inferiora ventriculi, pauciores ad eius orificium, pauciſſima, eæque omnino obſcuræ ad œſophagum immituntur. Siquidem hic, via eſt ſolum ciborum: ventriculus verò, coctionis inſtrumentum: vt diſtributionis, iſteſtinum. Vbi ſanè cibos ſolum coqui oportuit, omnino paucis opus fuit venis tranſluentibus quicquid iam benignum & vile fuerit. Quod verò iam coctum eſt, quàm citiſſimè diſtribui conuenit: ipſi autem viæ cibi pro ſeipſa ſolum erat opus venis. Merito igitur ipſa quidam pauciſſimas habuit venas: mediocres autem, ventriculus: copioſas iſteſtina. Gal. lib. 4. De vſu partium.

Vena ventriculi.

Handwritten notes in Greek and Latin, including 'Vena ventriculi'.

Item arteriæ exiles, magnæ illius per ſpinam reptantis ſoboles, vitalis roboris gratiâ in eum perueniunt. Lib. De diſſect. art. & 16. De vſu partium.

Arterie.

Neruorum par haud mediocre ex ſexta cerebri coniugatione ad ventriculitum deſertur, & diſſeminatur: contextitque maximè os eius & partes ipſi continuas, & in alias iam partes vſque ad fundum ipſius ventriculi protenditur, per quos velut per canales quosdam viſ ſenſifica ipſi à cerebro adſluit, qua ſentit indigentiam. Lib. 4. & 16. De vſu partium.

Nervi.

Ad hæc vas venoſum ex liene in os ipſius porrigitur, quod humorem deſert melancholicum, quo vt frigido & acido appetitus excitatur, ventriculus conſtringitur corroboraturque. Gal. lib. 4. De vſu partium.

Vas venoſum ex liene.

Handwritten notes in Greek and Latin, including 'Vas venoſum ex liene'.

DE HEPATE

Ἡ ἥπαρ, Latinis iecur, facultatis concupiſcibilis, omniumque φλεβῶν, id eſt, venarum principium, & primum ſanguinis generandi inſtrumentum, quibusdam lobis, id eſt, fibris, tanquam digitis ventriculū ad vnguem complectitur. Maxima eius portio dextram ſedem occupat: quanquam & ſiniſtram: ſed non æque in omnibus. In hominibus perquam magnū eſt: gulofis & timidis maius, in pluriſque lobos diuiſum. Loborum autem non vnus eſt in cunctis animantibus numerus. Etenim in quibusdam ne lobos quidem habet, ſed ex toto rotundum eſt: minūſque rectum: quibusdam duo, aliis plures, multis & quatuor obtinet. Porro quæ diaphragma attingit, gibbum eſt & læue: quæ verò ventriculo inſidet, cauum eſt & inæquale. Caro eius propria ſanguini incallato, portione tenuiore à calore exhausta ſimilis eſt, quam, vt ceterorū viſcerum, Eraſiſtratus παρῆς χυμῶν, hoc eſt, aſſuſionem vocat, prima ſanguificationis officina. Tunicam habet tenuiſſimam à peritonæo, in quam neruus minimus à ſexta cerebri coniugatione inſertitur, intro verò non etiam peruenit euidenter. Ipſi enim viſceri ſaſiſuit ab ipſo

Handwritten notes in Greek and Latin, including 'Lobi' and 'Figura'.

Lobi.

Figura.

Subſtantia.

Tunica.

Neruus.

T A B V L A I.

tensum, tanquam per stomachum quendam: attractos conficit, & subtiliori nutritur: quod autem inutile fuerit ad nutriendum, hoc ad ventriculos per alium quendam venosum stomachum eructat, vtilitatem illic, vt diximus, haud contentendam praestaturum. Gal. ibidem.

Arteriae.
Venae.
Tunica.
Nervus.

Sima pars huius visceris arteriarum multarum & magnarum, tum venarum implantationes continet. Ex his crassius, illis tenuius alimentum attrahit. Gal. ibidem. Tunica quae ipsum ambit a peritonæo ducta, non modò est vinculum, sed etiam tunica (vt & nominatur) regens & vestiens omni ex parte ipsum viscus. Nervum autem à sexta cerebri coniugatione exilem recipit, vt & renes, & vesica bilem excipiens. Hæc enim tria, quæ iecur ipsum expurgant, sensum maiorem non postularunt, quòd à propriis & sibi familiari bus excrementis in sese comprehensis nihil vnquam incommodi essent acceptura. Lib. 4. & 5. De vsu partium.

DE RENIBVS ET PARTIBVS VRINAE DICATIS.

De vena caua dicitur in libro 1. cap. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

Vena caua ex gibbis hepatis emergens, vt diximus, bifariam procedit. Libello, De calculo, & 16. De vsu partium.

Sursum, & hæc vulgo *vena vasa ascendens*, vocatur, de qua dicitur tabula secunda.

Deorsum, & hæc vulgo *descendens* dicitur, cuius rursus triplex est propago.

Vna ad renes, de qua nuncagitur.

Altera ad testiculos, de qua paulò post.

Tertia ad crura, de qua tabula quarta.

Due venae sanguinis feruntur deferentes. Vena caua, simul atque ex hepate primum emergit, prius quam in lumbos descendat, elatior adhuc existens, vicinis partibus pratenues impertit furculos. Deinde ramum maximum in vtrunque renem subiectum mittit. Similiter alia duo vasa æquè magna, à maxima arteria, quæ spinæ iucumbit, profecta, nõ aliter quam venæ in renes inseruntur. Quæ venæ & arteria, vulgo *emulgentes* appellantur. Nè per has, renes vrinam à sanguine fecernunt & trahunt: simul etiam multum bilis, ac propemodum omne id, quod ipsæ contineant, attrahunt: multum etiam & sanguinis, quod scilicet in eo est humidius ac tenuius. Sed biliosi excrementi, quicquid non admodum crassum fuerit, cum vrinis permiscet, vnde vrinæ flauescit: sanguis verò carni ipsi renum aspergitur instar fecis cuiusdam: inde iam paulatim vaporis modo, in totam ipsam dispergitur, adhærescit, vnitur, atque demum alimentum fit renibus. At quanto ren dexter altero est altior, tanto & vasorum quæ in ipsum infiguntur, productio eâ est altior, quæ in alterum inseruntur. Lib. De dissect. ven. 5. 14. & 16. De vsu partium.

Nutritio. Renes autem hi, qui Græcis *nephos* dicuntur, carne densa sunt & solida, prope venam cauam siti, paululum sub hepate. Dexter in omnibus animantibus eminent elatior, nonnunquam magnum iecoris lobum attingens, quia ita expeditius ex dextro rectè oppositis attrahit. Habent ipsi neruum à cerebro, quantum hepar, liens, & vesica bilem excipiens. Omnia enim hæc exiles omnino recipiunt neruos, in suis ipsorum tunicis extrinsecus conspicuos, quorum rationem antea diximus. Lib. 5. & 14. De vsu partium, & 6. De anat. administ.

Substantia. Porro sinus quidam, in quo vasa plures in ramos diffunduntur, in vtroque rene existit, membrana quadam circumdatus, qua vrina distillat in alterum sinum minorem, quem excipit meatus oblongus *canalis* dicitur. Lib. 6. De anat. administ.

Situs. Meatus hi, per quos renes in vesicam vrinam expellunt, ab vrina *vesicæ*, id est, vrinarij dicuntur, ex renibus singuli, albicantes, validi, substantia vesicæ, in quam

quæ supra dicitur in libro 1. cap. 1. & 2. & 3. & 4. & 5. & 6. & 7. & 8. & 9. & 10. & 11. & 12. & 13. & 14. & 15. & 16. & 17. & 18. & 19. & 20. & 21. & 22. & 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32. & 33. & 34. & 35. & 36. & 37. & 38. & 39. & 40. & 41. & 42. & 43. & 44. & 45. & 46. & 47. & 48. & 49. & 50. & 51. & 52. & 53. & 54. & 55. & 56. & 57. & 58. & 59. & 60. & 61. & 62. & 63. & 64. & 65. & 66. & 67. & 68. & 69. & 70. & 71. & 72. & 73. & 74. & 75. & 76. & 77. & 78. & 79. & 80. & 81. & 82. & 83. & 84. & 85. & 86. & 87. & 88. & 89. & 90. & 91. & 92. & 93. & 94. & 95. & 96. & 97. & 98. & 99. & 100.

DE VENTRE INFERIORE.

quam vtrinque obliquè inferuntur, ne quid inde sursum ad renes remeet. His periculiarius est tunica, similiter aliis omnibus, quæcumque peritonæo suspensa sunt obducta. Gal. libidem, & 5. De vsu partium.

DE VESICA.

Κύστι & κύστις, Latinis vesica, vrinæ receptaculum, duobus tunicis constat, quarum exterior à peritonæo oritur. Interna plus quam duplo crassior, ipsius vesicæ propria est, cui, vt minori vesicæ, omnis fibrarum species inest, quarum varietas efficit, & maximè obliquarum, ne continèa intempèstiuave excretio fiat. Lib. 1. De facult. nat. & in fine 5. De vsu partium.

Collum vesicæ in fœminis latum & exiguum est, vt quod omne sustendum ibi fuerat: magnum verò in masculis, quod hi particula quadam insigni ad extremum collum vesicæ sita exuperant, quam còlem appellant. Inest & ipsi vesicæ meatus angustus & admodum obliquus. Subest enim ipsius pubis ossibus: subiacèntque ei infernè, rectum intestinum, & os sacrum, atque in fœminis collum etiam vteri, quo loco omni secundum animalis cuiusque longitudinem fertur deorsum, quousque extra ossa emicuerit. Inde autem secundum perinæum fertur sursum vsque ad ipsum virgæ virilis exortum: post hinc rursus deorsum per ipsam virgam. Ex quo intelligi potest ipsum admodum esse obliquum, instar S. Romana: literæ potissimum. Porro in mulieribus vnicam habet meatus hic in collo vesicæ flexionem. At viris, vt quibus pudendum extrorsum ad collum vesicæ promineat, secunda velut auctarium accessit. Quo perspicuum fit, viris quidem necessariò contigisse, vt magis: fœminis verò, ut minus flexuosum haberent meatum vrinarium. Gal. libidem.

Huic collo vesicæ meatusque vrinario, musculus tranuersus præditus fibris, circumfusis est, triplicem utilitatem præstans. Gal. libidem.

- Prima est, vt nihil in meatu vrinario relinquatur, sed contractus vndique, depellat quicquid in ipso continetur.
- Secunda, vt ori vesicæ claudendo opituletur, licet sine ipso claudi possit.
- Vltima, vt excernendorum celeritatem acceleret.

Musculi colli vesicæ vsus triplex.

Porro vtrique vesica cum purum atque ab aliis secretum proprium attrahant excrementa, non vt renes & lien per ea vasa quæ superflua fecernunt, nutriuntur, sed aliis quibus alerentur, indignerunt. Habet itaque vesica hæc maior (de vasis vesicæ minoris supra dictum est) maiora etiam vasa sex ad collum ipsum infixa, vtrinque videlicet tria, neruum, venam, arteriam. Neros à spinali medulla offisi sacri recipit: venas autem & arterias à propinquis ipsi vasis, qua scilicet primum arteriæ à magna, quæ spinæ incumbit, crura subeunt. Hæc vasa in ipso statim primo ingressu ad collum vesicæ, bifariam diuisa, parte altera (vt in minore vesica accidit) in totam vesicam ad fundum vsque distribuuntur: pars verò altera fertur deorsum secundum ipsum collum. Gal. libidem.

Nervi vesicæ: Venæ. Arteriæ.

rum generationis principia, in foeminis quidē dextra matrix, in masculis verò dexter testiculus. Vt plurimum enim masculus in dextra, foemina in sinistra matrice inuenitur. Aliquando contrarium accidit, sed rarò. Lib. 14. De vsu partiū. De confectione vuluæ, & Apho. 48. lib. 5.

Partes dextræ
sinistris calli-
diores.

Duæ tunice seu membræ vtrūque testem operiunt. Lib. De confec. vuluæ, & in introduct.

EXTERNA
Interna tenuior, Græcis ἐπιγοσιδής dicitur.
EXTERNA valentior, interna vehementer adheret, quàm Græci ἀσπερῶν appellant.

Membræ tenui-
ssimæ.

Communis deinde omnium sinus rugosus, vtrique testiculo circumdatus, ὄσχεον Græcis, Latinis scrotum, vulgo bursa testium, Guidoni osseum corruptè dicitur. Gal. ibidem.

Scrotum.

DE VARICOSO PARASTATE.

Vasa spermatica prædicta, vulgo preparantia appellata, quæ epididymidi adherere diximus, desinunt in meatum spermaticum longissimum, vtrinque unum, varicosum processu iuxta vesicæ collum, vnde Herophilus primus ὄσχεος ἀμφοτέρωθεν, quasi assistentem & auxiliatorem varicosum nominare occupauit. Qui meatus ex epididymide geniturâ transfusum, ad pudendi originem effert, vnde vulgo etiam vasa deferentia huc ei aculatoria appellantur. Lib. 1. De femine.

Vasa 2. semen à testibus deducta, quæ Herophilus varicosi parastate appellantur.

Meatus hi varicosi, vtrinque singuli ex epididymide emittentes, qui quidem iuxta originem testiculum contingunt, non tamen ex eo procreantur: quæ vasa preparantia dicta descenderunt, eadem per peritonæum (quod hic insigniter vtrinque perforatum est, vt diximus) membranâ inuoluti tendunt: inde rursus non amplius extra pubis ossa, verum penitus, subterque ipsa in decliue inter duo corpora glandulosa, de quibus mox dicetur, porriguntur, vsq; dum ad vesicæ collum, quod genitale est continuū, pertenerint. Vbi sinister & dexter in vnū coeunt meatus, qui rectâ sub collo vesicæ in vrinæ canalem fertur. Itaque vasa hæc quæ semen à testibus acciperent, eo modo in maribus ad pudendum exposita sunt, & ad meatum, qui illic est, officio adaperita, per quem etiam lotium foras emittitur: quod mares ipsos semen foras eiaculari oporteret. Gal. ibidem, & lib. 14. De vsu partiū.

Quatuor vasa in duo primū: duo hæc in vnū deinde meatum desinūt.

DE GLANDVLOSO PROSTRATE.

GLANDVLOSA corpora, quæ primus etiâ Herophilus ἀσπιδωδεις ὄσχεος, quasi glandulosos præfides appellauit, vtraque parte colli vesicæ sunt locata: in quibus humor quidam spermatis similis, verum tenuior longè continetur, qui in coitu repente ac simul vnâ cum semine elabatur, reliquo autem tempore omni paulatim; eoque sensu non deprehenditur. Vtilitates eius sunt, tum quod ad venereum coitum excitet, tum quod in coitu delectet, deniq; quod crassus ac viscosus, instar olei, meatum vrinarium humectet & insigat aduersus vrinæ rosionem, & ne exiccatus confideat, prohibeatque quod minus per se lotium ac semen facile ferantur. Propterea ipsi maris pudendo eiusmodi præsidium naturam suppeditatæ multò magis conuenit: qua de causâ, masculis glandes hæc notandæ magnitudinis insunt. Gal. ibidem, & in fine lib. 2. De femine.

Glandulosus a glandulis prostrates.

Vsu.

DE PVDENDIS.

MARES particulâ quadam insigni ad extremum collum vesicæ sita foeminas

TABVLA I.

Pudendi virilis substantia. exuperant, quam Græci *καυλός*, Latini colem, penem, mentulam, virgam, & pudendū virile nominant. Corpus est neruofum, pendulum, prælongius, cauum, ad omni quaque fistulofum (excepta ea parte, quam glandē vocant) omni humore vacuum, ad venērē ac fēmen excernendum aptiffimū. Ex oīfibus pubis, ſedque ex ſuperioribus ipforū partibus enaſcitur. Sic enim plurimū ab anō eſt diſtium, tum ad coitū locum oportunitate naſcitur. Ex oſſe emegit, non aliter quā reliqua omnia ligamenta: ſolum autē ex omnibus eſt cauum, quōd vtilitas ita flagitet. Ex oſſe, inquam, emegit, tum propter ſubſtantia, tum quōd ad ipſius actionem ſic erat melius, vt rectū ac ſtabile totum pudendum ſeruaretur, à corpore ſtabili exortum. Lib. 5. & 15. De vſu partium, & 6. de locis affect. cap. 6.

Meatus femini & lotio communis. In partibus pudendi inferioribus, feminis meatus qui lotio etiam eſt communis, ſecundum longitudinem exporrectus, medius eſt conſtitutus. Incubat autem huic neruus cauus, qui ſpiritu reſertus tenditur, inde penis erigitur. Vtraque vero horum parte, duo adhaereſcunt muſculi, vt meatus ceu à manibus quibusdam in vtranq; diſtractus, dilatetur, toto pudendo ſtabili manente. Vtile ſanē eſt meatum, dum ſemen excernitur, latiſſimum ſimul & quā rectiſſimū per huiusmodi conſtructionem ſeruari, quō ſemen totum ſibi ipſi continuū, conferim quā celerrimē ad matricem ſuus perueniat. Lib. 15. De vſu part. & De locis affect. loco prædicto.

Pilorum circum pudenda vſus. Circum pudenda pili neceſſariō prouenerunt (calida enim ac humida ſunt hæc loca) operimentūq; ac ornamentum eius loci partibus præbent, nō aliter quā nates quidem anō, præputium autem pudendo. Lib. 11. De vſu partium.

Glans. Cæterū ſummitas penis, *βάλανος*, id eſt, glans dicitur, in quā fiſtuſoſus neruus non ingreditur, ob id æqualem ſemper habet magnitudinē. In introd. & cap. 6. lib. 6. de locis affect.

Præputium. Cuticularis excreſcentia, intus caua, quæ glandem tegit, *πρόθη* Græcis, Latinis præputium nominatur. In introd. & lib. 2. De ſemine, & 14. De vſu partium. Ariſtoteles aliter ſumit cap. 13. lib. 1. De hiſtoria animal. Nam dicit cutē, quæ glandem integit, carere nomine, & totum quod ex ea cute glandēque conſtat, præputium appellat.

Raphe. Inferior penis pars in longitudinem vergens, *ῥάφη*, quaſi ſutura vocatur, quæ verō aduſque ſedem producitur, *πύλο*. In introd.

Taurus. Spatium penem & anum intercedens, *περιναϊόν* Græcis, Latinis femem dicitur.

Perineum. Lib. 1. De locis affect. & Apho. 80. lib. 4.

DE VENIS, ARTERIIS, ET NERVIS PARTIUM GENITALIUM VTRIVSQUE SEXUS.

Vene. VENÆ & arteriæ non maximæ ſolum, ſed etiam duplices ad partes genitales perueniunt. Alterum enim earum iugūm ex locis renibus præpinq; proficiuntur, quod in teſticulos diſtribui diximus, & in fœminis matricem fundū præteruehitur, vt infra dicitur. Alterū autem ex vafis, quæ ſunt ad os ſacrum, ſciuntūm, partibus inferioribus nutriendi ſolū gratiā inferitur, vbi primū in ſceminis quidem matricis collū, in maribus autē virga exoritur. Nā partes omnes matricum inferiores, & ipſarū ſtomachus, ac præterea tum quæ ad muliebrē, tum quæ ad virile pudendum artinent, ex iis vafis nutriuntur. Vtilitas autem ipſarum, alia quidem eſt, vt magnarum: alia autem, vt dupliciū. Quum enim non ſibi ipſis ſolis matricem, ſed etiam ſceminibus alimentum comparent, idcirco magnis indigēt vafis. Magnis autem etiam teſtes indigēt, quōd neque ipſos ſolum nutriunt: verum etiam ſemen gignere oporteat. Lib. 14. De vſu partium.

Neruo-

*illud autem de his
partibus quæ ad
os sacrum sunt
scilicet venæ
quæ ad teſticulos
perueniunt
quæ ad matricem
fundū præteruehitur
quæ ad os sacrum
ſciuntūm
partibus inferioribus
nutriendi ſolū
gratiā inferitur
vbi primū in
ſceminis quidem
matricis collū
in maribus autē
virga exoritur
Nā partes omnes
matricum
inferiores
& ipſarū
ſtomachus
ac præterea
tum quæ ad
muliebrē
tum quæ ad
virile pudendum
artinent
ex iis vafis
nutriuntur
Vtilitas autem
ipſarum
aliam quidem
eſt vt magnarum
aliam autem
vt dupliciū
Quum enim
non ſibi ipſis
ſolis
matricem
ſed etiam
ſceminibus
alimentum
comparent
idcirco
magnis
indigēt
vafis
Magnis
autem etiam
teſtes
indigēt
quōd neque
ipſos ſolum
nutriunt
verum etiam
ſemen
gignere
oporteat
Lib. 14. De vſu
partium.*

Nervorum autem iugum mediocre à spinali medulla ossis sacri, simul cum vasis quæ ab his, quæ sunt ad os sacrum, emergunt, extenditur ac dividitur. Crassities autem eorum exactè pro vsu ipso est mensurata. Nam matricibus totis & partibus musculorum omnibus, quæ ad testiculos & scrotum pertinent, paucissimis & exiguis opus fuit nervis, qui in ipsas distribuuntur: ut quæ neque ad sensum exactiorem, neque ad motum aliquem voluntarium inferant, sed ne meatus quidem sint excrementorum velut intestina. At virga maris, & matricum stomachus, atque alia quæ ad pudendum ipsum pertinent, tanquam sensum quandam exactiorem ob coitum venereum postulent, meritò nervos plures & insignes magis sunt adepta. Proinde hoc nervorum iugum neque admodum est tenue, ut id, quod in hepate est, liene, ac renibus: neque ita insignis, ut id, quod ventriculo inest: sed crassitie amborum, quoad fieri maximè potest, est medium, quòd & mixta quadam ab ipso, instrumentis accessura erat utilitas. Gal. ibidem.

Nervi in leg. p. 100 b. d. p. 101 a. b. p. 102 a. b. p. 103 a. b. p. 104 a. b. p. 105 a. b. p. 106 a. b. p. 107 a. b. p. 108 a. b. p. 109 a. b. p. 110 a. b. p. 111 a. b. p. 112 a. b. p. 113 a. b. p. 114 a. b. p. 115 a. b. p. 116 a. b. p. 117 a. b. p. 118 a. b. p. 119 a. b. p. 120 a. b. p. 121 a. b. p. 122 a. b. p. 123 a. b. p. 124 a. b. p. 125 a. b. p. 126 a. b. p. 127 a. b. p. 128 a. b. p. 129 a. b. p. 130 a. b. p. 131 a. b. p. 132 a. b. p. 133 a. b. p. 134 a. b. p. 135 a. b. p. 136 a. b. p. 137 a. b. p. 138 a. b. p. 139 a. b. p. 140 a. b. p. 141 a. b. p. 142 a. b. p. 143 a. b. p. 144 a. b. p. 145 a. b. p. 146 a. b. p. 147 a. b. p. 148 a. b. p. 149 a. b. p. 150 a. b. p. 151 a. b. p. 152 a. b. p. 153 a. b. p. 154 a. b. p. 155 a. b. p. 156 a. b. p. 157 a. b. p. 158 a. b. p. 159 a. b. p. 160 a. b. p. 161 a. b. p. 162 a. b. p. 163 a. b. p. 164 a. b. p. 165 a. b. p. 166 a. b. p. 167 a. b. p. 168 a. b. p. 169 a. b. p. 170 a. b. p. 171 a. b. p. 172 a. b. p. 173 a. b. p. 174 a. b. p. 175 a. b. p. 176 a. b. p. 177 a. b. p. 178 a. b. p. 179 a. b. p. 180 a. b. p. 181 a. b. p. 182 a. b. p. 183 a. b. p. 184 a. b. p. 185 a. b. p. 186 a. b. p. 187 a. b. p. 188 a. b. p. 189 a. b. p. 190 a. b. p. 191 a. b. p. 192 a. b. p. 193 a. b. p. 194 a. b. p. 195 a. b. p. 196 a. b. p. 197 a. b. p. 198 a. b. p. 199 a. b. p. 200 a. b. p. 201 a. b. p. 202 a. b. p. 203 a. b. p. 204 a. b. p. 205 a. b. p. 206 a. b. p. 207 a. b. p. 208 a. b. p. 209 a. b. p. 210 a. b. p. 211 a. b. p. 212 a. b. p. 213 a. b. p. 214 a. b. p. 215 a. b. p. 216 a. b. p. 217 a. b. p. 218 a. b. p. 219 a. b. p. 220 a. b. p. 221 a. b. p. 222 a. b. p. 223 a. b. p. 224 a. b. p. 225 a. b. p. 226 a. b. p. 227 a. b. p. 228 a. b. p. 229 a. b. p. 230 a. b. p. 231 a. b. p. 232 a. b. p. 233 a. b. p. 234 a. b. p. 235 a. b. p. 236 a. b. p. 237 a. b. p. 238 a. b. p. 239 a. b. p. 240 a. b. p. 241 a. b. p. 242 a. b. p. 243 a. b. p. 244 a. b. p. 245 a. b. p. 246 a. b. p. 247 a. b. p. 248 a. b. p. 249 a. b. p. 250 a. b. p. 251 a. b. p. 252 a. b. p. 253 a. b. p. 254 a. b. p. 255 a. b. p. 256 a. b. p. 257 a. b. p. 258 a. b. p. 259 a. b. p. 260 a. b. p. 261 a. b. p. 262 a. b. p. 263 a. b. p. 264 a. b. p. 265 a. b. p. 266 a. b. p. 267 a. b. p. 268 a. b. p. 269 a. b. p. 270 a. b. p. 271 a. b. p. 272 a. b. p. 273 a. b. p. 274 a. b. p. 275 a. b. p. 276 a. b. p. 277 a. b. p. 278 a. b. p. 279 a. b. p. 280 a. b. p. 281 a. b. p. 282 a. b. p. 283 a. b. p. 284 a. b. p. 285 a. b. p. 286 a. b. p. 287 a. b. p. 288 a. b. p. 289 a. b. p. 290 a. b. p. 291 a. b. p. 292 a. b. p. 293 a. b. p. 294 a. b. p. 295 a. b. p. 296 a. b. p. 297 a. b. p. 298 a. b. p. 299 a. b. p. 300 a. b. p. 301 a. b. p. 302 a. b. p. 303 a. b. p. 304 a. b. p. 305 a. b. p. 306 a. b. p. 307 a. b. p. 308 a. b. p. 309 a. b. p. 310 a. b. p. 311 a. b. p. 312 a. b. p. 313 a. b. p. 314 a. b. p. 315 a. b. p. 316 a. b. p. 317 a. b. p. 318 a. b. p. 319 a. b. p. 320 a. b. p. 321 a. b. p. 322 a. b. p. 323 a. b. p. 324 a. b. p. 325 a. b. p. 326 a. b. p. 327 a. b. p. 328 a. b. p. 329 a. b. p. 330 a. b. p. 331 a. b. p. 332 a. b. p. 333 a. b. p. 334 a. b. p. 335 a. b. p. 336 a. b. p. 337 a. b. p. 338 a. b. p. 339 a. b. p. 340 a. b. p. 341 a. b. p. 342 a. b. p. 343 a. b. p. 344 a. b. p. 345 a. b. p. 346 a. b. p. 347 a. b. p. 348 a. b. p. 349 a. b. p. 350 a. b. p. 351 a. b. p. 352 a. b. p. 353 a. b. p. 354 a. b. p. 355 a. b. p. 356 a. b. p. 357 a. b. p. 358 a. b. p. 359 a. b. p. 360 a. b. p. 361 a. b. p. 362 a. b. p. 363 a. b. p. 364 a. b. p. 365 a. b. p. 366 a. b. p. 367 a. b. p. 368 a. b. p. 369 a. b. p. 370 a. b. p. 371 a. b. p. 372 a. b. p. 373 a. b. p. 374 a. b. p. 375 a. b. p. 376 a. b. p. 377 a. b. p. 378 a. b. p. 379 a. b. p. 380 a. b. p. 381 a. b. p. 382 a. b. p. 383 a. b. p. 384 a. b. p. 385 a. b. p. 386 a. b. p. 387 a. b. p. 388 a. b. p. 389 a. b. p. 390 a. b. p. 391 a. b. p. 392 a. b. p. 393 a. b. p. 394 a. b. p. 395 a. b. p. 396 a. b. p. 397 a. b. p. 398 a. b. p. 399 a. b. p. 400 a. b. p. 401 a. b. p. 402 a. b. p. 403 a. b. p. 404 a. b. p. 405 a. b. p. 406 a. b. p. 407 a. b. p. 408 a. b. p. 409 a. b. p. 410 a. b. p. 411 a. b. p. 412 a. b. p. 413 a. b. p. 414 a. b. p. 415 a. b. p. 416 a. b. p. 417 a. b. p. 418 a. b. p. 419 a. b. p. 420 a. b. p. 421 a. b. p. 422 a. b. p. 423 a. b. p. 424 a. b. p. 425 a. b. p. 426 a. b. p. 427 a. b. p. 428 a. b. p. 429 a. b. p. 430 a. b. p. 431 a. b. p. 432 a. b. p. 433 a. b. p. 434 a. b. p. 435 a. b. p. 436 a. b. p. 437 a. b. p. 438 a. b. p. 439 a. b. p. 440 a. b. p. 441 a. b. p. 442 a. b. p. 443 a. b. p. 444 a. b. p. 445 a. b. p. 446 a. b. p. 447 a. b. p. 448 a. b. p. 449 a. b. p. 450 a. b. p. 451 a. b. p. 452 a. b. p. 453 a. b. p. 454 a. b. p. 455 a. b. p. 456 a. b. p. 457 a. b. p. 458 a. b. p. 459 a. b. p. 460 a. b. p. 461 a. b. p. 462 a. b. p. 463 a. b. p. 464 a. b. p. 465 a. b. p. 466 a. b. p. 467 a. b. p. 468 a. b. p. 469 a. b. p. 470 a. b. p. 471 a. b. p. 472 a. b. p. 473 a. b. p. 474 a. b. p. 475 a. b. p. 476 a. b. p. 477 a. b. p. 478 a. b. p. 479 a. b. p. 480 a. b. p. 481 a. b. p. 482 a. b. p. 483 a. b. p. 484 a. b. p. 485 a. b. p. 486 a. b. p. 487 a. b. p. 488 a. b. p. 489 a. b. p. 490 a. b. p. 491 a. b. p. 492 a. b. p. 493 a. b. p. 494 a. b. p. 495 a. b. p. 496 a. b. p. 497 a. b. p. 498 a. b. p. 499 a. b. p. 500 a. b. p. 501 a. b. p. 502 a. b. p. 503 a. b. p. 504 a. b. p. 505 a. b. p. 506 a. b. p. 507 a. b. p. 508 a. b. p. 509 a. b. p. 510 a. b. p. 511 a. b. p. 512 a. b. p. 513 a. b. p. 514 a. b. p. 515 a. b. p. 516 a. b. p. 517 a. b. p. 518 a. b. p. 519 a. b. p. 520 a. b. p. 521 a. b. p. 522 a. b. p. 523 a. b. p. 524 a. b. p. 525 a. b. p. 526 a. b. p. 527 a. b. p. 528 a. b. p. 529 a. b. p. 530 a. b. p. 531 a. b. p. 532 a. b. p. 533 a. b. p. 534 a. b. p. 535 a. b. p. 536 a. b. p. 537 a. b. p. 538 a. b. p. 539 a. b. p. 540 a. b. p. 541 a. b. p. 542 a. b. p. 543 a. b. p. 544 a. b. p. 545 a. b. p. 546 a. b. p. 547 a. b. p. 548 a. b. p. 549 a. b. p. 550 a. b. p. 551 a. b. p. 552 a. b. p. 553 a. b. p. 554 a. b. p. 555 a. b. p. 556 a. b. p. 557 a. b. p. 558 a. b. p. 559 a. b. p. 560 a. b. p. 561 a. b. p. 562 a. b. p. 563 a. b. p. 564 a. b. p. 565 a. b. p. 566 a. b. p. 567 a. b. p. 568 a. b. p. 569 a. b. p. 570 a. b. p. 571 a. b. p. 572 a. b. p. 573 a. b. p. 574 a. b. p. 575 a. b. p. 576 a. b. p. 577 a. b. p. 578 a. b. p. 579 a. b. p. 580 a. b. p. 581 a. b. p. 582 a. b. p. 583 a. b. p. 584 a. b. p. 585 a. b. p. 586 a. b. p. 587 a. b. p. 588 a. b. p. 589 a. b. p. 590 a. b. p. 591 a. b. p. 592 a. b. p. 593 a. b. p. 594 a. b. p. 595 a. b. p. 596 a. b. p. 597 a. b. p. 598 a. b. p. 599 a. b. p. 600 a. b. p. 601 a. b. p. 602 a. b. p. 603 a. b. p. 604 a. b. p. 605 a. b. p. 606 a. b. p. 607 a. b. p. 608 a. b. p. 609 a. b. p. 610 a. b. p. 611 a. b. p. 612 a. b. p. 613 a. b. p. 614 a. b. p. 615 a. b. p. 616 a. b. p. 617 a. b. p. 618 a. b. p. 619 a. b. p. 620 a. b. p. 621 a. b. p. 622 a. b. p. 623 a. b. p. 624 a. b. p. 625 a. b. p. 626 a. b. p. 627 a. b. p. 628 a. b. p. 629 a. b. p. 630 a. b. p. 631 a. b. p. 632 a. b. p. 633 a. b. p. 634 a. b. p. 635 a. b. p. 636 a. b. p. 637 a. b. p. 638 a. b. p. 639 a. b. p. 640 a. b. p. 641 a. b. p. 642 a. b. p. 643 a. b. p. 644 a. b. p. 645 a. b. p. 646 a. b. p. 647 a. b. p. 648 a. b. p. 649 a. b. p. 650 a. b. p. 651 a. b. p. 652 a. b. p. 653 a. b. p. 654 a. b. p. 655 a. b. p. 656 a. b. p. 657 a. b. p. 658 a. b. p. 659 a. b. p. 660 a. b. p. 661 a. b. p. 662 a. b. p. 663 a. b. p. 664 a. b. p. 665 a. b. p. 666 a. b. p. 667 a. b. p. 668 a. b. p. 669 a. b. p. 670 a. b. p. 671 a. b. p. 672 a. b. p. 673 a. b. p. 674 a. b. p. 675 a. b. p. 676 a. b. p. 677 a. b. p. 678 a. b. p. 679 a. b. p. 680 a. b. p. 681 a. b. p. 682 a. b. p. 683 a. b. p. 684 a. b. p. 685 a. b. p. 686 a. b. p. 687 a. b. p. 688 a. b. p. 689 a. b. p. 690 a. b. p. 691 a. b. p. 692 a. b. p. 693 a. b. p. 694 a. b. p. 695 a. b. p. 696 a. b. p. 697 a. b. p. 698 a. b. p. 699 a. b. p. 700 a. b. p. 701 a. b. p. 702 a. b. p. 703 a. b. p. 704 a. b. p. 705 a. b. p. 706 a. b. p. 707 a. b. p. 708 a. b. p. 709 a. b. p. 710 a. b. p. 711 a. b. p. 712 a. b. p. 713 a. b. p. 714 a. b. p. 715 a. b. p. 716 a. b. p. 717 a. b. p. 718 a. b. p. 719 a. b. p. 720 a. b. p. 721 a. b. p. 722 a. b. p. 723 a. b. p. 724 a. b. p. 725 a. b. p. 726 a. b. p. 727 a. b. p. 728 a. b. p. 729 a. b. p. 730 a. b. p. 731 a. b. p. 732 a. b. p. 733 a. b. p. 734 a. b. p. 735 a. b. p. 736 a. b. p. 737 a. b. p. 738 a. b. p. 739 a. b. p. 740 a. b. p. 741 a. b. p. 742 a. b. p. 743 a. b. p. 744 a. b. p. 745 a. b. p. 746 a. b. p. 747 a. b. p. 748 a. b. p. 749 a. b. p. 750 a. b. p. 751 a. b. p. 752 a. b. p. 753 a. b. p. 754 a. b. p. 755 a. b. p. 756 a. b. p. 757 a. b. p. 758 a. b. p. 759 a. b. p. 760 a. b. p. 761 a. b. p. 762 a. b. p. 763 a. b. p. 764 a. b. p. 765 a. b. p. 766 a. b. p. 767 a. b. p. 768 a. b. p. 769 a. b. p. 770 a. b. p. 771 a. b. p. 772 a. b. p. 773 a. b. p. 774 a. b. p. 775 a. b. p. 776 a. b. p. 777 a. b. p. 778 a. b. p. 779 a. b. p. 780 a. b. p. 781 a. b. p. 782 a. b. p. 783 a. b. p. 784 a. b. p. 785 a. b. p. 786 a. b. p. 787 a. b. p. 788 a. b. p. 789 a. b. p. 790 a. b. p. 791 a. b. p. 792 a. b. p. 793 a. b. p. 794 a. b. p. 795 a. b. p. 796 a. b. p. 797 a. b. p. 798 a. b. p. 799 a. b. p. 800 a. b. p. 801 a. b. p. 802 a. b. p. 803 a. b. p. 804 a. b. p. 805 a. b. p. 806 a. b. p. 807 a. b. p. 808 a. b. p. 809 a. b. p. 810 a. b. p. 811 a. b. p. 812 a. b. p. 813 a. b. p. 814 a. b. p. 815 a. b. p. 816 a. b. p. 817 a. b. p. 818 a. b. p. 819 a. b. p. 820 a. b. p. 821 a. b. p. 822 a. b. p. 823 a. b. p. 824 a. b. p. 825 a. b. p. 826 a. b. p. 827 a. b. p. 828 a. b. p. 829 a. b. p. 830 a. b. p. 831 a. b. p. 832 a. b. p. 833 a. b. p. 834 a. b. p. 835 a. b. p. 836 a. b. p. 837 a. b. p. 838 a. b. p. 839 a. b. p. 840 a. b. p. 841 a. b. p. 842 a. b. p. 843 a. b. p. 844 a. b. p. 845 a. b. p. 846 a. b. p. 847 a. b. p. 848 a. b. p. 849 a. b. p. 850 a. b. p. 851 a. b. p. 852 a. b. p. 853 a. b. p. 854 a. b. p. 855 a. b. p. 856 a. b. p. 857 a. b. p. 858 a. b. p. 859 a. b. p. 860 a. b. p. 861 a. b. p. 862 a. b. p. 863 a. b. p. 864 a. b. p. 865 a. b. p. 866 a. b. p. 867 a. b. p. 868 a. b. p. 869 a. b. p. 870 a. b. p. 871 a. b. p. 872 a. b. p. 873 a. b. p. 874 a. b. p. 875 a. b. p. 876 a. b. p. 877 a. b. p. 878 a. b. p. 879 a. b. p. 880 a. b. p. 881 a. b. p. 882 a. b. p. 883 a. b. p. 884 a. b. p. 885 a. b. p. 886 a. b. p. 887 a. b. p. 888 a. b. p. 889 a. b. p. 890 a. b. p. 891 a. b. p. 892 a. b. p. 893 a. b. p. 894 a. b. p. 895 a. b. p. 896 a. b. p. 897 a. b. p. 898 a. b. p. 899 a. b. p. 900 a. b. p. 901 a. b. p. 902 a. b. p. 903 a. b. p. 904 a. b. p. 905 a. b. p. 906 a. b. p. 907 a. b. p. 908 a. b. p. 909 a. b. p. 910 a. b. p. 911 a. b. p. 912 a. b. p. 913 a. b. p. 914 a. b. p. 915 a. b. p. 916 a. b. p. 917 a. b. p. 918 a. b. p. 919 a. b. p. 920 a. b. p. 921 a. b. p. 922 a. b. p. 923 a. b. p. 924 a. b. p. 925 a. b. p. 926 a. b. p. 927 a. b. p. 928 a. b. p. 929 a. b. p. 930 a. b. p. 931 a. b. p. 932 a. b. p. 933 a. b. p. 934 a. b. p. 935 a. b. p. 936 a. b. p. 937 a. b. p. 938 a. b. p. 939 a. b. p. 940 a. b. p. 941 a. b. p. 942 a. b. p. 943 a. b. p. 944 a. b. p. 945 a. b. p. 946 a. b. p. 947 a. b. p. 948 a. b. p. 949 a. b. p. 950 a. b. p. 951 a. b. p. 952 a. b. p. 953 a. b. p. 954 a. b. p. 955 a. b. p. 956 a. b. p. 957 a. b. p. 958 a. b. p. 959 a. b. p. 960 a. b. p. 961 a. b. p. 962 a. b. p. 963 a. b. p. 964 a. b. p. 965 a. b. p. 966 a. b. p. 967 a. b. p. 968 a. b. p. 969 a. b. p. 970 a. b. p. 971 a. b. p. 972 a. b. p. 973 a. b. p. 974 a. b. p. 975 a. b. p. 976 a. b. p. 977 a. b. p. 978 a. b. p. 979 a. b. p. 980 a. b. p. 981 a. b. p. 982 a. b. p. 983 a. b. p. 984 a. b. p. 985 a. b. p. 986 a. b. p. 987 a. b. p. 988 a. b. p. 989 a. b. p. 990 a. b. p. 991 a. b. p. 992 a. b. p. 993 a. b. p. 994 a. b. p. 995 a. b. p. 996 a. b. p. 997 a. b. p. 998 a. b. p. 999 a. b. p. 1000 a. b. p.

DE ANO.

ANVS, podex, sedes, quæ Græcis *ἄνω* dicitur, locum in animali meliorem habere non potuit, per quem alii excrementa effluerent. Non desunt tamen qui naturam infestantur, quòd non per pedes constituerit effluere excrementa. Sed ij diffuunt adeò delitiosæ fracti sunt, ut grave ipsis esset, è lecto surgere reddendum alii excrementorum gratiâ. Quorum quàm ridicula sit naturæ accusatio, probè ostendit Gal. lib. 3. De vsu partium.

Sitis ani.

Nates quæ *ἄνω* & *ἄνω* Græci vocant, musculi carnosissimi constituunt, quos homo non habet decurtatos & ridiculos, ut sola inter animalia simia, sed bellissimè sitos, tum ad decus partium necessarii, tum ne anus sedendo contunderetur, aut alioqui angretur. Lib. 15. De vsu partium.

Nates.

Musculi autem ad anum sunt tres. Lib. 5. & in fine 4. De vsu part. & in fine 6. De anat. administ.

Duo obliqui, non magni, sed membranosi, latique vtraque sedis parte supra rotundum musculum siti, ex ligamento, tum quod ex sacro osse, tum quod ex pube vtrinque oritur, producuntur. Quorum vsus est, cum in magnis contentionibus sedem euerti contigerit, sursum ipsam denuo retrahere. Infra hos, vnus est solutus ac sine pari, transuersus ipsi sedi in orbem circumfusus, ut rectum intestinum adamussim ac fortiter claudat & *σφις*, id est, constringat (vnde & nomen ei *σφις*, id est, compressorem imposuerit) ne continua intempertuave fiat excretio. Hoc musculo relaxato, alui exoneratio fit, musculis epigastrii validè omni ex parte æqualiter prementibus, septo ipsis obliquè subiecto, ipsūque iuuantibus musculis intercostalibus, & clauso larynge, ne tum respiret animans, nec sequantur aliqua efflationes, quarum occasione excretio per anum minùs bellè haberet. Reliquo omni tempore, circularis hic musculus contractus os sedis claudit.

Excretio per anum quomodo fiat.

Porro huic musculo circulari corpus extrinsecus ad vltimam oram transuersè incumbit, sedis extremum gignens, cuius substantia est inter cutem ac musculum, velut ex vtrinque mixtura conflata, cuiusmodi est labiorum pars vltima. Huius quoque vsus idem ferè ac musculi est, præterquam quòd viribus actionis ac roboris à musculo relinquatur. Lib. 5. De vsu partium.

Extrēmū ani inter cutem & musculum, substantiā mediū vsus.

æqualiter feruiat : matrix verò neque dum augentur adhuc animalia, neque cum iam conseruerunt, ritè actionem suam potest obire. Horum rationem vide lib. 14. De vsu part. A loco autem in què incumbit, ad extremum pudendi finem, non æquale est in omnibus interuallum, magna verò ex parte mediocri vndecim digitorum est. At in latitudinem ad vtrique illa apicibus suis seu cornibus porrigitur. Altitudo recti intestini, & vesicæ terminis circumscribitur. Lib. De consecr. vuluæ, & 14. De vsu partium.

Attingit autem vterus tenuia intestina, qui mediocrem obtinet magnitudinè. Nam prætermo dum exiguus, ea sola contingit, quibus etiam coaluit. Maximus (qualis est præsertim cum grauida est mulier) & illa & innum ventrem replet, multaque intestina contingit. Lib. De consecr. vuluæ.

Alligatus est recto intestino, & vesicæ, fibrosis quibusdam & tenuibus anulis. Verum plures sunt vesicæ annexus. Sacro osi etiam adheret, à quo multorum sententia suspensus est, validis quibusdam vinculis tum neruosis, tum musculosis. Totidem corporibus etiam ex lumbi vertebra dependet, sed que ex grandium huius musculorum interuentu, qui insignes vtrobique processus emittunt, in vtraque vteri partem, & vesicæ ceruicem sedemque partitos. At omnia hæc ligamenta laxa sunt, vt vulua plurimum moueri, & in aliam transire figuram possit. Vesicæ & ano committitur tantum ceruicæ, membranosis arteriosisque corporibus cum aliquanta pinguedine, sed ita vt ab ipsis excoriari possit: verum tam exactè coaluit, vt vna eademque caro existat. Gal. ibidem.

Porro in matricibus, vt quæ sanguine puro ac benigno alantur, vnica tunica præter peritonæum satis fuit, venosa, aspera ac scabra interiori parte, & præcipuè ad fundum, omnibus fibris intertexta: quoniam non solum intrò eas semen attrahere in cornibus oportebat, sed etiam retinere quo tempore vtero geritur, & excernere cum foetus fuerit perfectus. Gal. ibidem, & 14. De vsu partium.

- Tunica matricis naturaliter se habentis variat crassitie.** Lib. De consecr. vuluæ.
1. Secundum ætates. Nam ætate prima vt parua, ita etiam tenuis est: postea profluentibus iam menstruis, pro magnitudinis ratione crassitudo etiã augetur: & si mulier vel concipiendi tempus, vel menses excesserit, quæ emadmodum minuitur magnitudo, ita & crassitudo.
 2. Secundum tempus menstruorum. Nam cum eorum purgatio instat, crassa planè & tumens apparet, utpote sanguinis madore irrigata: tenuis contra atque arida, cum ab hoc expurgationis tempore longissimè abest.
 3. Ratione conceptus. Nam ei quæ vterum gessit, crassior: quæ sæpissimè gessit, crassissima. Rursus in principio conceptus, crassa: cum autem tempus pariendi instat, maior quidem, sed tenuis euadit. Crassities enim in amplitudinem absumitur. In medio tempore mediocriter habet.

Cæterum quemadmodum corpus totum dextris ac sinistris est geminũ: ita & matricis sinus, alter quidè in dextris, alter verò in sinistris in vni *seu ad* *id est*, id est, collum definunt, quod peni masculorũ respondet, sed hic foris in maribus, illud verò intus in foeminis situm est. Hoc collum (quod iter spermatis quidem virili intrò, embryo verò iam perfectò extrà natura antemuniuit) musculosum est, neruosum, dura carne constans, & cartilaginofum, duriusque semper efficitur, & temporis spatio in cartilaginem degenerat, vt iis quæ frequenter coierunt,

Spatium mediocri longitudo nis à fundo vsque ad extremum pudendum est 11. digitorum.
Latitudo
Altitudo
Que attingit vterus
Connexio

Ligamenta vteri.

Substantia.

Duo sinus matris.

Collum matricis.

Os matricis. vel anus iam sunt: vnde Herophilus eius naturā summā parti asperæ arteriæ comparat. Collum hoc intus vbi incipit, & matrix definit, foramen habet, quod os matricis vocant, per quod mulier & mensis expurgat, & maris genituram ad se recipit, & fœtum in lucem educit. Hoc os in coïtu eoufque patet, ac tenditur, vt fœmen per latam viam progrediens, facillè in matricum sinum perueniat. Vbi conceperit mulier, clauditur ad vnguē, aded vt ne minimum quidem aut intus foras laxetur, aut foris intrò recipiat. In partu verò plurimùm distenditur, sic vt totum embryon ea via permeet. Non igitur immeritò collum matricis factum est neruofum ac durum: neruofum quidem, vt plurimùm vicissim contrahatur ac dilatetur: durum autem, ne quid in eiusmodi mutationibus afficiatur, & ad sperma excipiendum dirigatur. Lib. De confect. vuluæ, & 14. De vsu partium, 2. De femine, Apho. 46. & 51. lib. 5.

Hymenæon. Circa medium huius colli, Carpus & nonnulli anatomici dicunt, iis quæ nondum venerem expertæ sunt, panniculum *virginalem* dictum, esse, qui hymen aliis hymenæon vocatur, & (vt aiunt) in primo coïtu rumpitur. Quod non videtur verisimile. Nam in dissectione virginum non apparet, nec vsquam, quod legerim, meminit Galenus. Sed potius crediderim collum ipsum, quod musculosum est & neruofum, ex ipsa textura tantummodo connuere & angustum esse. Quod vt dilatetur, prima coïtio (si mulieribus credendum sit) est acerrima.

Pudendum muliebre. Definit collum matricis in *αἰδοῖον γυναικείου*, id est, pudendum muliebre, quod est velut cutacea quædam huius colli epiphyfis masculorum præputio respondens, quæ, vt & præputium, ornamenti gratia exiit, tum ne matricem refrigerentur, operimentum est oppositum. Lib. 14. & 15. De vsu partium, & 2. De femine.

Κλῆς. Is muliebris pudendi sinus pilis decoratus, *κλῆς* appellatur. Quæ sinus ambiunt, *κλῆς γυναικῆα*, id est, alæ vocantur.

Alæ. Inter has caruncula quæ bifariam excreuit, *νύμφη* Græcis, Latinis colliculus appellatur: quem quòd multum promineat, Aegyptij in virginibus excidere conseruerunt. Hæc ex introd. Paulus etiam Aegineta, cap. 70. lib. 6. Narrat carunculam hanc in sinu muliebris pudendi subsultantem, quibusdam immensæ magnitudinis effici, & non decentis inuerecundiæ notam præ se ferre. Sicutque, inquit, vt nonnulli memoriæ produnt, quæ per hanc partem etiam erectæ viris similiter consistunt & in venerem ruunt. Quapropter resupinata muliere, specillo nymphæ superfluum prehensum, scapello excindi docet: diligentia adhibita ne alitè ipsam penetremus, vnde fluidus affectus, quem rhyada vocant, excitetur.

Nympha vsus. Cuiusmodi autem pharyngi gargareon est propugnaculum, tale est matricibus, quam nympham appellant, quæ tegit simul ac colli orificium, quod ad muliebre pudendum pertingit, prohibet refrigerari. Gal. lib. 15. De vsu partium.

Os matricis. Colli itaque vteri duplex est } Vna intus, vbi ipsum incipit, & vteri definit, os vteri propriè appellatur.

Os colli. Apho. 45. lib. 5. } Altera quæ mulieris pudendis coniungitur, non vteri, sed ipsius colli os haud sine ratione dicitur.

De os matricis & os colli
De os matricis & os colli
De os matricis & os colli

De neruis, venis, & arteriis eiusdem supra egimus, vbi diximus præter vasa spermatica, quæ in testiculos & matricum fundum distribuuntur, alterum iugum vasorum esse scilicet duas venas & totidem arterias, quæ ex vasis, quæ sunt ad os sacrum, inferioribus vteri partibus paulò supra primum colli exortum inferuntur, necnon in vterum & collum ipsius disseminantur. His vasis partes omnes matricum inferiores, & collum, & quæ ad pudendum attinent, nutriuntur. Eorundem vasorum,

DE VENTRE INFERIORE.

10

vasorum, quæ ad matricem perveniunt orificia, Hippocrates Apho. 45 lib. 2. nota-
 λασίβια, id est acetabula nominat, per quæ sanguinis superfluum singulis mensi-
 bus ex toto corpore in vterum derivatur: iisdem venæ & arteriæ umbilicales di-
 ctæ adhærescunt, quibus factus in vtero alligatur & alimentum trahit. Sed de his
 paulò post dicemus. Item aliæ duæ venæ ex eodem loco ortæ sursum per rectos
 muscululos ascendunt: deinde coeunt cum extremis venarum, quæ per thoracem
 ad præcordia descendunt. Quinetiam ab eadem radice aliæ venulæ vtrinque sin-
 gule in vterum referuntur, per quas potissimum mammis cum vtero est commu-
 nio. Illud porro venarum par extra muscululos in pudendum pertinet, siue mas sit,
 siue femina. Vtrinque autem iuxta commissuram ossium pubis descendunt. Lib.
 14. & 15. De vsu part. 1. De femine, De confect. vul. & venarum.

Acetabula.
 Vasa sunt quæ sunt in vtero
 quæ sunt in vtero
 quæ sunt in vtero

**Venæ per quas
 māmīs cum vte-
 ro est commu-
 nio.**

DE TESTICVLIS FOEMINAL.

TESTES fœminæ, lateribus vulvæ adjacent ad fundum, vtrinque singuli,
 paulò supra cornua abducti, similem masculis vasorum reuolutionem excipien-
 tes: non tamen in eundem locum perveniunt, eo quòd neque fœminam foras ma-
 sculi modo, sed in suam ipsius vulvum semen demittere conveniebat. Magnitudi-
 ne multò minores sunt atque imperfectiores, quàm masculi. Figurâ item & con-
 structione multum differunt. Lati enim hi sunt & glandulosi, minùs rari & laxi, ac
 humidiores, quòd substantia sint frigidiores. Nequaquam enim à calore nativo
 flatu distenti fuerunt, & ut dicat quispiam, fermentati. Lib. De confect. vulvæ, ini-
 tio lib. 2. De femine, & in fine 14. De vsu partium.

Situs testium
Magnitudo
Figura
Substantia

Musculi.

Infant autem matrici & corpora musculosa, quæ ad testiculos descendunt in
 masculis, à musculis hypogastrii, ut supra diximus. Lib. 14. De vsu part.

**Membrana ve-
 nica.**

Testis vterque propria membranâ, qualis est in maribus, quam darton dicunt,
 contegitur. Erythroide verò membrana, & scroto, fœminarum testes carent. Lib.
 De confect. vulvæ.

**Epididymicul-
 la, aut parva
 admodum.**

Præterea superior testiculorum pars, quæ *ἐπιδιδυμικός* appellatur, in his non
 est sensibilis ac manifesta, sed vel omnino non inesse, vel parva omnino esse vide-
 tur, quòd testes ipsi etiam parvi sint, itidem & vasâ spermatica. Proinde nihil miri
 est, quod ea coniungit, paruum esse. In fine lib. 14. De vsu partium.

**Glanduloso pro-
 state non in-
 diguit puden-
 dum muliebri.**

Cæterum glandulosos prostates dictos ipsi maris pudendo naturam suppedita-
 tasse multò magis convenit. Nam in fœminis matricis collum neque oblongum
 neque nudum est, ut pudendum virile, sed intus situm, tum ex continentibus ip-
 sium copiosum madorem recipit, tum ex ipsis mensuris irroratur. Quæ commo-
 da ex his glandibus pudendo virili contingere diximus, ex lib. 2. De femine.

DE CORNIBVS SEV APICIBVS MÀTRICIS.

P A V L I ò infra testes vtrinque ad latera matricis, processus apparent mamilla-
 res ad illa inclinantes, parastatis varicosis respondentes. Horum ipsorum figuram
 Herophilus semisepti circuli ambitui comparat, Diocles cornibus enascentibus.
 Ideòque Græco vocabulo *κέραια*, & *κέραιον*, hoc est, à cornu, deducto
 nuncupavit. Per hæc cornua semen à propriis testiculis vulvæ attrahit, ut virile per
 collum. Quum enim duplex sit semen, duplices etiam matrici stomachi extiterit,
 quibus vtrinque sibi familiarissimum in sese recipit. Mulieres etiam per veneris
 infomnia affectæ non aliter ac masculi, citra viri congressum per ipsa cornua se-
 men in vterum excernunt, quod ibi contabescens morbos parit maximos. Non
 solum enim mulieribus feminalia vasa plena femine, sed etiam testiculi existunt.
 Lib. De confect. vul. & 2. De femine.

Cornua matricis
 Vasa sunt quæ sunt in vtero
 quæ sunt in vtero

TABVLA I
DE PARTIBVS QVAS NATVRA MACHINATVR,
DVM FOETVS IN VTERO GERIVR.

**Tempus conce-
ptionis.**

CVM mulier conceperit (quod fit vel incipientibus vel cessantibus mēstruis, alio tempore nunquam, auctore Gal. lib. De confect. vul.) protinus ex tota femi- nis portione exteriorē, quæ vterum contingit, membranæ, *ὑμῆρες* Græcis dictæ, generantur: reliqua portio tota habet nimirum & ipsa facultates congenitas, pu- ta propriorum attractricem, qua utique & retinere & alterare, alimentumque sibi parare solet: expultricem verò eorum quæ aliena superfluaque habentur. Tale enim esse genitale semen oportet, vt simul atque fuerit iniectū, alia ipsius substan- tiæ portio in membranâ coalescat, alia in vas protendatur, alia conformare litido- nea. Lib. 1. & 2. De semine.

Chorion.

Tres membranæ foetum inuoluētēs generantur, tenues, & arancorum tel- lis similes: quæ non solum sibi mutuò incumbunt, sed multis quidem locis coalescunt: mul- tis etiam à sese inuicem per tenuia fibrarum fila ab vna ad alteram perua- dentia pendent, quas na- tura, quoad eius facere potuit, vnire voluit, vt quod roboris cuique pri- uati à seipsa deerat, id omnes à sese mutuò ad- ipiscerentur.

Allantoides.

Amnion.

Lib. 15. De vsu part. De confect. vul. & 1. De se- mine.

1. Exterior tenuis, sed fortis, reliquis duab^{us} & foetui ex- trinsecus in orbem circūiicitur, matricē totam in- trinsecus subungens, vt quod ipsi subest, nullo pa- cto matricem contingat, per eamque mediam foetus matrici connectitur. Hanc Græci *χαριον*, Latini se- cundas vocant, vulgo *secundina* dicitur. Gallæ obste- trices *l'arriere fais*, aliæ *la deliurance* appellant, quod, vt puto, hac foras eduçta, mulier à partu liberetur.
2. Altera subsequitur tenuissima, quam à similitudine farciminis, quod *ἀμῆς* dicitur, *ἀμῆστος* nuncu- pant. Hæc prius oritur quàm amnion, initium suum ex meatu, qui *ἰσχυρὸς* dicitur, accipiens. Eminentibus tantum partibus, capiti, natibus, & pedibus superiacet, inualida & angusta, vt quæ ex solo femineo fe- mine generetur: oblonga, ceu ad vtrumque vteri apicem exposita: ad fundum vesicæ ipsius foetus lato, recto, & insigni meatu perua, vt cum vesica per vrachum in medio vtriusque situm cōmittatur. Hæc enim in seipsa colligit vsque ad partum, ipsum velut foetus lotium.
3. Postrema tenuis toti foetui vndique circūiecta, ip- sius velut sudorem excipiens, *ἀμνιον* Græcis appella- tur, quasi agninum, à mollitie deducto nomine. Ab obstetricibus, vt ait Albertus, *armatura conceptus*, ab Auicenna autem *abgas* appellatur.

**Vasa vmbilici
4 per que foetus
nutritur.**

Porò in singulis orificiis vasorum, quæ intrinsecus in matricem pertinent (per quæ etiam sanguis menstruus in ipsam ferebatur, vt diximus) quo tempore vterò geritur, aliud vas gignitur, arteria quidem in arteria, vena verò in venæ orificio, vt sint ea quæ generantur, numero æqualia iis orificiis, quæ intrò in matricem de- sinunt. Quatuor itaque omnino hic sunt vasa circum vrachum, duæ scilicet venæ parte superiori, & arteria totidem inferiori, quæ foetui per solum vmbilicū in- feruntur, vnde vulgo *vmbilicales* vocantur, per quas, velut per truncos quosdam fo- tus ex vtero sanguinem & spiritum trahit. Lib. 15. De vsu partium.

Exiguum autem est vasorum quodque cum primum à matrice exoritur, cuius- modi sunt arboris radices extremæ, in terram defixæ: ea verò paululum progres- sa, per coniugationem coalescunt, ex duobusque vnum procreatur: rursusque il- lorum

*Sunt vasa in foetu vmbilici est
aliud quod in matrice est
vasa sunt quæ in matrice
sunt & vmbilici in foetu
hanc*

lorum singula cum singulis eiusdem generis coalescunt, venæ scilicet cum venis, & arteriæ cum arteriis, hęcque id perpetuò, quoad parua omnia in duo magna coeant: quæ velut stipites quidam, dextra & sinistra foetus per locum umbilici inferuntur. Umbilicus enim, qui medium totius animalis obtinet, nihil aliud est, quàm quatuor hæc vasa in medio sui habentia urinæ receptaculum, quod Græci *σπερματιον* appellant. Est autem vrachus, meatus qui ex fundo vesicæ foetus exortus, (in foetibus enim nuper conceptis fundum vesicæ locis umbilici adhærescit) lotium in allantoidei membranam deriuat. Cæterum ex vasis quatuor prædictis, duæ venæ statim vbi foetus umbilicum superarunt, in vnam coeunt, quæ in sinus hepatis inferuntur. Arteriæ verò longo itinere manent duæ, deinde in partem magnæ arteriæ, quæ est ad lumbos, inferuntur. Gal. ibidem, & De consect. vul.

Inter hæc verò omnia, & vasa exigua, quæ in matricem ipsam inferuntur, media est quadam velut truncus in radice chorion membrana, quæ est vasorum multitudo membranatenus contextorum, quæ hanc facile numeratæ queas. Colligat ea inter se vasa prædicta, eisque omnibus circumhæret, partibus verò matricum internis inferitur. Hæc membrana, omnibus matricis partibus, quæ sunt inter orificia, duplex subiicitur, tum producitur, ac cum memoratis vasis omnibus progreditur, vtraque sui parte, cuiusque partem vtranque dimidiam conuestiens, vt duplex hæc membrana operimentum eis sit, ac munimentum & ligamentum, tum inter sese, tum cum matricibus vtrisque. Lib. 15. De vsu part.

Reliquarum verò duarum, quæ *αλλαντοειδης* nominatur (quam ad vesicam diximus esse pertusam ad *σπερματιον*) ad urinam recipiendam fuit comparata. Longè enim præstiterat foetum, non per pudendum lotium reddere, sed vt nunc habet, per umbilicum, propter ipsius vrachi rectitudinem ac magnitudinem, cui præterea nullus musculus extrinsecus est, circumiectus, qui videret ne excrementa intempestiuè effluerent, cuiusmodi in natis est musculus ad collum vesicæ, quod admodum etiam obliquum est. Nullum enim tempus foetui est intempestiuum, ad eius generis excrementum excernendum, quemadmodum iam perfectis. Vfus itaque eius membranæ foetui est, vt urinam animalis iam efformati recipiat. Necessè enim erat, etiam animanti quod in vtero est, recrementa tot & talia prouenire, quot & qualia iis quæ iam ab vtero resoluta sunt, oboriuntur. Verùm vrina & sterco particulis iam conformatis coarctatisque gignitur. Gal. ibidem, & 1. De semine.

Euidenter autem apparet humor is, qui est intra *αλλαντοειδης*, tum tenuior esse, tum flauior, tum acrior eo, qui est intra *σπερματιον*, vt etiam hanc membranam dissecantium olfactum angat, eisque horrorem incutiat. Ob id seorsum à foetu lotium est abductum ac seiunctum, neque enim, neque venas, quæ secundis insunt, attingens, ne ab eius acrimonia partes vicinæ læderentur. Lib. 15. De vsu partium.

Quod verò sudoris instar, intra *σπερματιον* aceruat, in orbem foetui est circumfusum, quod cutim ipsius lædere haudquaquam potest, verùm eius vtilitas est non contemnenda. Nam foetus in eo humore quasi innatans, sursum tollitur ac vehitur, vt minus sit grauis iis vinculis, per quæ matrici cohærescit. Tempore etiam partus foetus facilius collo matricis elabatur, cum ipse humore multo perfunditur, quod ei tunc accidit, propterea quod necesse est tum membranas rumpi. Nō modo enim humor iste foetibus lubricandis confert, sed collum etiam matricum, ad maximam dilatationem, reddit facile. A prædictis enim humoribus humectatum, mollius redditur, dilataturque facilius. Ita natura iis humoribus, quos propter foetum procreare omnino oportebat, tum ad foetus, dum vtero geritur, vecturam indolentem est vsa, tum etiam vt in partu celeriter excideret. Gal. ibidem.

Hactenus de ventre inferiore. Tabula sequenti de partibus thoracis agemus.

Umbilicus.
Vrachus:

Chorion, eiusque
vsus.

Allantoidis vsus.

Cur foetus, cum collum vesicæ meatu iam habeat (per quem animal post partum lotium reddit) non tamen eo quidquam vitetur, sed totum lotium sursum ad umbilicum, atque vrachum ascendit.

Amni, et humoris in eo contenti vsus.

LODOICI VASSAEI

CATALAVNENSIS, IN ANA-

TOMEN CORPORIS HVMANI
tabula secunda, de thorace.

PARTES THORACEM CIRCUNSCRIBENTES.

*Charanis quoniam dicitur quod
in thorace sunt septem ossibus constare
ut in simia & cane, in omnibus sceletis
obseruasse videtur, ut doctissimè demon-
strat noster Syluius. Quoniam hoc tempore in
nostris corporibus rarissima sunt
ossa sterni septem: sed sepius sex, ac quinque,
non raro quatuor & tria: sed tunc
inferna latiora sunt, ut costis septem excipiendis
sufficiant, interdum etiam octo.*

Iuguli 2.
Θάλασσαν dicitur totum id quod à costis vtrinq; circunscrubitur, velut septum aliquod præualidum tutelæ causa circumdatum cordi & pulmonibus: quod natura non osseum totum, vt cranion, neque carnosum, vt epigaltrion effecit, sed ordine commutato, os & musculum vicissim possuit. Cuius thoracis, Gal. lib. 6. & 7. De vsu part. & initio 8. De ana. administ. & cap. 13. & 15. lib. De oss.

Sternon.
Pectus.
Cartilago ensiformis, cuiusq; 7 sicut.

Diaphragma.

Elatior finis anteriori parte, κλεις, id est, clausus sine clauicula existunt, sic dicitur, q̄ sterno ἀποκλάταις firment. Nonnullis iugula appellantur. Vulgo os furcule, & furcula superior dicitur. Ea ossa sunt fistulosa, rotunda, crassitieque inæquali, quæ vtrinq; summæ pectoralis ossis extremitati annectuntur. Cavitates sub his clauibus nonnullis appellantur σφαραι, id est, iugulij vt sunt duæ claus & iugulæ totidem. (Dexter.
(Sinister.

Pars mediâ, constans ossibus 7, excipientibus 7. veras castas, σέπρον Græcis, Latinis pectus & os pectoris dicitur. Ad cuius finem cartilago adhærescit, quæ in mucronem gladij modo exacuitur, certum propugnaculum existens oris ventriculi, & partis phrenon, quæ ibi est, post autem & cordis. Hanc Græci ab ensis similitudine ἐπιφοιδίον, hoc est, ensiformem: vulgus malum punicum, seu granatum: Galli la fourcelle vocant.

Inferior finis est septum transversum, quod Græci σφένδαμνος & διάφραγμα nominant. Is finis vulgò furcula inferior dicitur.

Quod autem scribit Galenus sternon septem ossibus constare, id in hominibus, vt in simia & cane, in omnibus sceletis obseruasse videtur, ut doctissimè demonstrat noster Syluius. Quoniam hoc tempore in nostris corporibus rarissima sunt ossa sterni septem: sed sepius sex, ac quinque, non raro quatuor & tria: sed tunc inferna latiora sunt, ut costis septem excipiendis sufficiant, interdum etiam octo.

Costæ 24. vtrinq; 12.

Costis omnibus, quæ πλὴθος Græcis dicuntur, duplex est species. Gal. initio 8. De ana. adm.	Prior, pectus.	Costæ autem numero sunt 24. vtrinq; 12. ex quibus,	Superiores 7. veræ seu perfectæ, singulis sterni ossibus committuntur.	Rarissimè decimatertia costæ visitur, atq; hac adhuc rariùs vndecima, ita vt inter mille vix vnum tali costarum numero inuenias.
	Posterior vertebræ dorsifunt, quæ totidè numero, quot & costæ habentur.		Inferiores 5. vobis, imperfectæ, & mendosæ sunt, quarum octaua ad radicem cartilaginensiformis consistit. Reliquæ quatuor in thoracis latere desinunt.	

DE MAN-

DE MAMMIS.

UT MATRICES duae mulieribus sunt factae, ita & mammae, quae Graecis *τιτθες* seu *μασται* dicuntur, duae existunt, utraque suae matrici, instar boni cuiusdam ferui subferuens. Haec in homine pectori inhaerent, cordi caloris officinae incumbentes, substantia glandulosa, penicillis ac filtris non dissimiles, venis duabus & arteriis totidem intertextae. Quae vasa non statim a vena caua aut cordis arteria enascuntur: verum quum iam prope clauas peruenerint, illinc natura duas venarum commemorabilem, duas etiam cum eis arteriarum productas propagines, quatuor simul eas infra totum iterum deducit, eosque modo binas demum utriusque mamillae inserit, in tam longo isto itinere, id modò agens, vt plurimum in vasis sanguis percoquatur. Qui cum fertur sursum, per cor sanè iter facit: rursumque deorsum tendens, occurrit, exagitatque semper quidem à motu ipsius thoracis, & in his eiusmodi erroribus incalescit, parti motu perpetuo praeclata immoratus; quae omnia simul ad perfectam coctionem ipsi lacti conferunt, quod est vitilis alimenti superfluum. In fine lib. septimi, & initio decimi quarti De vsu partium.

Tuberculum in medio mamillarum, quo infans lac suggit, *θηλη* Graecis, Latine papilla dicitur, *le mamelon*. Lib. I. De sanitate tuenda.

Primus ac maximus est, vt alimentum, praesertim in mulieribus, partui suppeditent, sanguinem ex vasis eò pertinentibus elaboratum recipientes: qui longo itineris anfractu in lac conuertitur, cuius causam mammae extiterunt.

Alter, vt sint veluti propugnaculum quoddam ac operimentum cordi, & ab eo calefactae, ipsum recalefaciant, non aliter quam operimenta alia quae nobis ipsis extrinsecus iniicimus. At in mulieribus in magna molem extuberantes, duo haec commoda magis quam in viris, cordi suggerunt. Quibus accedit quod etiam subiecta ad hypochondrion viscera eadem in mulieribus mammae iuuant, quae in eis quidem minus sunt calida.

Mammaram vsus duplex. Gal. in fine lib. 7. De vsu partium.

Quid causae sit cur mammae tantum habeant cum matricibus coensum, vide lib. 14. De vsu partium.

Mammaram situs. Substantia. Venae. Arteriae totidem.

Lactis generatio.

Lac.

Papilla.

Sicut dicitur in lib. 7. De vsu partium.

Handwritten marginal note on the left side.

Extensive handwritten marginal notes on the right side, including anatomical descriptions and references.

Musculi complures thoracem occupant, quorum Lib. 13. & 16. De vsu partiu, & initio 5. De anat. admin.

Quidam à pectore & costarum regione sursum tendunt, suisque finibus ossi brachij infiguntur, humeri articulo subseruietes, quorum

Alij brachium ipsum attollunt, qui actione indigent vehementiore.

Alij deprimunt, non magnas ad suam actionem vires desiderantes.

Alij pectori adducunt.

Alij extra adducunt.

Alij orbiculariter circumgunt, qui robusti sunt & tēdones habēt nervosissimos: quōd motuum omnium is est violentissimus, multaque partibus simplicem superat.

Quidam ad abdomen descendentes, suos vsus habent, nempe thoracem paululum detrahunt.

Quidam costarum extremis foris obiecti iuxta pectus profum, & ad vertebrae, retrorsum iuncturas artuum constringunt, & thoracem leuiter comprimunt.

Alij respirationi dicati sunt.

Præter hos musculos, alij quoque sunt, qui ex scapulis à collo in thoracem descendunt, verum huic non sunt proprii, quare nec de his est dicendi locus. Primum igitur musculos thoracis, qui brachium mouent, aggrediamur.

Primus magnitudine mediocris, in superficie aliorum extans, à costis nothis prope præcordia non procul à mammilla incipit, & sursum ad humeri articulum obliquus porrigitur. Qui brachium ad pectus adducit, & deorsum trahit leuiter, depressionisque humilioris est author.

Secundus contra ex æditis pectoris partibus enatus, adductionis sursum est author.

Tertius maximus ex toto pectoris osse oritur, mammae subiectus. Hic autem bipartitus quodammodo est, fibris ipsius in similitudinem γ, literæ mutuo sibi incumbētib; aliis ab inferiori pectoris regione ad articuli eminentiorem porrectis, quibus brachium inferius adducitur, non tamen adeo ut à primo musculo: aliis ab elatiori ad inferiora inclinantibus, quibus altius adducitur, non tamen adeo alte, ut à prædictorum secundo. Ambabus autem tensis, os brachij æquabile atque in nullam partem propendens, pectori adducitur. Hunc itaque musculum siue geminum, siue duos coalescentes dixeris, non errabis.

Quartus exiguus qui à mammis attollitur, primo succedens, humillimam brachij adductionem efficit.

Quintus secundo succedens, portio alia musculi, qui est ad epomida, quæ clauis adheret, altissimam brachij adductionem efficit. Nam musculus hic duo habet capita: internis autem partibus epomidos, clauis ipsi scilicet est insertus: externis autem partibus spinæ scapulæ adhærescit, in demissioribus ipsius partibus. Verum solius huius musculi, quum tensus est, actio, brachium extrorsum extendit, parum à media, ac recta omnino extensione ad latus inclinans. Alterius verò musculi, qui est ad clauem, actio non immerito intrò similiter inclinat. Tensis autem æquè fortiter ambobus, brachium rectam planè ac mediam extensionem assumit, nusquam declinans.

Sextus & septimus vtraque spinæ, quæ est ad scapulam, parte, similem prædicto habent actionem. Siquidem tensi simul, brachium sublimè profus tollent: quòd si seorsum, vterque modicum ad latus inclinabit.

Octauus maxima ex parte costæ imæ scapulæ ortus, brachium extrorsum abdit. Iis oppositus, qui sunt ad pectus, brachium sursum attolentes.

Nonus ex inferiori sine costæ imæ scapulæ proficiscitur, brachium extrorsum ac deorsum circumagens, verum amplius extrà abducit.

Decimus, qui eiusdem costæ partem simam complectitur, minus quidem extrà, deorsum verò magis brachium circumagat.

Reliquus vnus est, qui deprimit, ipsūque retrò agit: cui prædictus musculus paruus succedit, qui efficit, ne brachium, dum deprimitur, vllam in partem inclinet.

De musculis qui ad abdomen descendunt, item de his qui costarum extremis obducuntur, vide plura apud Gal. locis prædictis. De iis autem qui respiratori in-feruiunt, iam dicamus.

D

Musculi thoracis brachium mouentes sunt II. vel si vis, 12. Gal. in fine lib. 13. De usu part. & initio 5. De anat. admin.

T A B V L A II.

Intercostales musculi 22.

Duplices musculi intercostales.

Intercostales duo & viginti sunt, sic dicti, quod *μεσοπλοχεια*, id est, media inter costas spatia, occupent: quorum fibrae ab externis partibus deorsum oblique declinant: ab internis contrario modo iuxta Graecae litterae χ figuram exteriores fecant. In iis etiam, qui ad costas nothas habentur, eadem fibrarum natura apparet.

Hi musculi thoracem exa-
ctè, tum relaxant, tum ad-
stringunt. At cum dupli-
ces sint, } ^{proprie sunt}
Exteriores expira-
tioni,
} feruiunt.
} Interiores inspira-
tioni,

De vfu part. 5. & 8. De anat. administ. & 7.

Musculi respi-
rationi infer-
uientes sunt 45.
Gal. in libello
de causis respi-
5. & 8. De anat.
administ. & 7.
De vfu part.

Duo primarum costarum, qui superiorem thoracis partem dilatant solum.
Duo vltimarum costarum, inferiorem solum contrahentes.
Tres à collo descendentes, qui sublimes thoracis partes reuclunt simul & dilatant.
Septem, dorsalibus costarum radicibus extensi. Qui cartilagineum extrema adstringunt.
Octo abdominis, qui ad septum pertingunt, thoracis contractionem adiuuantes, de quibus tabulà primà dictum est.
Restat vnus adhuc thoracis musculus haud vilissimus, quem *σπηναις* & *σπινθηρα* vocant, qui non solum, vt putat Plato, duarum animae partium, appetitricis in hepate, & animosae in corde existentis, septum transuersum est: verum etiam inter omnes respirationi dicatos musculos vtilissimus. Siquidem hoc solo quoduis animal in parua respiratione vititur. Cùm verò violentae respirationis vsus quidam ipsi oboritur, aut exercitio, aut febre, aut vehementi aëris calore, aut alio quodam affectu, necesse est diaphragmatis functionibus intercostales musculos subuenire. Sin autem magis vsus respirandi contigerit, etiam elatioribus musculis actionem obit. Sed de hoc diaphragmate iam plenius profequamur.

DE DIAPHRAGMATE.

Nominis etymon.

MUSCULVS est thoracis magnus ac rotundus terminus, quo thoracis pars inferior finitur, quem antiqui *σπηναις*, id est, mentem, appellauerunt: siue simpliciter id ipsis in animum venerit, siue vt aliqui putant, quia eo inflammatione affecto, mens quoque laedatur. Postea medici neglecto prisco nomine, iure ipsum *σπινθηρα*, id est, septum transuersum appellare consueuerunt, vt qui spiritus instrumenta *σπινθηρα*, id est, discludit ab alimenti instrumentis. Siquidem his superior est omnibus, illis autem subiicitur. Gal. in fine lib. 5. De vfu partium, & cap. 3. lib. 5. De locis affect.

Septi substantia.

Propria ipsius substantia, musculus est. Caro simplex ipsi in orbem circumdatur: media verò pars tota neruosa seu grandis circulus existit, in latum tendonem desinens. Circa punctum ipsius alius circulus, exactus tendo existit, nullam adhuc carnè retinens, quam prius habebat. Tunicae ipsi duae sunt, inferior quidem peritonaei tunicae summitas, superior verò basis tunicae costas succingentis. A pe-
ctoris ora inferiori exortus superioris ducit initium (vade etiam capita musculorum pectorum

Septi substantia
Tunica
Ortus

rectorum epigastrij pendunt) tum autem hinc ad fines costarum notharum vtrinque descendens, posteriori parte simul ac inferiori obliquum admodum fit. Gal. in fine 5. & 7. De vsu partium, 5. & 6. De anat. administ.

Differt itaque diaphragma ab aliis omnibus musculis, non figurâ modò, verum etiam actione. Rotunda enim est ipsius figura, situs verò obliquus, partibusque anterioribus ac superioribus ad pectus pertingit: inde autem retrò semper ac deorsum fertur, donec spinam contingat, cui etiam ad lumbum adhærescit. Caput autem huius musculi, ad quod fibræ adnectuntur, non, vt quis opinari possit, est ad pectus, neque ad lumbos, sed in media totius diaphragmatis parte, quæ est nervosa. Quare nervos etiam, qui fibras illas mouerent, eò provenire à loco quodam ædido, scilicet à quarta, quinta, & sexta vertebra colli (ex tribus enim his germinibus vnus coalescit nervus) fuit necesse, vt in omnem partem ex æquo actionem extendat. Nam cum diaphragma thoracem mouendi gratiâ factum sit, necesse fuit partes quidem ipsius extremas esse, per quas thoraci adhærescit: caput autem illis omnibus esse oppositum, quum nullus alius locus esset aptior medio diaphragmate: in quod iugum hoc neruorum descendit & inferitur. Lib. 13. De vsu partium.

Figura *Situs* *Nervi*
Figura *Situs* *Nervi*
Figura *Situs* *Nervi*

Prior ac maior eius vsus est, vt respirationis videlicet instrumenti.

Secundus est, vt cum animal alium exonerat, prementibus validè omni ex parte æqualiter musculis abdominalis, non ad stomachum, sed ad anum vniuersa excrementa, his musculis & diaphragmate ipsis obliquè subiecto, velut duabus compressa manibus, depellantur. Ne autem vnicus hic musculus, ab octo epigastrij multis ac magnis sua sede dimoueretur, in thoracis que sinum amplum euerteretur, quo casu vim omnem compressionis exolueret: omnes intercostales musculi, qui thoracem ipsum contendere atque intrò contrahere possent, in ipsius diaphragmatis subsidium constructi sunt. Vt cum, superiore sinu omni vndique coarctato, ipsum diaphragma nullum habeat receptum, immotum ac stabile maneat. Item ne tunc, aperto larynge, respiratio animans, sequerenturque effusiones, quarum occasione excretio per anum minùs bellè haberet, natura musculos non paucos laryngi circumposuit, quorum alios quidem claudere ipsum, alios verò aperire instituit, vt tabulâ primâ de ano diximus.

Vsus duplex
Vsus duplex
Vsus duplex

Diaphragmatis, præter quàm quòd in animalibus septi rationem habeat, duplex est vsus.
Gal. in fine 5. De vsu partium.

Cæterùm diaphragmatis duo sunt foramina.
Gal. in fine 5. De anat. administ.

- Alterum magnum, quâ vertebris via exhibetur, stomacho & magnæ arteriæ præparatum.
- Alterum minus, communem venam supernis animalis partibus sanguinem deriuantem excipit, & magnam securitate transmittit.

Foramina 2.

In diaphragmate tria foramina inesse videntur. Duo circa vertebra, per quæ œsophagus ad ventriculû, & magna arteria ad partes inferiores delabuntur. Sed hæc sibi ad eò vicina sunt, vt in vnum coire videantur: quod etiam censuit Gal. Tertium est circa septi medium, sed in dextris, venam communem excipiens.

Tria septi foramina.

DE THORACE.

DE CORDE.

15. *cap. 1. rap. f. 1. h. 2. h. 3. h. 4. h. 5. h. 6. h. 7. h. 8. h. 9. h. 10. h. 11. h. 12. h. 13. h. 14. h. 15. h. 16. h. 17. h. 18. h. 19. h. 20. h. 21. h. 22. h. 23. h. 24. h. 25. h. 26. h. 27. h. 28. h. 29. h. 30. h. 31. h. 32. h. 33. h. 34. h. 35. h. 36. h. 37. h. 38. h. 39. h. 40. h. 41. h. 42. h. 43. h. 44. h. 45. h. 46. h. 47. h. 48. h. 49. h. 50. h. 51. h. 52. h. 53. h. 54. h. 55. h. 56. h. 57. h. 58. h. 59. h. 60. h. 61. h. 62. h. 63. h. 64. h. 65. h. 66. h. 67. h. 68. h. 69. h. 70. h. 71. h. 72. h. 73. h. 74. h. 75. h. 76. h. 77. h. 78. h. 79. h. 80. h. 81. h. 82. h. 83. h. 84. h. 85. h. 86. h. 87. h. 88. h. 89. h. 90. h. 91. h. 92. h. 93. h. 94. h. 95. h. 96. h. 97. h. 98. h. 99. h. 100.*

Kardia Græcis, Latinis cor, principium anime irascibilis, & *επιπλαυ*, id est, arteriarum & caloris nativi, quo animal regitur, quasi fons quidam ac domicilium: in medio omnino thorace situm est, præsertim sua basi, quam caput eius nominant: non rotundum omnino, sed ab ampla atque orbiculari superna basi exorsum, post autem paulatim gracilescens, modo cæni similimo parte sua inferna in angustum acutumque definit ad sinistram vergens. Aequabilis momenti ac ponderis ab utraque parte est. Siquidem sinistra eius pars crassa admodum ac dura, & ob id grauior, materiæ leuior scilicet spiritui est circumdata: dextra verò tenuis, mollis ac leuior, grauior, utpote sanguini. Quo fit ut quanquam ligamentum nullum sit, quod partibus circumfusis ipsam colliget, nusquam tamen inclinans aut propensum permaneat, in medio pericardij suspensum. Lib. 6. De vsu partium, & 7. De anat. administ.

Cordis caro dura est, & agrè patibilis, ex triplici fibrarum genere conflata, quæ duritie, contentione, robore ac patendi difficultate ab aliis omnibus differunt. Lib. 6. De vsu partium.

Situs cordis.

Figura. *Substantia.*

Substantia.

Diastole.

Quies.

Systole.

Auricula cordis.

Dextra. *Sinistra.*

Handwritten notes in the left margin, partially obscured by the main text.

His fibris duplex motus cordis, qui naturalis est, non arbitrarius, ut musculorum, perficitur.

Nam fibris rectis sese contrahentibus, reliquis omnibus laxis ac diductis, cor dilatatur, quæ *Διαστολή* appellatur. Quo tempore aërem seu spiritum ex pulmone per arteriam venosam, in sinistram ventriculum, ad sui refrigerationem & spiritus vitalis nutritionem, & sanguinem exvena caua in dextrum attrahit, pulmoni tantum, non sibi, alimentum præparans. Contra, fibris rectis se relaxantibus, contractis autem transversis, rursus cor contrahitur ac deprimitur, quæ *Συστολή* dicitur. Quo tempore fulginosa recrementa ex sinistro ventriculo per arteriam venosam expellit, & multò magis per magnam arteriam ad alias: ex dextro autem per venam arteriosam sanguinem elaboratum pulmone nutriendo, mutua ipsi gratiam referens, mittit.

Medio inter hos motus intervallo, exigua quadam quies intercedit, corde aëri ex pulmone attracto, quo tunc fruitur, vndique ad vnguem adstricto, fibris autem tunc omnibus agentibus & earum maxime obliquis.

Aures cordis, foris utrinque ad basim ipsius, ante orificia vasorum (de quibus paulò post dicetur) constitutæ, sunt epiphytes quedam tenues & neruolæ, ut cordis motum promptè sequantur: caua; sinus cuiusdam ante cor efficiendi gratia: sic nominatæ à parua similitudine, quod utrinque cordi ipsi, ut animalis capiti aures adiaceant. Lib. 6. De vsu partium, & 7. De anat. administ.

Handwritten notes in the right margin, including anatomical descriptions and references.

Handwritten marginal notes in the left margin, including the phrase 'His singulis' and other anatomical descriptions.

Tres in orificio venæ cauae, foris intrò pertinentes, crassitie, robore ac magnitudine insignes, quas *σφυγμοειδεις*, id est trifurcas appellauerunt, quòd mutua ipsarum inter se còpòsitiò cuspidum telorum eminentiis atque angulis penitus est similis.

Tres in orificio venæ arteriosæ, intus foràs spectantes, quas à ligura literæ *Σ*, *σφυγμοειδεις* appellauerunt.

Tres in orificio magnæ arteriæ, intus foràs etiam spectantes, & *σφυγμοειδεις* eadem ratione prædicta appellatæ.

Duæ tantum in orificio arteriæ venosæ, foris intrò pertinentes, quarum figuram nemo cuiquam rei adimilare est ausus. Duæ autem tantum sunt, quoniam folius huius orificij intererat, ne adamsim clauderetur, quòd solù ipsum, transitum à corde ad pulmones excrementis fuliginosis dare præliterat, quæ calorem natium possent extinguere.

Ex his membranis quæ intus foràs feruntur, paratæ ob id sunt, ne materiæ remigrarènt; quæ verò foris intrò, quæ maiores & fortiores sunt, nõ ob id modò, sed vt etiã attrahendi essent instrumenta. Tætæ enim à corde per eas vasorum tunica expeditiùs còtrahuntur, impelluntque faciliùs, trahènt corde ipsas materias. Ipsius porò rursus tètio in diastole, membranas intus foràs spectantes, radicibus trahènt, atque ad ipsum cor intrò reflectens, omnesque rectas còstituit, vasorum claudit orificia. Quòd itaque cor dilatatur, membrana trahèntes radices, apertorificia vasorum materias intromittentiùs, scilicet venæ cauæ & arteriæ venosæ claudit aut educetiùs.

Membrane II. in 4. orificiis versus cordis.

Handwritten marginal note starting with 'Membranas' and describing the function of the membranes.

Cor autem tribus modis sanguinè & spiritum attrahit. Galibidem.

- 1. Fuga vacui, quemadmodum fabricorum folles dilatati intrò aërem attrahunt. Et id omnium maxime cordi inest.
- 2. Calore, quo pacto ellychniorum flammæ oleum attrahunt.
- 3. Similitudine totius substantiæ, vt magnes ferrum attrahit.

Handwritten marginal note starting with 'Cor omnibus' and discussing the attraction of blood and spirit.

Porrò cor quum ex se moueatur, corpus validum ipsum habere oportuit, & crassum, & densum, vnde sanguine indiguit crassiore: ob id non alitur ex seipso, hoc est, sanguine in suis ventriculis elaborato, qui calidus, tenuis, ac vaporosus futurus erat, pulmoni nutriendo idoneus: sed priùs quàm vena caua dextro ipsius ventriculo inseratur, pars eius tanta, quanta maxime cordi nutriendo satis sit se iuncta, circa cordis caput extrinsecus duobus ramis deuoluunt, & in omnes ipsius partes dispergitur, vnde *σφαιρα* dicta est, quòd ipsum coronæ modo cingat. Cum hac venæ cauæ portione, arteria magna totidem ramis ex ipsa sub membranis exortis, circumferatur ac distribuitur, quæ rursus ipsius magnæ tanta & ipsa est

Handwritten marginal note starting with 'Vene coronales' and describing the coronary vessels.

TABVLA II.

propago, quanta praedictam venam maximè erat refrigeratura, calorisque natini externarum cordis partium temperamentum probum conseruatura. Duo igitur rami ab arteria magna, & totidem à vena caua totum corpus in orbè complectuntur. Gal. ibidem, & 7. De anat. administ.

At nullus nervus in ipsum cor videtur distribui, quemadmodum neque in hepate, renes, ac lienem. Solùm enim ipsius tegumentum tenuiù nervorum videtur recipere propagines. Nam in visceribus (vt supra diximus) in tunicas quidem conspicui inferuntur nervi à sexta coniugatione, verùm in ipsorum corpora non amplius cernas perspicuè ipsos diuidi. Gal. lib. 6. De vsu partium.

Ceterum os aliquod ad caput cordis inuenitur, ad quod omnium ipsius ligamentorum principia adaptantur. Sed non vniuersis animalibus os exactum, verùm cartilagineum. In paruis admodum, vt ego γονδρόδης τὴ σάμια, id est, corpus quoddam ex nervo & cartilagine constat, inest. In maioribus exacta est cartilago in valde magnis, cartilago ossea, & quanto animatis genus corporis mole vastius fuerit, tanto plus ossee substantiae cartilago sortita est. Et in maximis, vbi plus ossee substantiae gignitur, conuenit ipsam tunc appellare os cartilagineum, non cartilagineam osseam. Gal. ibidem, & 7. De anat. administ.

DE PRODUCTIONE VENAE CAVAE AD SUPERIORA.

Primum in medio est thorace, quo loco cor per uolam ac fortem apophyllum auriculam dextram, quasi manum quandam ipsi porrigit. Quae non eius tantummodò rei causa, sed cuiusdã alterius, quam supra diximus, parata est.

Secundum est quintus pulmonis lobus, propter ipsam venam duntaxat factus, quem ipsa sibi substratum parte inferna habet.

Superna verò parte, quod postremum est, maximum & molliissimum adena habet, ob id etiam tantummodò factum, quem θυμὸς Graeci nominant. Hæc glandula partibus superioribus medijs pectoris osis subiecta est, simul ne os ipsum venam cauam attingeret, similitudine ut alia omnia ipsius germina, quae hoc ipso in loco ad iugulũ sunt quàm plurima, quã primũ emergunt, sulta stabilirentur. Id enim natura est perpetuum, vt quoties vas sublimè diuiditur, ibi mediã glandulam, diuisione ipsam opereturã interponat. Hæc in pectore visellino facillè apparet, eamque Galli vocant *la phagone*.

Quum cor ipsum, pulmones, & totus denique thorax, motu perpetuo agantur: per spatiosam eius laxitatem non erat tutus venae cauae transitus, nisi praesidia quaedam externa haberet, quibus freta, quanquam exagitetur assiduè ac velut sublimis pendeat, his tamen obstitit & aliis quae ipsam afficere possunt. Singulare autem ac proprium ipsius praesidium est triplex.

Gal. initio lib. 6. De vsu part.

Vena cauae productionis per thoracem praesidium triplex.

Thymus.

Diuisio venae cauae.

Vena caua ex gibba hepatis sursum per medias phrenas ascendens, in huc modum diuiditur. Primùm in signioribus ramis. Deinde non ita magnis propaginibus. Primùm à septo transfuerso ramo insignis quinto pulmonis lobo inuectus, ad dextram

M. vena caua videtur esse...

Os cordis...

TABVLA II.
DE DIVISIONE MAGNÆ ARTERIÆ.

*Arteria magna est quæ
ex corde procedit
et in duas partes
dividitur. Una
ad sinistram
partem, altera
ad dexteram
partem. Sinistra
pars minor, dextra
maior. Sinistra
pars in duas
partes dividitur,
una ad iugulum,
altera ad axillam.
Dextra pars in
duas partes
dividitur, una
ad iugulum,
altera ad axillam.
Sinistra pars
in duas partes
dividitur, una
ad iugulum,
altera ad axillam.
Dextra pars
in duas partes
dividitur, una
ad iugulum,
altera ad axillam.*

Arterie magnæ
divisio ad
partes corde su-
periores.

Arteria carotis
divisio.

Divisio arterie
magnæ ad par-
tes inferiores.

ARTERIA omnium maxima, quam aortam
Aristoteles nominat, ex sinistro cordis ventriculo
exiens, in totum animantis corpus distribuenda,
vitalem spiritum deferens, nativumque calorem
per diastolen & systolen temperans, statim ubi à cor-
de obliqua emerit veluti truncus quidam, impari-
bus sectionibus bifariam dividitur.
Gal. De dissect. arteriarum, & lib. 16. De usu par-
tium.

Alteram minorem, quæ sursum
fertur, omnibus quæ sunt
supra cor partibus, vasorum
propagines præbitura.
Alteram maiorem, quæ fertur
deorsum, quæ ibi corpus sit
maius, partibus omnibus
inferioribus arterias im-
missura.

Vna minor ad sinistram o-
moplatam & axillam pro-
ducitur, quæ pulmone in-
uecta, & membranis fulta,
fertur sursum vsque ad pri-
mam costam, nusquam di-
uisa (non enim tutum erat
sublimè ipsam dividere) il-
lic autem iam dividitur mit-
tens

Vnam partem ad spatia prima inter-
costalia.
Post autem & ad hypochondria ac
mammam mittit alteram, quæ toti
pectori est subdita.
Tertiam ad spinalem medullam col-
li, quæ per sex spondilorum fora-
mina penetrat, mittitque etiã obi-
ter musculus propinquus propagi-
nes.
Reliquum huius arteriæ in totã ma-
num sinistram & omoplatam distri-
buitur.

Pars minor,
quæ sursum
fertur, statim
rursus
bifariam in-
equalibus par-
tibus dividit-
ur. Quarum
Gal. ibidè.

Alteram maiorem sur-
sum ad iugulum
rectã tendit, thy-
mum instar strati
illic substratũ ha-
bens. Ibi que rur-
sus in duas partes
inequales scindi-
tur, quæ arterias
efficiunt, quæ ca-
rotides, id est, so-
porariz, apople-
ctica, & practicis
subiectis dicuntur.

Sinistra pars minor, sinistram
efficit carotida.

Dextra maior, dextram, à qua
paulum progressã multæ
sunt apophyses. Etenim
ad altas thoracis partes fer-
tur quædam arteria: alia
ad dextram mammillam
per pectus defertur, & an-
te has dextra carotis ac-
clivis producitur: deinde
reliqua arteriæ pars obli-
qua, versus primam costam
productionem accedens,
ad omoplatam, ac manũ,
& colli partes dextras di-
spergitur.

At omne quod
ex utrisque ca-
rotidibus reli-
quum est, sur-
sum rectã pro-
cedens calvariam
ingreditur, ibi-
que plexum reti-
cularem effor-
mat. Deinde in
duas rursus co-
iæ arterias cere-
brũ penetrat.

Alteram arteriæ magnæ partem maiorem, quæ à corde deorsum fertur, ad spinam de-
flectitur, quãtãque thoracis vertebra ascendit, & inde per totam spinam vs-
que ad latum os descendit. Primum, simul atque thoracem egressa est, duas in se-
ptum transversum mittit arterias, deinde in ventrem, lientem, & iecur iniungem vna:
utraq; ab anterioribus magnæ arteriæ partibus ducentes originem. Interdum
ex vna

ex vna radice bifariâ diducitur, ventri quidem, & lieni, & hepatis altera pars: altera verò mesenterica intestinis distribuitur. Deniq; cûm venis quas ad testes diximus ferri, arteriæ etiâ procurrunt. Iâ arteriæ magnæ pars extrema, cûm ad latera lumborum peruenit, supraposita venam cõscendit. Postea non aliter quàm vena caua bipartitò scissa arteria, partè vtranq; in sibi subiectum crus mittit. Hanc diuisionè autem ad crura & manus profequemur tabulâ quarta. Gal. De dissect. arte.

DE PVLNONE.

ῥῆμα ὡς Græcis, Latinis pulmo, vocis & respirationis instrumentû, inter fauces & cor medius quasi spiritus præparatum statuitur, lobis quinq; quasi digitis quibusdâ cor ipsam complectès, duobus in laeva thoracis parte, tribus in dextra. Quorû quintus paruus venæ cauæ gratiâ duntaxat factus, vt supra diximus, à septo transverso ad cordis aurè dextrâ pertingit, ipsi cauæ ascendenti molle quoddam substerniculum præbens. Gal. lib. 6. & 7. De vsu part.

Situs pulmonis. Lobi. 5.

Corpus ipsius, cûm nõ ex se, sed à thorace moueatur, nõ graue, nec densum esse oportuit, sed leue, rarum, molle, foraminulentum, aëreum ac spirituosum, & velut ex spuma quadâ sanguinis concreta, cõflatum, vasq; quam plurimis veluti con textû. Quod vt cor ipsi alimentû purum, vaporosum, ac tenue præparat, ita aërè seu spiritum ab aspera arteria extrinsecûs attractum cordi immutat alteratq; . Is enim spiritus primûm in carne pulmonis conficitur, tum in corde atque arteriis, & iis maximè quæ in plexu sunt retiformi: vltimûm ac perfectissimè in cerebri vetriculis, vbi vtiq; & animalis primûm exactè efficitur. Gal. Ibidem.

Substantia.

Aëris alteratio.

Deinde illinc progressa diuiditur eodem prorsus modo omnia, bifariam quidè primûm (quod ei pulmonis ipsius alia pars in dextris, alia in sinistris animalis est partibus, membranis fortibus vtraque disiuncta) tum autè vtranque ipsorum rursus in alias partes duas diuiditur, quod & pulmonis in vtraque parte duo sunt lobi, eoque modo quatuor iam omnino partes vtriufque prædictorû vasorû factæ, diuiduntur multipliciter in quatuor pulmonis lobos. Quintus verò lobus quî paruus sit in ampla dextri thoracis capacitate, propagines exiguè à vasis in lobû magnû sibi propinquum distributis, toti ipsi diffunduntur.

Vasa pulmonis.

Pulmo vasibus tribus contextus est. Gal. initio lib. 7. De vsu part.

- Vena arteriosa, quæ, vt diximus, ex dextro cordis ventriculo proficitur.
- Arteria venosa seu laui, ex sinistro.
- Arteria aspera, ex pharynge.

Hæc vasa pulmonis, aliis totius corporis contraria sunt. Siquidè in ipso vena facta est arteriosa, hoc est, crassa, dura, & duplex, vt quod cibi sit velut promptuariû, non dilatetur facillè nobis inspirantibus, neque contrahatur expirantibus: tum etiâ ne sanguinem crassum pulmonis, qui tenui ac vaporoso alitur, transmittat. Ob id ipsa facta est maxima, vt quantû propter tunicæ crassitudinem iustæ nutritioni detrahitur, id magnitudine ipsius expleatur. Lib. 6. De vsu part.

Handwritten notes in the right margin, including 'Vena arteriosa' and 'Arteria venosa' with additional commentary.

Arteria verò, quæ ex corde pulmonis vitalem spiritum cum vaporoso sanguine communicat, & fuliginosa recrementa expellit, facta est venosa, hoc est, rara, tenuis, simplex, vt quod vena propter crassitudinè sui ac densitatem, alimenti minus ipsi pulmoni tribuere possit, hoc omne arteria compenset, defecatum, tenuè syncerum, ac vaporosum sanguinem ipsi abundè ob sui raritatem dispergens: præterè vt quum hæc spiritus sit conceptaculû, facillè, dilatetur ac contrahatur, quod ipsam facillè quidem repleri inspirantibus nobis, celeriter verò vauari expirantibus & loquentibus, erat necesse. Gal. ibidem.

TABVLA II.

*Aspera arteria dicitur quia in se
est aspera & non habet
venam in se. Et dicitur
arteria quia in se habet
venam. Et dicitur
arteria quia in se habet
venam. Et dicitur
arteria quia in se habet
venam.*

Tertium vas pulmonis, quod aspera arteriam vocant, inter duo prædicta consti-
tuitur, per mediâ arteriam venosam cordi cõnexum. Hoc solum in pulmone vas
omnino est inane ac vacuum sanguine, quando secundum naturam se habet ani-
mal. Quando verò ruptura aliqua vel oris apertio, vel vas erosio, in pulmone ac-
cidit, tunc effunditur aliquid sanguinis in hanc ipsam arteriâ, qui spiritui facessit
negotium, eius vias occupâs, eoque modo tussi quidem animal iam infestatur. San-
guis verò sursum per pharynga ad os fertur. Lib. 7. De vsu part. De hac arteria pau-
lo post dicetur latius, vbi de pulmone & cesophago absoluerimus.

Ceterum lobos omnes ambit extrinsecus membrana quedam tenuis, porcio-
nes quasdam eorum neruorum, qui propter stomachum inferiè ad ventriculum
feruntur, accipiens. Nam pulmonis melius fuit, vt cordi, hepati, lien i, ac renibus,
neruos habere minimos, ad eorum quæ molestiam adferunt, dignotionem. Lib. 7.
De vsu partium.

DE OESOPHAGO.

**Tunica pul-
monis.**
Nerui.

Vnus ad spinam, & cesopha-
gus seu gula appellatur, via
cibi & potus.
Alter iuxta pronam colli par-
tē, & aspera arteria dicitur,
via aëris seu spiritus.

Spatium illud quod vtriq; me-
tui pratenditur, Latini fauces,
Græci φάγυγξ vocant.
Apho. 24. lib. 4. Prog. 18. lib. 3.
& cap. 5. lib. 4. locorum affect.

Oesophagus.
Stomachus.

Cõmunis via quæ ab ore fert ad ventriculum, inter hunc & fauces media, gula
latinis, Arabibus Meri, Græcis propriè οισοφάγος dicitur, cõmuniter σίμαχος.
Omni enim ventri collū prepositū, instar isthmi cuiusdam angustum, nominatur
stomachus. Nonnunquã etiã ita vocat os vetriculi, sed improprie. Gal. initio lib. 4.
De vsu part. 13. Metho. cap. 4. lib. 5. De locis affe. Apho. 39. lib. 6. & Apho. 56. lib. 7.

**Oesophagi tu-
nicæ 2.**
Situs.

Oesophagus duabus tunicis cõstans, ventriculi tunicis similibus, sub aspera ar-
teria deorsum rectâ per spinâ defertur, in medissq; ad perpendicularū quatuor pri-
mis dorsi vertebrae extēditur, nusquã cursum inflectens. Ad quintâ verò vertebra
deerrat, digrediturq; ad dextrâ, vt cedat instrumēto magis momentaneo, maxime
omniū arteriæ descendenti, quâ per medias vertebrae ferri necesse erat, vt diximus
in eius diuisione. Quum primùm verò phrenas cõtigerit, mēbranis fortibus sub-
limè admodum elatus, supra magnâ rursus arteriam tranfit in partē sinistram, quo
loco phrenas præterlapsus, ori ventriculi infigitur, sublimis quidē, ne in asperio-
rum ciborū transitu arteriam cõprimat. In læuam verò trãsit, quod eo in loco sa-
tius fuerat os vetriculi constitui, vt tabulâ prima diximus. Lib. 4. & 6. De vsu part.

Figura.
Nerui.

Est itaq; cesophagus rotundus, tum vt per locum minimum plurima peruat
materia, tum vt ab iniuriis sit tutior: obliquus verò positione ac tortuosus totus,
cũ vt cedat magnæ arteriæ, tum etiã vt nerui sint tutiores, qui à cerebro in ven-
triculum ad stomachum feruntur. Qui cùm proprie ventriculum accedunt, circâ
stomachum inuoluti, sic demum infiguntur. Gal. ibidem, & 7. De vsu part.

Vene.

Quod autem venæ paucissimæ eaq; omnino obscuræ è mēbrano ad cesopha-
gum immittantur, diximus tabulâ prima, ex lib. 4. De vsu part. vbi tractauimus de
ventriculo.

DE TRACHEIA SEV ASPERA ARTERIA.

*Aspera arte-
ria dicitur quia
in se est aspera
& non habet
venam in se. Et
dicitur arteria
quia in se habet
venam. Et dicitur
arteria quia in se
habet venam.*

TRACHEIA seu χείρα, hoc est, aspera, quam alij βρόγχου, quemadmodū & car-
tilagines quibus constat, βρόγχια appellant, tertium est pulmonis vas à pharynge
protectu, cuius antea meminimus, mediū inter arteriam læuam & venam arterio-
sam

T A B V L A I I

Porro quod primū in larynge vox efficiatur, quodq; dilatetur plurimū, ac comprimatur, aperiaturque, ac claudatur ad vnguem nonnunquam superum eius orificium, melior ei heri constructio nulla poterat, quā ea quam nunc habet ex hisce cartilaginibus mutuo sibi applicatis, quas moueri per musculos oportet. Gal. ibidem.

Musculi laryngis 20.

Proprij 12. eorumque vsus.

Proprij 12. ex quibus

4. primam cartilagine cum secunda conne-
cunt, in animalibus voce magnapreditis.
Horum duo primi, partes laryngis anteriores coniungunt, maximamque claudunt cartilagine: duo subsequentes eas quæ in intimis sunt, abdite.
Alij 4. in omnibus animalibus secundam tertiam committunt.
Horum sex, quatuor aperiunt cartilagine aryteno-dem: alij duo claudunt.
Alij 2. primam tertiam.

Reliqui 2. sunt in basi arytenoædeos. Verū hi in animalibus voce parua preditis non sunt, in quibus simia numeratur.
His predictis opitulatur duo transuersi, in multis animalibus coalescentes, basim tertie cartilaginis constringentes.

Duo ex minoribus ossis hyoædeos lateribus orti, post autem secundum longitudinem omnem scutiformis, parte anteriore ac superiore producti, ipsam scutiformem trahentes, à posterioribus eam cartilaginibus abducunt, meatumque amplificunt.
Alij quatuor sequuntur, quorum duo ab ipsa scutiformi exorti, sed ad pectus tendentes, alijs duobus commiscuntur, illis saltem animalibus, quibus magna sunt, & totus larynx, & cartilago scutiformis. Hi predictis contrariam actionem ac positionem habentes, partes scutiformis inferiores contrahunt, trahuntque infra, cum eo leuiter asperam arteriam contrahentes ac constringentes, vt neque reduplicetur quicquam, neque applicetur, quum animal vult loqui.
Reliqui duo transuersi, ex obliquis scutiformis partibus enati, deinde in orbem œsophagum complectentes, simul inter se coeunt, illasque partes primæ cartilaginis protrahunt, secundamque applicant, quod meatus constringatur.

Ob id musculi in larynge facti sunt circiter 20. Gal. ibidem, & 16. De vsu part. Cōmunes 8. his multo maiores. soliq; scutiformi proprij, circumfusus corporibus ipsum laryngem colligantes, alterius motus sunt duces: quo motu totus spiritus meatus amplificatur, ac contrahitur. Quorum

Ceterum à sexta coniugatione descendente, (cui parua portio septimæ coniug. accedit) neruorum distributiones accipiunt nonnulli, qui in collo sunt recti musculi, cum

tum reliqui laryngis, præter sex proprios, scilicet quatuor aperiētes & duos claudentes, ad vocis generationem maximè necessarios. Qui cum rectam positionem habeant, ut capita eorum sint infernè, fines autem supernè: nulla ex ea sexta coniugatione descendente propago ad ipsos distribui potuit (quavis, dum per collum fertur, prope eos iter faciat, ac quibusdam laryngis musculis nervum quendam præbeat) sed fuit necesse à partibus infernis nervos ipsos ab eademque coniugatione immitti. Quod quàm mirabili naturæ artificio factum sit, breuiter explicabo. Ex lib. 7. & 16. De vfu part.

Nervi duo sexti cerebri par vnà cū arteriis carotidibus deorsum feruntur, ipsa propinquitate stabiliti ac cōmunibus operimentis muniti. Qui collum præterlapsi, dū per thoracem deferuntur, propago quædam vtrinque enata, per eandem reuertitur viam, quã prius descēderat, ceu cursum reciprocās. Recurruntque a sepe arteriæ adherens, ad sex musculos, à quibus aperiiri ac claudi larynga contingit, eisque cōmunicatur vocis efficiendæ gratiã. Nam si quando ledantur hi nervi, illa aut vitiat, aut in totum aboletur. Gal. ibidem.

Dexter nervus ad clauas circum ramum arteriæ magnæ, qui ad dextrã axillã fertur, veluti circum rotulam quãdam obuolutus reflectitur, sursumque recurrit, donec in tres laryngis musculos suę partis dispergatur.

Sinister longissimè productus, circum maximam arteriã obuolutur, ea potissimū parte, qua primū à corde emergēs, sese ad spinam inflectit. Inde ad laryngē recurrit, & in reliquos tres suę partis musculos dispergitur.

Qui autē muscoli duo, qui larynga claudunt, fortissimã habent actionem, ideo factum est, ut nervorū recurrentium plurimū in ipsos distribueretur, nervusque vnus solidus ad fines ipsorū secundū vtrunq; musculū supernè deorsum descendens pertineret: vnde etiam quæ laryngi circumfusã sunt corpora, particulas quãsdã accipiunt. Reliquorū eorum solidorū nervorū proprio musculi nervo cōiunctum, ad robur ipsius ac securitatem confert.

Nervi recurrentes 2.

Quum sexta hæc nervorum coniugatio totum collum præterlapsã, primam hanc nervorum diuisionem duplicem produxerit, ad thoracem ipsum & radicem costarū pertinentem: alias vltra hanc, multas producit, partim ad cor, partim ad pulmonem, ac stomachum, tum ad ventriculum, tum ad hepar, lienem, ac renes, ut latius tabula sequenti dicetur. Gal. ibidem.

DE EPIGLOTTIDÈ.

IN spatio laryngis interno (per quod intrò & foràs fertur spiritus) corpus quoddam incumbit, quod *ἐπιγλωττις*, hoc est, linguam laryngis nominant, figurã linguam fistulæ referens, rotundum, membranosum, humidum simul & viscosum atque adiposum, magnitudine paulò maius laryngis orificio. Pertinet autem ad œsophagum, positionemque habet cartilagini arytaenoïdi contrariam, ex radice linguę proficiscens. Lib. 7. De vfu part.

Circa exortū epiglottidis, foramen paruum vtrinque occurrit, prælongum supernè, deorsum inftar lineæ cuiusdã angustæ, ut rima ac fissura veriùs quàm foramen appareat. Præterea ipsi foramini (quod clausiois est causa) parte interna ventriculus seu cauitas non parua subiicitur, ad quam, quum aër, vias nactus amplas, in animal ingreditur, rursumque exit, nihil in ventrem pellitur. Gal. ibidem.

Epiglottidis
figura.
Substantia.
Magnitudo.
Situs.
Ortus.
Foramina 2.
Ventriculi 2. foraminibus subiecti.

DE TONSILLIS.

QVONIAM exiccata lingua ad motus tardior efficitur, quod indicant ip- qui sui immodica infestantur, tum ij quibus in febribus ardentibus humor omnis lingua est exhaustus: huic rei natura mirifice prouidit, ne ipsa tali affectu facile prehenderetur. Laryngi etiam propter hanc eius vtilitatem glandulas spongiosas h- miles, carnosas, vnam vtrinque appofuit. Quod ipsum in lingua etiam fecit. Has Graeci π α ρ ι λ λ α ς, Latini tonsillas vocant (licet nonnunquam ipsarum partium inflammationem sic nomen) vulgo amigdale appellatur. Ab his meatus per obli- liquas partes atque inferiores humorem pituitosum in ipsam eructant liquidum, liquam ipsam atque inferiora latera, & omnia quae in oris sunt circuitu, humectat- tes. Lib. II. De vsu part. & Apho. 26. lib. 3.

Tonsillarum

vsus. In febribus ardentibus lingua exsiccat, & motus tardior efficitur, quod indicant ipsam immodica infestantur, tum ij quibus in febribus ardentibus humor omnis lingua est exhaustus: huic rei natura mirifice prouidit, ne ipsa tali affectu facile prehenderetur. Laryngi etiam propter hanc eius vtilitatem glandulas spongiosas h- miles, carnosas, vnam vtrinque appofuit. Quod ipsum in lingua etiam fecit. Has Graeci π α ρ ι λ λ α ς, Latini tonsillas vocant (licet nonnunquam ipsarum partium inflammationem sic nomen) vulgo amigdale appellatur. Ab his meatus per obli- liquas partes atque inferiores humorem pituitosum in ipsam eructant liquidum, liquam ipsam atque inferiora latera, & omnia quae in oris sunt circuitu, humectat- tes. Lib. II. De vsu part. & Apho. 26. lib. 3.

DE GARGAREONE.

IN fine palati ad fauces, carnosae quaedam particula suspensa apparet, quae Graecis γ α ρ γ α ρ ε ο ν, id est, gurgulio, & κ λ ο ς, id est, columna, & nonnullis columella. Gallis la lucte appellatur. Vulgo vuulsam vocant, sed vuula proprie huius partis morbus est, vt nonnunquam etiam columa sumitur.

Inter tonsillas est vna carnosae particula suspensa apparet, quae Graecis γ α ρ γ α ρ ε ο ν, id est, gurgulio, & κ λ ο ς, id est, columna, & nonnullis columella. Gallis la lucte appellatur. Vulgo vuulsam vocant, sed vuula proprie huius partis morbus est, vt nonnunquam etiam columa sumitur. Hae particulae vocis plectrum est, ipsi ad magnitudinem atque elegantiam confecta- rens: vt aer ingrediens ab ea prius incidatur, impetusque ipsius violentia frangatur: ob idque ipsum & frigiditatis. Si quidem nonnulli, quibus ea ad basim vsque esset amputata, non modo deterius percipere sunt loquuti, sed etiam frigidiores senserunt inspiratione. Plerique etiam eiusmodi pulmone ac thorace refrigerato perierunt. Vnde gargareon non temere est abscindendus, sed pars quaedam basis est relinquenda. Conferet etiam ne puluis aut eiusdem generis substantia quaedam in laryngem incidat. Lib. II. De vsu part.

Hae particulae vocis plectrum est, ipsi ad magnitudinem atque elegantiam confecta- rens: vt aer ingrediens ab ea prius incidatur, impetusque ipsius violentia frangatur: ob idque ipsum & frigiditatis. Si quidem nonnulli, quibus ea ad basim vsque esset amputata, non modo deterius percipere sunt loquuti, sed etiam frigidiores senserunt inspiratione. Plerique etiam eiusmodi pulmone ac thorace refrigerato perierunt. Vnde gargareon non temere est abscindendus, sed pars quaedam basis est relinquenda. Conferet etiam ne puluis aut eiusdem generis substantia quaedam in laryngem incidat. Lib. II. De vsu part.

DE DENTIBVS.

Anteriore parte quatuor sunt supra, & infra totidem, acuti ac lati, qui τ ο υ ρ ο ι sive τ ο μ ο ι & τ ο μ ο ι Graecis, Latinis incisores appellan- tur, quod ad cultri similitudinem cibus suapte natura incideri- dis valeant. Graecis etiam γ α γ ο ρ ο ι dicuntur, quod inter riden- dum detegantur. Hi omnes singulis radicibus nituntur.

Dentes numer

ro 32.

Incisores 8.

His deinceps alij duo vtrinque haerent, τ ο υ ρ ο ρ ο ι, id est, canini dicti, quae canu dentibus quam simillimi sunt, inferiore basi lati, parte superna acuti: quibus singulae quoque radices longissimae in- sunt. Hi siquid propter duritiem ab incisioribus scindi minus po- tuit, id frangere possunt. Horum autem caninorum, qui superiori maxilla infixi sunt, vulgo dentes ocularij dicuntur, quod suis radicibus longissimis ad oculorum orbem ferè pertingat. Vnde fit vt altero ex his aucto, periculum immineat, ne parte aliqua offendantur oculi.

Canini 4.

Quatuor sunt supra, & infra totidem, acuti ac lati, qui τ ο υ ρ ο ι sive τ ο μ ο ι & τ ο μ ο ι Graecis, Latinis incisores appellan- tur, quod ad cultri similitudinem cibus suapte natura incideri- dis valeant. Graecis etiam γ α γ ο ρ ο ι dicuntur, quod inter riden- dum detegantur. Hi omnes singulis radicibus nituntur. His deinceps alij duo vtrinque haerent, τ ο υ ρ ο ρ ο ι, id est, canini dicti, quae canu dentibus quam simillimi sunt, inferiore basi lati, parte superna acuti: quibus singulae quoque radices longissimae in- sunt. Hi siquid propter duritiem ab incisioribus scindi minus po- tuit, id frangere possunt. Horum autem caninorum, qui superiori maxilla infixi sunt, vulgo dentes ocularij dicuntur, quod suis radicibus longissimis ad oculorum orbem ferè pertingat. Vnde fit vt altero ex his aucto, periculum immineat, ne parte aliqua offendantur oculi.

Vltra hos, γ ο μ φ ο ι, maxillares, quini vt plurimum in vna maxilla ab- vtroque latere, nonnullis quaterni senive oriuntur. Sed qui maxille superiori infixi sunt, ternis radicibus adhaerescunt: qui inferiori- binis. Primi tamen duo omnium interiores supra sepe cum qua- ternis, infra cum ternis radicibus deprehenduntur. Eos autem no- modo maxillares, sed & μ ο λ α ς, id est, molares appellat, quod iis cibi, veluti molis cereales fruges, tenuantur & atteruntur. Hi enim asperi ac lati, duri ac magni, incisiva ab incisioris, aut fracta à cani- nis, laeuigare planè ac terere queunt.

Maxillares seu

molares 20.

Quatuor sunt supra, & infra totidem, acuti ac lati, qui τ ο υ ρ ο ι sive τ ο μ ο ι & τ ο μ ο ι Graecis, Latinis incisores appellan- tur, quod ad cultri similitudinem cibus suapte natura incideri- dis valeant. Graecis etiam γ α γ ο ρ ο ι dicuntur, quod inter riden- dum detegantur. Hi omnes singulis radicibus nituntur. His deinceps alij duo vtrinque haerent, τ ο υ ρ ο ρ ο ι, id est, canini dicti, quae canu dentibus quam simillimi sunt, inferiore basi lati, parte superna acuti: quibus singulae quoque radices longissimae in- sunt. Hi siquid propter duritiem ab incisioribus scindi minus po- tuit, id frangere possunt. Horum autem caninorum, qui superiori maxilla infixi sunt, vulgo dentes ocularij dicuntur, quod suis radicibus longissimis ad oculorum orbem ferè pertingat. Vnde fit vt altero ex his aucto, periculum immineat, ne parte aliqua offendantur oculi. Ultra hos, γ ο μ φ ο ι, maxillares, quini vt plurimum in vna maxilla ab- vtroque latere, nonnullis quaterni senive oriuntur. Sed qui maxille superiori infixi sunt, ternis radicibus adhaerescunt: qui inferiori- binis. Primi tamen duo omnium interiores supra sepe cum qua- ternis, infra cum ternis radicibus deprehenduntur. Eos autem no- modo maxillares, sed & μ ο λ α ς, id est, molares appellat, quod iis cibi, veluti molis cereales fruges, tenuantur & atteruntur. Hi enim asperi ac lati, duri ac magni, incisiva ab incisioris, aut fracta à cani- nis, laeuigare planè ac terere queunt.

Ostiores, id est dentes, qui in ositu numero habentur, duo & triginta ad summum hominibus infunt, vno ordine in vtraque maxilla sexdecim collocati. Gal. cap. 5. lib. De osibus, & n. De vsu part.

TABVLA II

Phatnia. Omnes in suorum ofsium concavis infiguntur. Ofsium verò genæ vtriusque processus tenués, quibus dentes ipsi continentur, φατρια, id est, prafepiola appellant, à præsepum similitudine, quibus pecudes vtuntur. Singulis enim dentibus præsepia hæc sunt circumdata, quos constringunt ac continent ligamenti adeò fortibus (quibus ipsi alligantur, & potissimum ad radices, vbi & nerui inferuntur) vt non facile concutiantur. Quæ subeunt foramina, βόβηα appellat, à foueæ similitudine. Gal. libidem.

Nerui dentium. Ex ofsiibus dentes tantummodo, mollium cerebri neruorum à tertia coniugatione participes sunt: ob idque soli euidentem sentiendi vim habent, tum quòd huius quæ sibi occurrunt, nudi sint expositi, tum quòd ipsos vnà cum lingua sentire oportebat, ac sapores discernere, non aliter, quàm cæteras oris particulas. Sic itaque dentibus nerui molles inferuntur. Gal. cap. 5. lib. De ofsiibus, & 9. & 16. De vsu part.

DE LABIIS.

Handwritten notes:
 Quædam autem in quibusdam
 Labiorum substantia
 motus obliquus
 ad actum
 ad actum

LABIORVM seu labrorum, quæ Græci χελαι vocant, substantia sola eiusmodi existit, vt eam aut musculum pro cute, aut cutem musculo sam iuste vocent. Nam moueri ipsam motu voluntario oportebat, multoque aliis musculis esse duriores: vnde natura ex cute ac musculo ipsam temperauit. Gal. lib. n. De vsu partium.

Musculi 4. Quatuor autem in ipsa musculi perueniunt. Gal. libidem.

Duo ab ora vltima genæ inferioris orti, Quorum principia quattuor, perspicua quidem, sunt antequàm euti permisceantur, cum ea verò admixta, amplius omnino non apparent, ab illiusque substantia separari nequeunt. Nam, vt diximus, ex tota cutis substantia toti musculosæ substantiæ admixta, animalium labia sunt conflata.

Reliqui duo parum submalis.

Motus 8. Per hos 4. musculos, motus labiorum octo omnino efficiuntur. Gal. libidem.

Obliqui 4. in vtroque labio duo. Vnus qui ad dextram, Alter qui ad sinistram, ipsa circumaguntur. Quæadmodum enim in carpo ac brachio ex obliquis motibus recti sunt, sic in labiis accidit. Sic enim musculus solus vtriusque labij agit, motus fit ad obliquum. Sin vero tensi vtrique fuerint, eo modo iam totum simul labrum sursum à musculis superioribus trahitur: deorsum, ab inferioribus.

Recti totidem. Duo omnino recti, qui scilicet labia plurimum à sese distant, alterum quidem sursum ad nasum protectum, alterum verò deorsum ad mentum detractum. Duo alij quando inter se committuntur, sursum scilicet deorsum, inferno autem sursum tracto.

Vt autem

Ve autem maximi, non hi soli, sed cum eis hi etiam qui in genis sunt, efficerentur: musculum latum ac tenuem natura extrinsecus subiecit, vnum in parte vtraque vsque ad colli spinam pertinentem: qui ad sermohem ac masticationem valde confert. De fibrarum horum musculorum productione, vide ibidem.

Ceterum prestatit nervos ad labrum inferius ab iis qui per genam inferiore feruntur, deducere: ad alterum vero ab iis qui feruntur per superiorem. Ad eundem modum & arterias ac venas a propinquis in ipsorum vtrunque producere multo prestatit, quam a locis quibusdam remotioribus inducere ac requirere, Gal. ibidem.

Musculi lati & eorum vsus.

Nervi. Arteria. Vena.

DE MUSCULIS OS MOVENTIBVS.

TRIA musculorum genera, ad mouendum os natura adhibuit: quorum Gal. initio, lib. II. De vsu partium.

Duo claudunt, & velut pendentem a sese genam inferiorem attolunt ac sustinent, ob id consentaneum fuit ipsos ordine esse maximos, qui Græcis κροταφίται, Latinis temporales appellantur.

Duo alij oppositi multo minores, os ipsum aperiant.

Alij duo amborum magnitudine & positione medijs, os variè circumagunt, quos Græci à mandendo μακρότεροι, id est, masticatores nuncupant.

faciunt rari dicitur in huiusmodi... raris & tenuibus... raris & tenuibus... raris & tenuibus...

Triamusculorum genera os mouentium.

Musculorum temporalium prædictorum vnus vtrunque est, & vterque desinens in vnum magnum tendonem (qui ex medio musculi enascitur, quod in nullis alijs musculis reperias) genæ inferioris costæ sublimi, seu acuminis infigitur: qui si tensus fuerit, sursum eam trahit. Quod cum accidit, animalis os clauditur. Hi musculi soli in capitis ossibus abditæ sunt, quos alia ossa excipiunt, alia in orbem complectuntur, adeo, vt exigua eius pars ad finem frontis emineat. Nam inter omnes musculos potissimum hi si læsi fuerint, conuulsiones, febris, caros, & delira inferant: tum quia neruorum principio sunt proximi, solùmque ipsos os prohibet, quò minus cerebrum ipsum contingant: tum quia magni sunt, & plura neruorum principia habent: consentaneum est principium exaudire quàm costerrimè ac sentire ipsorum affectus. Ob eam causam Hippocrates etiam rectè dicit, lethales plagas & caros in temporibus fieri. Et ante Hippocratem natura quoque præuidit, maximam fore animalibus perniciem, nisi securitati musculorum temporalium prospexisset. Proinde ne extrinsecus afficerentur, os Zygomaticum, id est, iugale, quod vulgo os paris vocant, medullæ expers, densum atque instar lapidis durum, ipsis præposuit & in orbem quasi septum quoddam circumiecit, ne extrinsecus afficerentur. Gal. ibidem.

a visio magis... a visio magis... a visio magis... a visio magis...

Musculi tenaces... Musculi tenaces... Musculi tenaces... Musculi tenaces...

TABVLA III.

quum sicque per omnes ætates operimento iudem egeamus, neque per anni tempora, aut regiones, aut corporis constitutiones: altera ad crassiora excrementa consumenda. Hi enim ex fuliginoso & crassiore excremento tertia coctionis generantur. Lib. II. De vsu partium, & 2. De temp.

Generatio.

DE CVTE CAPITIS.

Capitulum dicitur variis rebus...
Cutis capitis.
Cutis frontis.
Musculus cutis.
Mucosus frontis.
Cutis ad oculos.
Cutis malorum.

CVTIS, cui capilli illi radicibus suis in hærent, densa, dura, siccæ & crassa apparet. At cutis frontis, quæ glabra est propter oculos, & motus voluntarij particeps, fibras nervorum sensibiles ac conspicuas merito est adeptæ: subest enim ei musculosa quædam natura ac substantia tenuis, multas nervorum fibras in se ipsam recipiens, à qua cutis separari non potest, quemadmodum cutis reliqui corporis, sed planè cum ea coaluit: motusque amborum est vnus, qui supercilia scilicet attollit. Cutis etiam quæ est ad oculos à partibus subiectis excoriari non potest, non tamen laxa est, neque motum sensilem habet, vt ea quæ in fronte est. Malorum autem pars inferior genis cohæret, superior verò subiectæ in fronte musculosæ substantiæ est vnita: ideo cum his simul moueri potuit. De cute labiorum tabulâ præcedenti diximus. Lib. 9. & 11. De vsu partium.

Hæ sunt partes externæ. De oculis verò, superciliis, ciliis, naso, & auribus suo loco agetur. Quare ad internas iam veniendum est.

DE PERICRANIO.

Pericranij origo, & etymon.

SVB cute capitis, membrana quædam apparet, ex crassa meninge per suturas enascens, quæ quoddam cranium extrinsecus ambiat, Græcis peculiariter περικρανιον, communiter verò περιδερσις appellatur. Nam membrana omnis seu tunica ossa ambiens, communiter ipsijs periostios nominatur. Oritur autem hæc ex crassa meninge. Siquidem ex ipsa plura vincula enascuntur, tenues quædam membranæ: quæ per suturas foras excurrentia, singula versus cranij partem sibi directam, vnde exorta sunt, extenduntur, inde progressa sibi mutuo occurrunt & coaptantur ac coalescunt, & exactè vniuntur, communemque ex seipsis vnâ hanc procreant membranam, περιδερσις dictam, quæ crassam meningem cum cranio connectit. Lib. 8. De vsu partium.

DE CRANIO.

Cranij etymon.
Compositio.
Suturæ vsus.

OS quod crassam meningem totumque cerebrum extrinsecus ambit, κρανιον id est, caluarium appellant, quoddam quasi κρανιον quoddam, id est, galea superioret. Hoc cranium ex multis ossibus componitur, quæ suturis componuntur, vt per eas crassa meninx ossi capitis alligetur, vasâque excidant, alia intro, alia extra, pericranij producendi gratiâ: insuper vt transpiratus pateat fuliginosis excrementis. Nam partibus corporis omnibus caput, velut rectum quoddam calidæ domus est superpositum. Quod fit, vt quum omnia, quæ à partibus subiectis sursum effluntur fuliginosa ac vaporosa excrementa, caput excipiat, largiore egeat vacatione. Lib. 8. & 9. De vsu partium.

In cranio

In cranio naturali futurae, quae Graecis *εαοφαι* dicuntur, quinque sunt.

Lib. De ossibus, cap. 1. & in fine lib. 9. De usu part.

Tres verae, laterales, & recta intro penetrantes, quarum figuram litera praecipue similis est. Ex quibus

Duae transuersae sunt.

Vna posterior in occipitio est, quam a litera λ , similitudine, *λμβδοειδής* nominant.

Alteram anteriorem in sincipite, quam *σφαινοειδής* id est, coroneam vocant: quandoquidem corone in ea potissimum capitis parte collocantur. Vulgo *ferratula*, siue *ferratula* dicitur.

Suture capitis
Lamdoeides
Coronalis

Tertia a medio posterioris per capitis longitudinem ad mediam usque anteriorem extenditur, unde Graecis *οβαλιωειδής*, id est, recta, & vulgo *sagittalis* appellatur.

Recta.

Duae mendosae, temporales, ab hac recta aequidistantes per capitis longitudinem a posteriore in priorem partem super aures seruntur. Hae autem sunt duobus inter se ossibus, non per futuram veram, sed paulatim sincipitis os instar squamae descendens, attenuatur, atque sub id os, quod infra ab auribus ascendit, subintrat. Propterea eas nonnulli non futuras simpliciter, sed a squamae similitudine futuras vel conglutinationes *λεπιτοειδής*, id est, squamosas appellantur.

Squamosae 2.

Suturae autem in cranio quod fastigiato est vertice, ad hunc modum constituta sunt.

Nam ubi Galibidem.

Posterior }
 Anterior }

eminetia perit,

Lamdoeides }
 Coronalis }

sutura a- }
 bolctur. }

Fitque utraque remanentium futurarum figura, literae similis.

Suture capitis praeter naturam.

Utraque eminentia deperditur, geminae seruantur futurae, recta scilicet & vna transuersa, quae ad rectos se inuicem angulos, interfecantes, & literae similitudinem referunt. Namque recta sutura semper seruat, coronalis vero & lamdoeides cum totius capitis figura variates intercedunt.

F

TABVLA III.

Ossa sincipitis 2.

Ossa occipitis 1.

Ossa frontis 1.

Ossa lithoidea 2.

Ossa sphenoides 1.

Porro cranij ossa, id est, ossa, septem sunt, vel sex, sphenoides excepto. Gal. cap. 1. lib. De oss. & in fine II. De vsu partium.

Duo bregmatis, id est, sincipitis, quae vulgo *parietalis* appellantur, quibus ea futura communis est, quae recta per capitis longitudinem fertur. Haec quadrilatera sunt, crassa, sed cauernosa, rarissima & infirmissima.

Vnum occipitis, densissimum & firmissimum, quod maximum omnium quae sunt in capite, foramen, iuxta primam vertebrae habet: lambdoeide futura terminatur.

Vnum frontis, quod vulgo *coronale* vocant, substantia inter praedicta medium: coronali futura, atque ea, quae capiti cum maxilla superiore communis est, distinguitur. [Nonnunquam peculiari futura per medium dividitur, tam in virorum quam mulierum capitibus. Huius ossis pars superior, parietalium extremitati contigua, fonticulus vulgo dicitur, *la fontanelle*.]

Duo infra, vnum quodque videlicet ad suam aurem: quae quod petrae speciem referant, *λιθωειδής*, id est, lapidosa & petrosa: vel à squamæ piscium similitudine *λεπιδωειδής*, hoc est, squamosa nominant. Vtrunq; ossibus bregmatis per mediam futuram committitur. In eo osse, styloides (quia columnæ est similis) processus inest, quem Galenus ab acus stilivæ scriptorij similitudine, *βελονοειδής* vel *γραφοειδής* appellat. Supra eum processum, auditus meatus continetur. Sunt & alij duo processus vtrinque, quos verius exortus dixeris, quorum alter qui posterior est, *mamillaris* dicitur, alter longior & tenuior ad os iugale pertinet, & in id inferitur.

Septimum est *ὀστέον κατὰ τὴν ὑπόφωκον*, id est, os palati, quod à cunei similitudine *σφλωειδής*, vulgo *os cunei*, & *basilare* appellant. Hoc à nonnullis inter capitis, ab aliis inter maxillæ superioris ossa (cum inter vtrinque sit medium) numeratur. De eo etiam inter ossa faciei diximus.

DE MENINGIBVS CEREBRI

s v b caluaria duae membranae occurrunt, cerebrum in orbem contegentes, quas *meninges* vocant. (Veteres tamen non has solum membranas, sed omnes etiam sic vocitabant.)

Gal. initio li. 9. De anat. administ. & 8. De vsu part.

Crassa meninx Dura meninx, cerebri tegumentum est, aut potius non simpliciter ipsum tegumentum nominare oportet, sed magis velut propugnaculum quoddam propulsans dis cranij impressionibus oppositum. Siquidem ipsa cranium succingit, & à cerebro fe-

Exterior, siue crassa, siue dura, siue cuticularis appelletur, nihil interest: vulgo *dura mater* dicitur.

Altera cerebro penitus coniuncta, quam si tenuem, mollem, membranæque nuncupes, nihil interest: *χαρπυειδής* etiam appellatur, quod *χαρπυς* id est, secundæ fetus similis sit: vulgo *pia mater*.

Meninges sunt tres membranae quibus cerebrum circumdatur. Exterior est dura mater, media est arachnoidea, interior est pia mater. Dura mater est crassa & cuticularis, arachnoidea est mollior & membranacea, pia mater est tenuissima & adhaerens. Haec tres membranae sunt, quae cerebrum circumdant, & ab aliis meningibus vocantur. Veteres tamen non has solum membranas, sed omnes etiam sic vocitabant. Gal. initio li. 9. De anat. administ. & 8. De vsu part. Crassa meninx Dura meninx, cerebri tegumentum est, aut potius non simpliciter ipsum tegumentum nominare oportet, sed magis velut propugnaculum quoddam propulsans dis cranij impressionibus oppositum. Siquidem ipsa cranium succingit, & à cerebro fe-

bro seiuncta est, plurimumque ab eo distat, excidentibus tantum vasis coherens: dum verò cerebrum attollitur, & submittitur (ipsum enim perpetuò pullat ac mo- uetur, quamquam osse immobili continetur, lib. 13. De usu partium) accedit, & ab eo recedit, pro inanis loci, qui intermedius est, ratione. Gal. ibidem.

Hæc meninx instar cribri est perforata, duplicaturque ad muniendum venas sursum ad summum capitis verticem ascendentes, quas in seipsam mediam recipit. Quamplurimis enim in transitu sanguinis per ipsam factis foraminibus, per ea venæ, aliæ parvæ, aliæ magnæ, sursum deorsumque producuntur, non solum ut nutriant, sed etiam ut corpora omnia propinqua cum dura meninge connectant. Coherentes autem in vertice capitis, quæ sanguinem deducunt meningis duplica- tiones, in locum quendam vacuum quasi lacunam, quem ob id ipsum Herophy- lus *λῶδῆς*, hoc est, torcular solet nominare: inde velut ab arce quadam, omnibus subiectis partibus riuos mittunt: quorum numerum nemo facile dixerit, quod partium nutriendarum numerus sit infinitus. Arteriæ ex loco contrario in ipsum cerebrum inferuntur. Nam per basim ad plexum retiformem producuntur. Por- tò dura meninx foraminulenta simul & rara est iuxta ossa ethmoidea (de quibus infra dicitur) tum ut aer respirationis causâ, & vapor dignotionis odorum, ad ce- rebrum celeriter deducatur: tum ut excrementorum copia repente ac semel, si quando usus incidat, vacuetur. Lib. 8. & 9. De usu partium.

Alterâ meninx innatum est cerebri operimentum. Si quidem ipsum stabilit ac tegit, & præterea vasâ omnia quæ in ipso sunt, colligat. Similis enim est secundis & mesaræo. Nam ut vtrunque horum ex multis tum arteriis, tum venis sibiipsis propinquis, præterea membranâ tenui media inter has spatia contextente, est con- flatum, ad eundem modum & meninx hæc totius cerebri arterias ac venas conti- net, ne alternent ac circumplexantur, neve suo situ in motibus dimoueantur, cum sedem seu basim habeant infirmam, ut quæ in corpore humido aded ac molli, & propemodum fluxili vehantur. Quò sit, ut non modò cerebrum complectatur: verum etiam in profundum eius sese infinuet, ipsum in omnes partes peruadens, totumque connexens, ac quoquò versus sese extendens vsque ad internam ven- triculorum capacitatem. Lib. 8. De usu partium.

Cæterum ut inter terram & ignem, quòd naturâ multum essent inter se dissi- milia, deus (ut inquit Plato) aquam & ærem interposuit: ita natura in medio ce- rebri & cranij, quia substantiis multum discrepabant, vtrâque meningas posuif- se videtur. Nam si tenuem solam effecisset, fieri certò non potuisset, ut citra no- xam cum cranio ipsa confuisceret: sin verò crassam, cerebrum ipsum auferetur. Ut igitur neque cerebrum, neque eius operimentum quicquam paterentur, prior quidem tenuis meninx, post ipsam autem crassa locata est: quæ quantò osse est mollior, tantò tenui est durior: quantò autem hæc tenuis est mollior, tantò tenui cerebrum est mollius. Duobus igitur mediis vsâ natura (quanuis plurimum qualitibus discrepent) cranion & cerebrum pauco intervallo inter se sine offen- sione ac tutò iunxit. Gal. ibidem.

Diastole & sy- stole cerebri.

Crassæ menin- gis foraminum & duplicatio- nis utilitas.

Torcular.

Arteriæ ab in- fernis partibus sursum in cere- brum feruntur: vene ex vertice in ipsum de- scendunt.

Tenuis menin- gis usus.

Vtriusque men- ingis compa- ratio.

DE CEREBRÒ.

CEREBRUM, quod Græci à situ *ἐγκεφαλον* appellant (nam nominatur ita, quòd est τῆ κεφαλῆ, hoc est, in capite est situm) animæ ratiocinatricis domici- lium est, neruorum & sensus omnis, motusque voluntarij principium.

Substantiâ neruis est simillimum, nisi quòd mollius. Nam id illi conueniebat, ut quòd sensus quidem omnes recipit, omnes autem imaginationes atque intell- ectus complectatur. Lib. 9. Metho. & 8. De usu partium.

F ij

Handwritten notes in the left margin, including Greek characters like *κεφαλον* and *κεφαλή*.

Handwritten notes in the right margin, including the heading *Cerebri substantia* and further Greek text.

Anteri⁹, quod rursus in dextru & sinistru a dura meninge secatur, nomine totius Herophilo cerebrum appellatur, propter magnitudinem. Est enim multo maius tota parecephalide, vt quod a sutura lambdoide ad frontem vsque sit exporrectum: molliusq; ipsum esse oportuit, vt quod principium molliu neruorum ad sensus instrumenta pertinentiu, esset futurum. Posterius spinali medulla continuum, qd alteri adiaceat, παρρησιαλίδα, & qd paruum sit, ἐπιεραιον, id est, cerebellum appellant. Occipitiu enim duntaxat occupat propriis inuolutu membranis, non ex magnis flexibus tenui meninge interceptis, vt cerebrum: sed ex multis, & his admodu paruis corporibus, no tamen simili illis modo, conflatu. Eius finis prope spinalis medulle initium situs est, ob idq; duri⁹ existit, vt quod neruis duris in vniuersum corpus diffundedis, principiu erat futuru. Ex hac enim parte cerebri posteriore, mollis neru⁹ prorsus nullus producitur: licet ex anteriori duri quidam producantur, vt qui oculos sunt moturi.

Cerebri partes 3.

Quod autem neruorum duplicem materiam esse oportet, duplex etiam cerebrum extitit. Lib. 8. De vsu partium, & 9. De anat. administ.

Anteri⁹, quod rursus in dextru & sinistru a dura meninge secatur, nomine totius Herophilo cerebrum appellatur, propter magnitudinem. Est enim multo maius tota parecephalide, vt quod a sutura lambdoide ad frontem vsque sit exporrectum: molliusq; ipsum esse oportuit, vt quod principium molliu neruorum ad sensus instrumenta pertinentiu, esset futurum. Posterius spinali medulla continuum, qd alteri adiaceat, παρρησιαλίδα, & qd paruum sit, ἐπιεραιον, id est, cerebellum appellant. Occipitiu enim duntaxat occupat propriis inuolutu membranis, non ex magnis flexibus tenui meninge interceptis, vt cerebrum: sed ex multis, & his admodu paruis corporibus, no tamen simili illis modo, conflatu. Eius finis prope spinalis medulle initium situs est, ob idq; duri⁹ existit, vt quod neruis duris in vniuersum corpus diffundedis, principiu erat futuru. Ex hac enim parte cerebri posteriore, mollis neru⁹ prorsus nullus producitur: licet ex anteriori duri quidam producantur, vt qui oculos sunt moturi.

Cerebrum autem anterius & posterius dura meninge duplicata dirimuntur, & per meatum solum, qui sub capitis vertice est, (de quo paulo post dicitur) ac corpora meatum ipsum ambientia, coniunguntur.

Cerebri constructio. Lib. 8. De vsu partium.

Iam de totius cerebri constructione dicendum est. Quemnam vsum habent χρωοειδία corpora, ventriculorum multitudo, corpus λαλλιοειδες, canarion, gloutia, epi physis vermiformis, meatus cerebrum purgantes, choana, plexus retiformis, neruorum apophyses non in sensuum modo instrumenta, sed etiam in fauces ac larynga, in stomachum ac ventriculum, in viscera & intestina omnia, in omnes denique faciei partes: in spinalem medullam productiones. De duabus meningibus antea dictum est, vbi simul egimus de vasis, quæ ex locis diuersis, aut potiùs omnino contrariis, in ipsum cerebrum inferuntur mirabili opificis prouidentia. Qui a corde sursum per thoracem ac totum collum, venas atque arterias ad caput vsque deductas, inde has quidem ad plexum retiformem: illas autem, ad summum capitis verticem produxit: sedque magna cum earum securitate, vt ibidem dictum est. De singulis igitur prædictis ordine dicamus, & primùm de plexibus, quos Græci χρωοειδεις vocant.

DE PLEXIBVS QVOS GRAECI χρωοειδεις vocant.

Regio callosa.

MAGNA cerebri portio scapello auferenda est, donec ad regionem calli naturam quodammodo referentem peruentum sit: postquam ventriculi anteriores vtrinque singuli occurrunt, per totum cerebrum dispersi. In his apparent plexus secundarum modo efformati, vnde Græcis χρωοειδεις dicuntur, nomine videlicet a membranis deducto, quæ factus extrinsecus in orbem ambiunt, venarum existentes

Plexus χρωοειδεις.

existentes conuolutiones & arteriarum, quæ tenuibus continentur membranis. Sic namque & cerebrum ex venis arteriisque implexum est, tenui illigatis membranæ, quæ similem, vt antea docui, substantiam obtinet, tum iis ipsis, quæ in secundis habentur, tum membranæ costas succingenti, tum peritonæo, atque id genus aliis. Lib. 9. De anat. administ. & 8. De vsu partium.

DE VENTRICVLIS CEREBRI.

Anteriores duo sunt, inter quos septum quoddam existit, dextrum ventriculum à sinistro determinans, eiusdem cum cerebro substantiæ, verum adeò tenue, vt splendor ipsius pelluceat similiter lapidibus specularibus. Hi ventriculi inspirationem & expirationem, efflationemque ex cerebro efficiunt, ac spiritum animale[m] his plexibus prius conficiunt præparantque cerebro. Infernis suis partibus duos canales ad nares mittunt, inspirationis, olfactus, & superfluo[rum] cerebri purgandorum gratiâ, de quibus paulò post dicitur.

IN toto cerebro ventriculi quatuor sunt, in quibus spiritus animalis multus non solum continetur, sed etiam in toto cerebri corpore, & in cerebro posteriore plurimus. Lib. 8. De vsu partium, & 9. De anat. administ.

Duo hi anteriores in vnum locum coeunt, quem siue meatum communem amborum, siue tertium quendam præter illos alium ventriculum existimes, parum interest. Is meatus spiritum ex anterioribus ventriculis excipiens, parencephalidi transmittit. Hæc enim cerebro anteriori per illum meatum coniuncta est, vt antea diximus.

Huic meati partes hæc incumbunt, circūiacent, claudendo aperiendoque seruiunt, de quibus mox dicitur. Corpus *Λαμμοειδές*, Canarion, Gloutia, Vermiformis epiphysis.

Quartus postremus in cerebello est, in quem meatus ille communis prorumpit, spiritum animale[m] antè in ventriculis anterioribus elaboratum transsumens. Is autem ventriculus omnium minimus est, quia spiritum maximè elaboratum, plurimū tamè continet: quoniam nervi omnes qui in totum sub capite corpus diffunduntur, aut ex posteriore cerebro, aut spinali medulla oriuntur. Vt autem duo priores ventriculi imaginationi, mediis cogitationi, ita hic postremus memoriæ dicitur.

DE CORPORE FORNICI SIMILI, quod *Λαμμοειδές* vocant.

PARS cerebri quæ supra e[ss]e[m] ventriculum est, velut domus tectum quoddam in sphaera superficie[m] concavam circumacta, non abs re videbitur appellata *καμάριον* & *Λαμμοειδές*, quod eius generis ædificia qui architecturæ sunt peritiores, appellare soleant *καμάριον* seu *Λαμμοειδές*, id est, cameras, fornices seu testudines. Huius autem corporis *Λαμμοειδές* nullus alius vsus est, quàm *Λαμμοειδές*, id est, formicū in ædificiis. Quemadmodum enim *Λαμμοειδές* ad incumbentiæ onera sustinenda, sunt quavis alia figura aptiores: ita & hoc corpus partem cerebri omnem incumbentem sine dolore ac citra molestiam sustinet. Undique enim sibi ipsi simillimum est, quod rotundum est atque orbiculare: ob idque omnium figurarum ad patiendum est difficillimum, omniumque etiam est capacissimum, earum quæ æqualem habent perimetron. Lib. 8. De vsu partium.

F iij

Anterior duo sunt, inter quos septum quoddam existit, dextrum ventriculum à sinistro determinans, eiusdem cum cerebro substantiæ, verum adeò tenue, vt splendor ipsius pelluceat similiter lapidibus specularibus. Hi ventriculi inspirationem & expirationem, efflationemque ex cerebro efficiunt, ac spiritum animale[m] his plexibus prius conficiunt præparantque cerebro. Infernis suis partibus duos canales ad nares mittunt, inspirationis, olfactus, & superfluo[rum] cerebri purgandorum gratiâ, de quibus paulò post dicitur.

*Corporis *Λαμμοειδές* in medio ventriculo medio incumbentis figura & nomenclatura vsus, ut supra dicitur, quod est corpus orbiculare, quod rotundum est atque orbiculare, ob idque omnium figurarum ad patiendum est difficillimum, omniumque etiam est capacissimum, earum quæ æqualem habent perimetron.*

Primi duo, vbi uterq; vetricul^o anterior desinit ad latera, illinc exorti, humorem vitreum instar retis in orbē ambiunt, & in crysallinū inferūtur, oculis videndi facultatem transferentes, vnde Græcè *ὀφθαλμοὶ* dicuntur, id est, visorij. Qui soli, sensibiles poros, id est, meatus habent (vnde eos etiam plerique poros appellarunt) q̄ soli spiritū animale[m] continent quā[m] plurimum. Ob id caui & crassi extiterunt, simul & maximi & mollissimi, quum alij quoque sensus, magnos & molles nervos habeant. Horum figura Græcæ literæ est simillima, vt eos fortè quis putauerit sese mutuo conscendere: at non ita est. Ipsi enim intra cranion inticè in vnum coeunt, vt meatus suos coniungant: & rursus antequā[m] oculos ingrediantur, separantur: sedq; duabus vtilitatibus. Prima, ne quod extrā intuemur, duplex appareat: secunda, & clauso altero oculo, totus spiritus per communem neruum ad alterum feratur. Et eo modo visoria facultate duplicata, visus acutior redditur.

Secunda coniugatio est eorum, qui in oculorum musculos, etsi prorsus minimos, magni tamen & duri inferuntur, licet molliores quā[m] motoris conueniat. Sed mollities magnitudine pensatur.

Tertia vbi pars cerebri anterior cum posteriori cōnectitur: orta, progreditur per crassam meningē: deinde in duo scinditur: postremò variè distribuitur. Primum mollis in vtranque partem linguæ, in omnesque oris partes, sensus gustatorij gratiā, producit. Simul enim atq; inferitur amplificata, tunica linguæ externā contextit (qua ipsa linguæ saporis erat contactura) subiectos musculos ne attingens quidem. Porro gingiuæ, dentes omnes, tunica narium interna, labia, faciei cutis vniuersa, ipsiusq; musculi omnes, atq; alia propemodum omnes ipsius partes, neruorum propagines recipiunt ab hac tertia coniugatione, perforatis in ipsius gratiam ossibus, & in quancunq; partem singulæ propagines iter intenderint, transitū præbentibus. In quo transitu nerui duriores adeò redduntur, vt quanquā[m] sint exigui, musculos moueant.

Quarta paulò postenus his est locata, magis quā[m] priores ab ipsa basi emergens: exigua admodum, & paulò durior tertiā. Propagines autem eius omnes sibi ipsis sunt propinquæ: commiscetur quidem statim neruis tertiæ coniugationis, post autem fertur longissimè: deinde seiungitur, totiq; palati tunicæ infigitur.

Quinta nondum dura, in ipso per ossa transitu in duas partes diuiditur: quarum Altera in meatum auditorium distribuitur. Reliqua in cæcum foramen, sic dictū, nō quòd cæcum sit, sed ob flexuosam meatus obliquitatem.

Sexta vltra has à basi cerebri producit, nondū etiam dura: omnibus tamè prædictis tātò durior, quāto iā spinali medullæ propinquior. Hi nerui in omnia ferè intestina ac viscera solius sensus gratiā distribuuntur, qui neruos etiam recurrentes, de quibus antè, produciunt.

Septima illinc proficiscitur, vbi & cerebrum desinit, & spinalis medullæ est initium. Progressa autem quadatenus vnà cum neruis sextæ coniugationis, post ab ipsis seiuncta, parte quadā sui, eadēq; minima, rectos laryngis musculos contextit, maiori verò in totam linguam, seu totos linguæ musculos inferitur, motus gratiā.

F. iij

Prima coniugatio est neruorum opticorum, qui dant sensum visus oculis.

Neruorum opticorum figura ipsorumq; in vnum coeuntis vtilitas duplex.

Secunda dat motum oculis.

Tertia que dat linguæ sensum gustus, in omnes propemodum faciei partes distribuitur.

Quarta toti palati tunicæ inferitur.

Quinta ad aures, dat sensum auditus.

Sexta dat sensum intestinis & omnibus visceribus, neruosq; recurrentes producit.

Septima dat motum linguæ, & rectis laryngis musculi.

A cerebro septē neruorū coniugationes produciuntur, præter duas maximas cerebri productiōes ad nares gratiā, q̄ coniugationibus neruorū nō annumeratur, q̄ neruorum productiōes non habeat, quo modo relique, neque extra cranion excidant. Lib. 8. 9. 10. & 16. De vsu par. & De disse. ner.

TABVLA III.

Hæc sunt, quæ in cerebro, mira naturæ providentiâ occulta sunt. Nunc de articulatione & motibus capitis dicendum est.

DE ARTICVLATIONE ET MOTIBVS CAPITIS.

Capitis articulus, (authore Gal. lib. 12. De vsu part.) tutissimam omnium merito habet constructionem, vt quod in seipso neruorum omnium partes inferiores mouentium radicem contineat. Tanti enim animalibus est momenti, vt omnium solus, non dico luxationem, sed ne deflexionem quidem, vel temporis momento ferre queat. Repente enim respiratione ac voce, motuq; omni ac sensu totum animal priuatur, ipsa nimium neruorum radice affecta. Merito igitur articulus iste, duplex simul ac robustus factus est. Cui accedit & securitas à ligamentorum crassitie, musculorum multitudinis, & ossium exacta compositione.

Vnum maximum ac latum, totam articulationem in orbem complectitur.

Alterum, finem productionis prælongæ vertebræ secundæ, cum capitis ossæ connectit:

Alterum transfuersum, velut angulum rectum efficiens, à partibus primi spondyli dextris ad leuam pertingit.

Fortissima enim tria ligameta, ossa inter se connectunt: quorum

Octo autem musculi ex ipsis duntaxat partibus posterioribus articulationi incumbunt, ipsam tegentes simul ac mouentes. Ossium verò ipsorum figura, ac compositio exacta, etiam si quis eam solùm intueatur, admirabilis videtur.

Quum itaque duplicem articulationem esse oporteret, naturâ etiam duplicem primi spondyli cauitatem rectè effecit, quæ capitis conuexitates contineret: secundum autem vtrinque vnum processum (dentem nominat Hippocrates) accliuem, ac prælongum, qui ligamento robustissimo capiti est connexus. Huius enim articulationis beneficio caput sursum atollitur ac deorsum deprimitur: ad latera verò, per articulationem cum primo spondylo, circumagitur.

Articulus capitis duplex, cum primo & secundo spondylo.

Extensio, dum ipsum attollimus. Flexio, dum deprimumus. quem efficit articulationis capitis cum secundo spondylo.

Obliquus, dum ad latera circumagimus. Quæ efficit articulationis capitis cum primo spondylo.

Quæ circa & musculorum caput mouentium differentia sunt 4. Alij ipsum attollunt. Alij deprimit. Alij ad dextram, Alij ad leuam, circumgunt.

Propriis autem motibus caput mouetur, collo quiescente, sed breuissimis ac geminis, prout gemini articuli sunt. Capitis verò motus, qui pariter cum collis motibus efficiuntur, explicatiores sunt.

Capitis articulus... non tolerat... Articulatio capitis... tutissima constructio... Vnum maximum ac latum, totam articulationem in orbem complectitur.

Fortissima enim tria ligameta, ossa inter se connectunt: quorum Octo autem musculi ex ipsis duntaxat partibus posterioribus articulationi incumbunt, ipsam tegentes simul ac mouentes. Ossium verò ipsorum figura, ac compositio exacta, etiam si quis eam solùm intueatur, admirabilis videtur.

Motus igitur capitis est duplex: per duplicem articulationem, Rectus, Obliquus, Extensio, dum ipsum attollimus. Flexio, dum deprimumus. quem efficit articulationis capitis cum secundo spondylo. Obliquus, dum ad latera circumagimus. Quæ efficit articulationis capitis cum primo spondylo.

DE MUSCULIS CAPVT SOLVM MOVENTIBVS, ET
IIS QVI COLLVM SIMVL ET CAPVT MOVENT.

Musculi qui caput mouent, numero sunt 26, vel 28, aut eò plures, inftar chori cuiusdam in orbem ipsum circumsistantes, quorum alius etiam habet actionem. Galib. 2. De visu part.

Octo parui retrò, circù articulu ipsũ locati, ad primũ & secundũ spodylum, caput solum retrò attollũt, vt qui soli exactè articulationem capitis complectuntur. Quorum

Octo partibus anteriorib⁹, flectentes. Quorum

Quatuor alij robusti & magni, vtraque parte duo, oppositi & ipsi inter se.

Reliquorũ quatuor, quorum sit⁹ vtrinque p̄dictas duas musculorũ coniugationes coniungentiũ triangulũ efficiũt.

Duo quidẽ, quo modo prædicti, ab osse occipitis producti, foras tamẽ obliqui digredientes, obliquis primi spodyli processibus inseruntur, motũ totius capitis obliquũ efficiẽtes. Caput enim habentes obliquum, vnã cũ eo secundum spodylũ ad primũ abducunt.

Alij autẽ duo primũ spodylũ secũdo coniungentes, obliqui, positionem habẽt duobus prædictis contrariam, ac motum oppositũ. Ad naturalem enim statum, id est, rectum, inclinatum ipsum caput reducunt.

Tres musculorũ magnorũ coniugationes (quæ etiã quatuor dici possunt, & due, propter musculorũ complexum) prædictis incubunt in toto collo extense, eundemq; cũ musculis dorsalis habent motũ. Mouent autẽ per primas quidem fibras (quæ in primũ ac secundũ spodylum inseruntur) solum caput: per reliquas verò, primũ quidem reliquos quinque colli spodylos, simul autem cum eis capitis motum retrorsum adiuuant, quorum qui sunt obliqui, motus obliquos sensim efficiunt.

Duo œsophago subiacẽtes, per primas fibras (quæ in primũ ac secundũ spodylum sunt infixe) caput ipsum solũ flectunt, ac simul obliquis fibris ad obliqua etiã deducũt, per quas musculorum etiã paruorum propriam habent circumscriptionem: per reliquas verò collum flectẽtes, simul cum eo totum caput cogunt mutare.

Sex reliqui non rectũ, quo modo hi capitis nutũ, sed sensim obliquũ efficiunt, cum quo etiam caput in anteriora cõuertunt. Post aures enim exorti, sub ipsis ad pectus & clauem sibi ipsis continui pertingũt, vt si quis ipsum (quum vnus sit) triplicem esse dixerit, non errarit.

Duo ex dextris. Primũ quidẽ, & maximẽ collũ ad laterũ parũ declinatione trahunt, cũ illo autẽ & totũ caput: anterior ipsorũ coniugatio antrorsum paulũ inclinã, ex perforata secũdi spodyli apophysi productionẽ habet: posterior retrorsum inclinã, ex primi spodyli eminentia obliqua nascitur.

Musculi caput mouentes 28. vel 26.

Posteriorcs 14. retrò attollentes, quorum octo omnium minimi, caput solum retrò attollant.

Sex alii maiores, caput & collum retrò attollunt.

Anteriorcs 8. flectentes, quorum duo caput solum flectunt.

Sex alii collum & caput flectunt.

Laterales 4. vtrinque, duo, collum & totum caput ad latera mouentes.

T A B V L A O I I I .

Hi sunt musculi capitis, colli, & cervicis, quos etiam describit Gal. lib. 4. De anat. administ. Quemadmodum autem posteriores musculi rectam erectionem efficiunt, quum coniunctim ac bini agunt: obliquam verò, quando alter eorum solus agit: similiter & anteriores flexionem rectam & obliquam etiam efficiunt. Pari modo & musculorum quatuor, qui collum movent ad latera, si vnus solus egerit, ad illum inclinatur. Tota verò anterior coniugatio exiguum quiddam flectit antorsum, nusquam præterea inclinans ad latera. Quemadmodum & quum posterior agit, paulum quidem attollitur, verum in neutram partem inclinatur. Omnibus verò quatuor simul agentibus, in nullam omnino partem propensum collum perstat, vt in affectu quem tetanum vocant.

De omoplatis, & earundem musculis dicitur tabulà quartà. Ad musculos spinales, & spinæ partes veniendum est.

DE MUSCULIS DORSALIBVS,
ET LUMBORVM.

Musculi dorsales.

MUSCVLVS (inquit Gal. lib. 5. Administ.) soli scapularum basi connexus est, & mediis costarum, quæ maximè curuantur, iniectus: cuius functio est thoracem vniuersum reuellere, præter inferiora extrema, quæ à septo transuerso mouentur. Summa verò ipsius functionis, in illis potissimum costis est conspicua, in quas inseritur. Dum enim se inserit, velut in quosdam digitos discretus est, quos ipsis costis non contiguos habet, neque solidum inibi extremum obtinet, quemadmodum complures musculi. Cæterum vsque ad spurias costas pertendit, omnes ipsis superpositas sursum versus attrahens.

Peritonæum lumbis adhaerescens.

Detectis (inquit ibidem Gal.) magna ex parte quæ infra septum habentur, nihil mali fuerit, membranam lumborum carnis subditam detrahere. Est autem hæc, peritonæum lumbis adhaerescens, quo auulso, carnes ipsorum aperte conspiciuntur, quas *Λέας* Græci vocant, singulos vtrinque musculos exactos per spinæ longitudinem sibi mutuo connexos, à sua origine toti lumborum longitudini expansos. Cùmque iam propter os sacrum peruenerunt, dirimuntur inuicem, internitium adhaerescens.

Musculi lumborum.

Musculi dorsales.

Dorsales musculi, quos *ἐαγύρας* Græci vocant, à secunda cervicis vertebra (vt colligit Oribasius) incipiunt: verum aut numero tot sunt vicissim bipartiti, quot & ipsæ ab secunda vertebra, aut ab utroque spinæ latere vnus grandissimus ex multis partibus compositus.

Musculi lumborum.

In superiore autem parte omni, ad quartam vsque, interdum & quintam pectoris vertebra, duo musculi gulæ subiecti, spinam inflectunt.

In inferioribus verò, tota interna lumborum sedes duos maximos musculos habet, quos *πλοας* nominant. Supra septum autem oriuntur, ab vndecima, vt quidam aiunt, vt alij, ab decima interdum pectoris vertebra: eam spinæ partem, quæ secundum ipsos est, incuruant.

Medium inter hos musculos spatium, quod pectoris medium est, nullum proprium musculum possidet, sed à partibus vtrinque finitimis simul mouetur.

DE SPI

Spina tota, que Græcis ῥάχις dicitur, est velut carina que- dam totius cor- poris ad vitam necessaria, cui quatuor maxi- me sunt partes. Lib. 12. De usu part. & De off. cap. 7. 8. 9. 10. 11. & 12.

1. Collum, ἰάχιλαθ Græcis, capiti adnectitur, in quo spondyli sunt septem omnium minimi. Primus latissimus tenuissimusque est, secundus angustior validiorque: ac reliqui deinceps eodem modo se habent. Primus duplicem habet cauitatem, que capitis convexitates seu processus continet. Et huius articulationis beneficio caput ad latera circumagitur. Secundus utrinque unum habet processum acclivem, ac prælògum, qui ligamento robustissimo capiti est connexus, cuius articulationis beneficio caput attollitur ac deprimitur. Appellant autem medici iuniores processum hunc, quod turbinata sit figura, πνεύματιν, veteres autem, atque adeo Hippocrates ipse dentem nominavit.
2. Μεταφρενον, siue ῥάχια, id est, dorsum dein sequitur, cui par inest, quæ & thoraci lógitudo. In eo enim spondyli sunt 12. costas 12. excipientes.
3. Lumbus, qui Græcis ἰόα, ὀσφύς & ἰσθός dicitur, metaphreno subest, in quo spondyli sunt quinque magni.
4. Os quod à quibusdã ἰσθός, id est, magnum, sacrum, ab aliis πλάγος, id est, latum nuncupatur, his subiacet pars vltima spinæ, & velut fundamentum quoddã spondylis omnibus subiectum. Tri- bus autè particulis, tanquã propriis quibusdã vertebris constructum est. Harumque in extremitate os aliud quartum additur, quod κόκκυξ, vulgo cauda nominantur: sed; tribus peculiaribus particulis constat, quæ plus cartilaginis quam os latum habent, & potissimum in extremo.

Cóstat itaque spina πνεύματιν, id est, vertebris 24. præter os sacrum, cuius of- fa inter ver- tebras nõ an- numeratur. Quæ si plu- res paucio- réve sint, præ- ter naturam sunt. Poste- riorè autem processum, quem ἀκαυ- θος, id est, spi- nam vocant, omnes ha- bêt vertebrę, primã excep- ta, quę dun- taxat in par- te anteriore exiguũ quẽ- dam emittit processum.

Spine partes
4. Spondyli
24.
1. Colli spondyli 7.

Pyrenocides
processus, dens
Hipp.
2. Metaphreni
spondyli 12.

Acantha.
3. Lumborum
spondyli 5.

4. Os sacrum.

Coccyx.

De ossibus, quæ cum osse sacro committuntur, & musculis articulũ ischiij mo- ventibus, dicitur tabulã quarta.

DE SPINALI MEDULLA.

A CEREBRO similis arteriæ magnæ à corde, & venæ caue ab hepate, trũ- cus producitur per totã spinam extensus, quem τρωϊκόν νεύρον, id est, spinal em- medullã, vulgo *nucham* appellat, quæ durorum neruorũ est principiu; ob eamq; cau- sam & ipsa cerebro multo est durior. Siquidẽ corpus eius simile est cerebro cõpa- cto, & ob id duro factõ: nã & ipsius cerebri posterior pars, que spinali medulle cõ- tinuatur, durior est anteriori: quo loco & spinalis medulla q̃ aliis suis partibus est mollior, paulatimque; quò magis deorsum progreditur, eò durior efficitur: & qui- cunque neruorũ molliores sunt, hi nihil à medulla spinæ differre tibi videbũtur. Huic etiã, vt cerebro, duæ meninges datę sunt, sed inter se coniunctę, neq; distan- tes, vt in cerebro, q̃ ipsa nõ pulset ac moueatur, veluti cerebrũ, tametĩ à spondylis mobilibus cõteincatur: & præterea hæc duabus meningibus spinalis medullæ ter- tia tunica neruosa ac fortis est circumdata, ne ipsa in vario motu spinæ frãgeretur.

Spinalis medulla
Substantia
Meninges duę
Tertia tunica
neruosa

Prima, *ἐπιχρωστική*, id est, adnata appellatur, eod̄ q̄ aliis quæ oculū ipsum constitunt, tunicis extrinsecus adnascatur, totūque oculum cū of-
 fibus circumstantibus colligit, simul & mouētes ipsum musculos ope-
 riatur. Ob id vulgo *κοινὴν* vocant. Ex perierasio ducit originem.
 Secūda, *ὑπερσκληρῆ*, hoc est, cornea dicitur, q̄ cornibus admodū exte-
 nuatis ac minutim cōcisit fit perimilis. A crassa cerebri meninge pdu-
 citur, eademq̄ primū tenuior simul ac densior: post autem paulatim
 p̄cedēs parte eius maxime media ē regione pupillæ, longē tenuissima
 ac densissima efficitur, splendida, alba, dura, oportunitissimum crys-
 tallini humoris propugnaculum, & ut splēdore promptē transmittat.
 Tertia, *ραγοειδής*, id est, vicia vocatur, quod *εργή*, id est, acino vicia pi-
 græ colore & forma similis sit. Multis partibus tum nigra, tum fusca, tū
 cerulea efficitur, ab iride vnā cum cornea procedens, quod tres vitlita-
 tes præstare: corneam sibi vicinam situ ipso aleret, eandēque ne hu-
 mori crystallino incidere, prohiberet, visui denique affecto medica-
 mentosum esset spectaculum. Ducit hæc originem ex tenui meninge,
 vnde & *ραγοειδής* appellatur. Instar enim *ραγοειδής*, id est, secundæ fecē
 quæ plurima inter se vasa velut colligat, nutritionis & cōnexionis gra-
 tiā. Porro tunica hæc ad *ἰσθμῶν*, id est, pupillam perforata est, & quā dū-
 taxat est foramē, nulla tunica alia est inter *ἰσθμῶν* & *κενὸν ἀλλοειδῶν*
 media. Est igitur rhagoēdes venosā, vt corneam abū dē nutriat: humi-
 da ac mollis instar spongiæ, ne contactu suo humorem crystallinum
 asstictet: nigra, vt splēdorem colligat atque ad pupillam transmittat:
 pertusa, vt quem transmittit splēdorem, foras emitat.
 Quarta, quæ innata & propria humoris crystallini est tunica, non modo
 cepæ tenui cortici est similis, verū etiam araneis tenuibus est tenuior
 atq; albiore, vnde *ἀσφαιδής* appellatur. Et quod his est amplius, nō
 totū vestit humorem crystallinū: sed quæ eius pars vitreo humore in-
 uchitur, prorsus sine munimēto est ac tunica: expers. Ea enim parte
 humores inter se cōiungi p̄stiterat: quæ verō eius pars omnis extrā
 prominēt, tangitq; rhagoēdem, tenuem hanc ac lucidam induta est tu-
 nicam arachnoīdem. Atque etiam ipsius pupillæ *εἰδαλῶν* in ea velut
 speculo quōdam consistit. Hæc Galenus. Videtur tamē arachnoēdes
 ambire & includere totū humorem crystallinum.
 Quinta, *ἀσφαιδής*, id est, retiformis appellatur, quod *ἀσφαιδής*
σφαῖρα, id est, reti sit similis. Ex nerui optici substantia dissoluta atque am-
 plicata nascitur, humorem vitreum ambiens & nutrens. Hoc corpus
 retiforme nonnulli propriē tunicam vocant, verū nullo pacto eī tu-
 nica, neque colore, neque substantia: sed si exemptū ipsum seposueris,
 in vnū acerrū coniciens, tibi planē videre videre cerebri portione
 quandam exemptam. Vtilitas autem ipsius prima ac maxima est, vt
 quum crystallinus alteratur, id sentiat: præterea vt vitreo humori al-
 limentum aduehat atque adferat. Atque etiam arteriis ac venis multo
 crebrioribus, ac quā pro sua mole maioribus, refertum conspici-
 tur. Nam nerui omnes qui à cerebro proficiscuntur, portione qua-
 dam meningis chorooidis vnā secum enata obducuntur, quæ arte-
 riam secum adfert ac venam. Quin & ex ipsa choroide tunica, quæ
 corpus hoc retiforme continet, tenues quædam producciones & ara-
 neis similes ad ipsum extēsa, vincula illi simul sunt, simul etiam ali-
 mentum adferunt.

Tunica adnata vsus, ortus.

Cornea figura, ortus, substantia, vsus.

Rhagoēdes coloris, vtilitas, triplex.

Ortus.

Poyaminis pupillam faciētis vsus.

Arachnoēdes tunica, eiusque vsus.

Pupille idoli locus.

Amphiblastrois ortus, substantia.

Vsus.

Oculo
 tunica
 Graci
 yno
 vas vo
 esse, nu
 mero
 sunt 4
 vel si
 vis, 5.
 Gal.
 bidē.

G

T A B V L A IIII.

Humor aqueus seu tenuis.

Primus, ὕδατος ἰδής, id est, aqueus, ab aquæ similitudine vocatur. Substantiâ & colore albo oui similis est, hinc *albugineus* vulgò appellatur. Inter crystallinum humorem & tunicam rhagodem & corneam continetur, non modò vt spatium vacuû oppleat, verum etiâ ne humor ipse crystallinus ac portio rhagodemis interna exicetur.

Crystallinus.

Sunt & humores tres intra ocolorum membranas contenti.
Gal. ibidem.

Secundus, κρύσταλλος ἰδής, hoc est, glacialis, quòd crystallo ac glaciæ colore similis sit, albus, clarus, splendens, mediocriter durus, non exactè sphericus: ante vitreum seu in medio vtriusq; humoris collocatur. Medius enim vehitur in humore vitreo, quasi semisecta sphaera in aqua, ipsum vitreum motu vltiore in hibés. Est autem primum & principalissimum visus instrumentum.

Vitreus.

Tertius, ὕδατος ἰδής, id est, vitreus, quòd vitro fuso substantiâ & colore similis sit, in corporis retiformis concavitate continetur. Nutritur autem crystallinus per diadosim, id est, transumptionem ab hoc humore vitreo: vitreus à corpore retiformi ipsum ambiente: hoc à tunica choroide, vt antea diximus.

Iridis circuli.

Porro in oculo vbi album nigro coniungitur, septem circuli cohæret, sibi ipsi infidentes, crassitie tamen ac colore discrepantes. Qui locus ab hominibus harum rerum peritis, ἰρις appellatur: nonnulli verò στεφανίς, id est, coronam nominant. Horum circulorum descriptionem, vide ibidem.

Handwritten notes:
Palpebrarum substantia.
Ob id duo muscoli sunt parvi palpebræ superioris mouentes, 2.
Gal. ibidem.

Musculi palpebræ superioris mouentes, 2.

Ob id duo muscoli sunt parvi palpebræ superioris mouentes.
Gal. ibidem.

Alter in maiore cantho, apud nasum obliquus cõstitutus, ad tarsi partem dimidiâ, quæ illic est, peruenit.

Alter totus etiam obliquus, ad minorem cãthum extensus, ad reliquâ tarsi partem dimidiâ sibi propinquâ prorûpit.

Quando igitur musculus prior dictus agit, partem palpebræ sibi continuam, quæ est ad nasû, deorsum trahit: quum verò alter, reliquam sursum trahit.

Tarsus.

Quòd si vterque eodem tempore tendant, palpebræ pars, quæ est ad minorè canthum, sursum trahetur: quæ verò est ad maiorem, deorsum. Quare accidit, vt oculus non magis sit apertus quàm clausus. Eâq; palpebræ figura est, quam Hippocrates καμπύλον, id est, curuâ ac reflexam adpellauit: quam in morbis magni signum numerat. Palpebræque euerfionem hanc alicubi nominat ἠλωσιμ.

Pars autem extrema palpebræ superioris, fines vtriusque musculi prædicti recipiens, quæ τάρσος nominatur, substantiâ quàm membrana duriorè & velut cartilaginosa, claudit ac comprehendit, & constringit quod cõuexum efficitur, ex eius duplicatione, ad eumq; vsum est instituta. Tarsus iste tenuibus quibusdam pertusus est foraminibus, ex quibus palpebrarum pili emicant, tarso ipso sedè atque extensionis rectitudinem propter durtiem suppeditatè. Quemadmodum enim superciliorum pilos sibi ipsi mutuò incidere præstiterat, ita hos & rectos, & tenfos,

III. ANATOMIA

LODOICI VASSAEI

CATALAVNENSIS, IN ANA-

TOMEN CORPORIS HVMANI

tabula quarta, de artubus.

DE MANV.

MANVS, $\chi\epsilon\iota\varsigma$ Græcis, instrumentum apprehensionis & tactus, soli homini pro omnibus simul defensoris armis datum est, instrumentū animali sapiēti conueniens, ad omnes quidem artes necessariū, paci verò non minùs quàm bello idoneum. Gal. initio lib. 1. & 3. De vsu part.

Manus cum sine appendice dicitur, totum membrū intelligitur, quod ab humeri articulo incipit, in digitorū extrema desinit. Cuius tres magnæ sunt partes. Lib. 1. & 2. De vsu part. initio 3. De anat. admin. & De ossib. cap. 17. 18. 19.

1. $\rho\alpha\chi\iota\lambda\alpha\upsilon$ dicitur pars illa humeri & cubiti articulo intercepta.
2. $\rho\acute{\alpha}\chi\upsilon\varsigma$, Latinis vlna & cubitus, totum mēbrum quod est inter articulationem carpi & cubiti medium: quod Celfo cap. 1. lib. 8. brachium appellatur. Iam verò & ossium vlnæ, alterum quidem maius specialitèr $\nu\acute{\iota}\chi\upsilon\varsigma$ nominatur. Cuius ossis posterior & maior cōstitit seu exortus ille extuberans, cui innititur, ab Hippocrate $\alpha\gamma\kappa\alpha\upsilon$, id est, cubit^{us}, ab Atticis verò $\delta\lambda\epsilon\kappa\tau\epsilon\sigma\tau\epsilon\upsilon$ vocatur. Ita cubitus tripliciter sumitur.
 1. $\kappa\alpha\rho\pi\acute{o}\varsigma$, brachiale, & $\tau\alpha\sigma\tau\epsilon\tau\alpha$ Arabicè, iūctura est, seu articulus, quo manus summa cubito iungitur.
 2. $\mu\epsilon\tau\alpha\beta\alpha\rho\upsilon\tau\iota\alpha$, postbrachiale, & pecten, pars est inter carpum & digitos media, cuius pars caua interna, vola seu palma dicitur, Græcis $\delta\epsilon\upsilon\tau\epsilon\rho\varsigma$: pars opposita $\delta\pi\sigma\tau\epsilon\upsilon\alpha$, Latino caret.
 3. $\delta\alpha\kappa\tau\upsilon\lambda\omicron\iota$, digiti 5. inæquales, quorum summitatem ad equalitatem venire melius erant, quum magnas aliquas moles in circuitu cōprehendunt, & quū seipsum humidum vel paruum corp^{us} cōtinere cōnantur.

Manus, homo sapiens...

Brachium.
Cubitus.

Summa manus partes 3.
Carpus.
Metacarpium.
vola.
Digitus 5.

vt ordine sunt post magnum secundum, ita & vtilitate, antularis, medicus à medicis nomen sortitus, minorem habet vilitatem. *quod per digitum carpi...*

Vnguium generatio.

Vngues, *ἄνγκες* Græcis, excremento tendonum in radices vnguium definitum generantur, idè continuè crescunt, quantis iam totum corpus augeri defierit, etiam mortuo homine. Augentur autem tunc non vt aliæ partes, in longum, & latum, & profundum: sed pilorum modo in longum solum, subnascantibus aliis semper vnguibz nouis, & antiquos propellètibz. Sunt autem mediocriter duri, digitorum summitatibus æquales, rotundi vndiq: tales facta ad apprehensionem & collectionem paruorum & durorum corporum, vt testatur Gal. lib. 1. De vsu part. contra Aristotelem, qui cap. 10. lib. 4. De partibus animal. dicit homini operimenti tantum gratià à natura excogitatos esse vngues.

Substantia.
Magnitudo.
Figura.
Vsus.

DE MUSCVLI COMPOSITIONE.

Handwritten notes:
Musculi compositi sunt ex nervis & ligamentis. In his partibus non omnes sunt eadem. Positio, tunc est motus voluntarij, constans ex fibris nervorum & ligamentorum, carne simplici his circumnata, vena, arteria, tunica. Gal. initio lib. 1. De motu musc. & 12. De vsu partium.

MUSCVLVVS, *μῦς* Græcè dicitur à muris forsitam similitudine, organum est motus voluntarij, constans ex fibris nervorum & ligamentorum, carne simplici his circumnata, vena, arteria, tunica. Gal. initio lib. 1. De motu musc. & 12. De vsu partium.

Partes 3.

Musculi tres sunt partes.
Gal. ibidem.

Principium, quod caput musculi vocant, magis nervosum.
Medium carnosius, ventrem vocant.
Finis multò nervosior capite, vnde tendo nascitur.

Tendonum generatio & natura.

Inseruntur enim in caput musculi & nervus & ligamenta, dein in totum musculum disseminantur, & tandem ex ambobus ad finem musculi acervatis & coalescentibus, generatio fit *τένων*, id est, tendonum, quos recentiores *ἀρτηροειδεις* vocant, quasi enervationes musculorum, quoniam musculi in eos videtur finire. Mixta igitur eorum natura est, & media inter ligamentum & nervum. Tendo enim tantò durior est nervo, quantò ligamento mollior, neque insensibilis est, quia nervi est particeps, nec ita sensibilis vt nervus: non enim nervus est tantum. Quatenus igitur particeps est ligamenti naturæ, eatenus hebetatur acrimonia sensus. Itaq: & mole corporis & sensu talis est, vt qui ex ambobus maximè factus sit. Quòd autem tendo multò maior nervo sit, qui in musculum descendit, manifestum est, quòd non solum ex nervo factus est, verumetiam non modicum ex natura ligamentorum assumpsit. Alligat enim musculum subiectis ossibus, in quæ inferitur, in quo nihil differt à ligamento. Sentit autè, & movetur, qua ratione nervi est particeps. Maior autem factus est nervo, quippe qui os moturus sit. Omnis enim tendo in os omnino inferitur. Non tamen omnis musculus in tendonem desinit. Gal. ibidem, & lib. 1. & 2. De vsu part.

Tendonis in os à se movendum insertio.

Syndesmi substantia, ortus, conexus, vsus, etymon.

Nervi.

Fibræ.

Συνδεδεσ μὲς autem, id est, ligamentum, corpus est nervosum insensibile, ex osse omnino ortum habens, insertum autem in os, aut in musculum. Per ligamenta enim musculi ossibus colligantur & coalescunt. Vnde nomen ab vsu inditum est: *δέω* enim idem quod ligo. Gal. initio De motu musc.

Nervi, de quibus dictum est tabulâ præcedenti, vim movendi & sentiendi, ritiorum in morem, à cerebro ceu ex quodam fonte, musculis deducunt. Gal. initio lib. 1. De motu musc.

Vtrumque itaque, scilicet nervus & ligamentum, in villos seu fibras tenues, quas Græci *ὄρες* vocant, diuiditur, quæ inter se ad musculi constitutionem connectuntur, vt quem ex ambobus mixtum esse oportebat. Ex iisdem fibris coëstitibus inter se ac commixtis tendo quidem conflatur, ex omnibus autem, musculus. Gal. initio lib. 12. De vsu part.

Fibræ

Fibræ autem, vt tabulâ prima diximus, sunt triplices. Lib. 4. De vsu part. & 3. De nat. facult.

} quarum motu fit	Rectæ.	} Attraçtio } Retentio } Expulsio alieni.	} cõuenientis.
	Obliquæ.		
	Transuersæ.		

Fibrarum genera 3.

At musculi, vnius tantum generis fibras obtinent. Aut enim rectas solum habent secundum suam ipsorum longitudinem, aut transuersas, secundum latitudinem, aut obliquas, secundum obliquitatem, simul autem omnes, nullus. Lib. 6. De vsu partium.

His fibris caro simplex substantiâ molli (quæ instar stoebeis cuiusdam ac fœdis firma esset futura) permixta est, spatia inter ipsas media opplens, ne contendantur ac rumpantur. Ob id natura stoebeis hanc haudquaquam inanem reliquit: sed quod æstus ac frigora propularet, atque operimentum filtris ac penicillis esset simillimum, tum fibris ipsis in orbem circumiecit, tum autem venis atque arteriis substericulum hoc atque amiculum admirabile comparauit. Gal. initio lib. 12. De vsu partium.

Caro eiusque vsus.

Venæ autem, arteriæ, & tunicæ vsus, ex supra dictis satis liquet. De vasorum ipsorum in totos artus productione infra dicemus, vbi de musculis absoluemus.

DE DIFFERENTIIS MOTVVM PARTIVM TOTIVS MANVS.

} motus sunt 4.	} Duo recti	Flexio.	} Vnde & duces horum motuum tendones quatuor, quadrifariam vnicuique articulorum applicantur. Quum itaque in ambarum manuum digitis sint articuli triginta, quorum vnusquisque in locis quatuor implantationes tendonum, & applicationes habeat, dempto primo pollicis articulo, qui tres tantum habet, duas scilicet secundum latera ad motus laterales, & vnâ extrinsecus ad extensionem, intus autem nullam habeat ad flexionem: inueniuntur in ambabus manibus tendonum implantationes ad digitos, centum & octodecim. Lib. 1. De vsu partium.	} Digitorum motus 4. } Articuli in ambarum manuum digitis 30. } Tendõnũ implantationes in digitos ambarũ manuum 118.
		Extensio.		
		Duo obliqua ad latera		

G üij

T A B U L A IIIII

*Carpus motus 4.
& articulatio duplex.*

Carpus totidem sunt motus.
Lib. 2. De usu part. & cap. 17. lib. De ossibus.

Flexio.
Extensio.
Circunductio ad
Pronum & Supinum.

Ipsi enim duplex est articulatio.

Vna magna, finitū ipsius carpi ingreditur inter epiphysim radij & vlnæ mediam: per quā carpi articul^o sum māq; manus extenditur & flectitur. Altera parva ossis octavi carpi circumplectentis parvā vlnæ apophysim scilicet vocatam: per quam carpus ad pronū supinūque ducitur.

*Vlnæ motus 4.
per duplicem articulationē.*

Sunt & vlnæ totius motus quatuor, proportionē motibus carpi respondentēs. Siquidem articulatio ossis vlnæ quæ est ad media brachij in trochlea, totius vlnæ & per eam summæ manus extensionem & flexionem efficit. Circunductionem verò ad latera, articulatio radij ad externum brachij caput. Lib. 2. De usu partium.

Brachij motus 4.

Brachij totidem sunt motus.

Duo recti & Duo obliqui ad latera.

qui fiunt à musculis in thorace existentibus, de quibus dictum est tabulā secunda.

Omoplatæ etiā motu recto trahuntur

Sursum & Deorsum.

Obliquo adducuntur & abducuntur.

Quibus autem musculis ducibus fiant motus prædicti, nunc dicendum est.

DE MUSCULIS MANVS.

Musculi totius manus 33.

MUSCULI totius manus sunt 33.
Lib. 2. De usu part. & 1. De anat. administ.

Cubiti, { Interni, 7. Externi, 9. }
Extremæ manus, 7.
Inter ossa metacarpij, 6.
Brachij, 4.

Hi autem, quibus minor credita est actio, in superficie extant. Insigniores alius delitefcunt.

Cubiti

DE MUSCVLIS CVBITI INTERNI.

Primus minimus, & omniu vlna internae musciloru tenuissimus, prioribus anatomicis ignotus, a Galeno inuentus est. In superficie sub cute apparet, media vlna & radij regione internam occupans. Minor quide alius, quonia nullam mouet articulationem, nec vllus digitoru motus ei comissus est. Sed paulo ante carpi articulatione enascitur ab eo tendo, dilatari ad illa primu incipiens, indeque sub tota cute manus summae internae & digitorum extensus, velut quaedam cutis secunda, alba, & exanguis apparet: hunc vsu praestans, vt eam internam cutim in corporum contactu minus versatilem depilem, & tota cute reliqua sensibiliore efficiat, ad certam tactilium qualitatam dignotionem. Cuius rei gratia etiam nerui no exigui a spinali medulla colli in totas manus producantur. Nam oportuit ipsam vniam candidemque partem apprehensorium simul & tactorium esse organum.

Primus nullam mouens articulationem.

Secundus & tertius flexiones digitos.

Ex lib. a. & 2. De vsu par. Cubiti interni musculi sunt 7.

Duo maximi digitorum flexores, media vlna interna regione exacte obtinent.

Minor & superiacis maiori per mediu cubitum infidet, recta ad carpum excurrans, vbi in quatuor tendones scinditur, qui secundo quatuor digitoru articulo, vt ipsum solu flectat, inferuntur. Qui tendones paulo ante q ad secundu articulu puenerint, ibi rursus singuli bifariae scinduntur, & vtraque parte amplificata circa subiectos tendones, qui primu & tertiu articulu flectunt, inuoluuntur, ipsiq; inde transitu praebet ad tertia digitorum articulationem. Maior & profundior huic subiectus, inter cubitu & radiu delitescens, eodem modo ad carpum fertur, ac in 5. tendones scinditur, quoru quatuor primo & tertio quatuor digitoru articulo inferuntur. Sed primo articulo no sunt coniuncti, nisi per ligamentum membranofum. Quintus autem tendo per medium vola tanquam ex circulo delatus, secundo & tertio pollicis articulo, sed secundo tantu per ligamentu membranofum inferitur. Sed quu flexio pollicis fit validissima, & pollex ceteris 4. digitis aequipolleat, ei videtur adiuuare crassius ad incubas musculus, de quo in musculis extremae man* dicitur. Ad primu autem pollicis articulu nullu interna parte tendo applicatur, quia in flexione pollicis sup alios digitos flexos, otiosus omnino est primus pollicis articulus, ceu nulla actione adiuuatur, si flectatur.

Duo magnitudinis secundis, duobus predictis a lateribus adiacet, totu carpum flectentes.

Vnus ad pollicem praelongae cuiusdam apophysi cartilaginosae primi in carpo ossis, tendone bifido implantatur: nec totus huic symphyfi soli committitur, sed vsq; ad metacarpium adducitur, & ibi applicatur ad principiu ossium medio digito & indici praecatorum. Alter ad paruum digitum, octauo ossi carpi cartilaginosa, tendone simplici inferitur.

Hi cartilaginosis carpi ossibus, tendonibus inferuntur obliquis, q etiam cum externis carpum extendentibus, extremam manum cum carpo ad proum supinumque circuducent. Hique tendones obliquiores quodammodo sunt externis.

Duo laterales carpum flectentes.

Duo obliqui & toti carnosu primu quidem radium, cum eo autem & tota manu extrema & vlna ad proum circuducent. Hi orti in cubito tendonibus carent, sed carnosu quadu substantia multis implantationibus immittuntur in os radij. Impossibile enim fuit ita propinquis sibi ossibus, incipientes ab vlna musculos in neruofam tenuitatem mutatos inferi radio.

Duo obliqui & ad proum circuducentes.

TABVLA IIII.

DE MUSCULIS CVBITI EXTERNI.

Primus digitos
4. extendens.

Secundus indi-
cem & mediu
à pollice abdu-
cens.

Tertius annu-
larem & par-
uum abducens.

Quartus polli-
cem versus in-
dicem adducens.

Quintus polli-
cē ab aliis ab-
ducens, carpūq;
extendens mo-
deratē.

Duo carpum
extendentes.

Duo obliqui ra-
dium ad supinū
conuertentes.

Primus exteriorum musculorum vlnæ, & maximus, in superficie sub ipsa cu-
te locatus est, mediam maximè totius vlnæ regionem externam obtinens.
Qui in carpo scissus, quatuor tendones tribus quatuor digitorum articu-
lis distribuit, solus hos extensus. Sed primo & secundo articulo per liga-
mentum membranofum tantum coniuncti sunt.

Duo exiles, obliqui,
huic medio vtrin-
que adiacent, digi-
tos 4. à pollice ad
latera versus parvū
abducentes. Quo-
rum

Superior in-
dicē & me-
dium

à pollice abducit duobus tēdonibus,
quos tribus horum digitorum arti-
culis mittit, dextris ad dextra, sinistris
ad sinistra extrinsecus. Et hoc manu
existente prona intellige. Hi autem
tendones non exactè à lateribus, sed
furfum magis prope tendones exten-
dentes, implantantur.

Inferior par-
uum & an-
nularem

Duo pollicis, la-
terales & obli-
qui, superiori
illi incubunt:
qui ambo si tē-
dantur, polli-
cem extendūt:
si verò alter e-
orum, partem
alteram polli-
cis, nempe fi-
bi proximam,
ad latera trahit.

Vnus tendone suo tribus pollicis articulis, sub primo &
secundo tantum per ligamentum membranofum, fo-
ris immititur, illum solum motu obliquo versus indi-
cem adducens. Quam actionem adiuuat musculus, par-
uus, sed latus, ad hoc in manu interna locatus: de quo in
musculis extremæ manus dicendum est.

Alter priori
cohærens,
& radij no-
dū trans-
cédens, in
duos tēdo-
nes diuidi-
tur: quorū

Vnus ad radicem pollicis inferitur bipar-
titus & nonnunquam tripartitus appa-
rens, qui carpum moderatè extendit.

Alter tendo in omnes pollicis articulos fo-
ris immittitur, sed primo & secundo per
ligamentum membranofum tantū con-
iunctus, pollicem ab aliis abducit. Quā
actionem adiuuat etiam magnus ad dē-
sup incubans musculus, de quo mox di-
cetur.

CVBITI externi musculi sunt 9. Galibidem.

Duo carpum
extendentes,
vt interna
parte flectē-
tes, vtrin-
q; vnus.

Alter ad pollicem, radio
incubans, ad id meta-
carpij quod ante indi-
cem & medium digi-
tum est, tendone bifi-
do pertingit,

Hi carpo tendonibus obliquis
inferuntur. Qui ob id obliqui fi-
cti sunt tā externi quā interni
flectentes (qui & quodammo-
do his externis sunt obliquio-
res) vt non solum extendant &
flectant, sed etiam manum sum-
mam cum carpo ad pronū su-
pinūque circunducant.

Alter ad paruum digitū,
simplici tendone im-
plantatur.

Duo obliqui radium,
cum eo & totam ma-
nū summā, & vlnā,
ad supinum conuer-
tentes.

Vnus totus carnosus sine tendone, vt prædicti duo
interni radium ad pronum ducentes, carnosus par-
tibus in os radij immititur.

Alter omnium musculorū vlnæ lōgissimus, super-
nè radio incumbit, à quo solo quatuor horū mu-
sculorum radiū mouentium, membranofus iuxta
finē explantatur tendo breuissimus, explantatus
à partibus radio internis prope carpum.

EXTR.

Vnus magnus & crassus ad *Volam* incubans, tendone vnico pollicem ab aliis abducit, cum tendone alio fortiore à quinto vlnæ externæ musculo in ipsum pollicem inserto, de quo antea. Is etiam, vt diximus, flexionem pollicis adiuuare videtur. Præterea cum musculo horum septimo, qui minimo peculiaris est, volam manus generat. Hi enim duo, maximi extremæ manus musculorum, velut auctarium accedunt, per quos carnosâ pars summæ manus internæ, alta: media verò, caua fit ad continendum liquorem.

Primus pollicis ab aliis abducens.

Duo pollicis.

Alter inter magnum & indicem parte interna medius, qui geminus esse videtur, duplici etiam vsu factus est, tum vt summæ manus pars, quæ ibi est, carnea esset ad maiorem ipsius cavitatem: tum vt suo tendone magnum digitum ad indicem adducat. Quem motum adiuuat etiam alius tendo à quarto vlnæ musculo externo ortus, de quo antea. Sciens enim natura magnum digitum fortioribus egere motionibus versus latera, quibus aut ad indicem adducatur, aut ab eo abducatur, non commisit has solis his duobus summæ manus musculis, sed fortiores tendones à musculis vlnæ externis adducens, in ipsum pollicem parte externa inseruit.

Alter ad indicem adducens.

Quatuor alij parui in palma sunt, reliquis 4. digitis proprii, qui singulis tendonibus breuib, lateralibus, vniuscuiusque digiti partibus versus pollicem, tribus horum articulis implantatis, ipsos digitos ad pollicem adducunt. Qui motus quum paruum habeat robur, exiguis quoque, non à longinquo latis musculis nec aliunde ortis indigebat, sed solis qui in manu summa sunt, musculis commissus est.

Quatuor digitis, 4. proprii, ipsos ad pollicem adducentes.

Septimus interiori parte ad volam, paruo digito innititur, duplicem vsum præstans. Is enim, vt dictum est, cum crasso pollicis musculo facit volam. Præter hoc, suo tendone paruum digitum ab aliis abducit. Qui motus non soli huic musculo commissus est, sed adiuuatur etiam à tertio vlnæ externæ musculo, de quo antea. Fortiores enim sunt adductionibus abduktiones. Hunc musculum Galenus vnicum facit, vt eum, qui est inter magnum & indicem medius: geminus tamen vterque apparet. Sed parum refert, siue vnicum, siue geminum feceris, quoniam de muscoli circumscriptione nondum inter anatomicos constat.

Septimus paruum digiti ab aliis abducens.

DE MVSCVLIS INTER OSSA METACARPII.

PRÆTER hos septē musculos, sex alij parui sunt, qui palmæ subiacent inter ossa metacarpij, vt in pede inter ossa pedij, de quibus suo loco dicitur. Hos anatomici priores omnino ignorauerūt, sicuti & Galenus multo tēpore, quos tandem inuenit, vt ipse fatetur, lib. I. De anat. administ. Ex his musculis, vt ibi scribit, bini ad primum cuiusque digiti articulum intrinsecus perueniunt, ac obliquos iam quoque attingunt. Quapropter & flexum non rigidum omnino, neque inclinabilem efficiunt, sed leuiter in latus inclinant: vt vnusquisque ipsorum ten-

Musculi 6. inter ossa metacarpij, digitos ad seinnicē adducētes, ermodicē flectentes.

fus primum flectat articulum, modicè inclinando. Ambo verò in rectum singulos digitos agunt, nec vllam in partem declinant.

DE MUSCVLIS BRACHII

187
Sunt duo musculi
interni & flexores
vlnam. Interni 2. flexores vlnam.

BRACHII musculi sunt 4. obliqui, qui in brachio siti Græcorum literè γ, similitudine mutuo sibi incumbunt, binis motibus obliquis vlnam rectam efficiunt: duo interni, scilicet flexionem vlnam, duo externi eiusdem extensionem.

Externi 2. vlnam extendentes.

Duo sunt in interna regione brachij, quorum

Minor explantationem habet ab externis brachij partibus prope humerum: intrò autem illinc paulatim conuersus, osi vlnam inferitur.
Maior ortum habet ab internis partibus loci qui ad humerum vergit prope axillam, inde per latus ad anteriores brachij partes, osi radij inferitur.

Manifesta est positio eorum, quòd γ Græce literè similis est. Manifesta autè & motus obliquitas, dum per se singuli agunt. Maiore siquidè musculo solo agète, manus extrema tangit internas regiones articuli humeri prope axillam: minore verò, externas iis oppositas. Ambobus autem simul agentibus, flexio fit cubiti.

His internis alij duo oppositi respondent, vlnam extendentes. Ambo namque cubito inferuntur.

Vnus supernas explantationes habens, in internis brachij magis, ad internas cubiti regiones maxima parte inferitur. Alter in posterioribus & externis brachij partibus supernas explantationes habens ad externas cubiti regiones inferitur.

Cùm itaque vlnam internam musculi sint 7. externam 9. extrema manus, cum iis qui sunt inter ossa metacarpij, 13. & 4. alij brachium occupent, numerus omnium totius manus musculorum, ad 33. peruenit.
Musculi autem mouentes brachium, sunt, in thorace, à quibus dictum est tabula secunda.

DE OMOPLATARYM SIVE SCAPULARVM MUSCVLIS.

Scapularum sex
peculiares musculi
sunt. Alius communis.

Ex musculis (inquit Gal. lib. 4. Administ.) qui scapulis mouendis sunt destinati, circulatim ipsas ambientes, alij peculiare, alij reliquis etiam partibus communes existunt. Peculiares scapularum musculi sunt sex præcipue, quorum

Duo per dorsum } porriguntur
Duo reliqui ad caput }

Quintus ex priore vertebra oritur.
Sextus osi hyoidi connectitur.
Alius humerorum articulo communis est, scapulas deorsum versus trahens.

Oribas

Oris basius in libello De musculorum dissectione, ex Gal. septem musculos v-
tranque scapulam permouentes describit, hoc modo.

Septem musculi (inquit Orb.) vtranque scapulam permouent.

Primi omnium, musculosa dilatatione sublata ex osse occi-
pitis, duo, vtrique singuli seinuicem tangentes exoriri vi-
dentur, vnus à dextra parte, alter à leua. Quorum exortus
gracilis latiusque est, secundum tranuerfam lineam ad au-
res procedentem: non tamen ad vtranque aurem perue-
nit, sed multò breuior est. Hinc bini hi musculi germi-
nantes, semper magis ac magis amplificantur: finientēsq;
in spinas scapularum inferuntur, quousque in vtroque vo-
cato acromio & aliquam iugulorum particulam simul oc-
cupent. Ipsorum officium est, totas scapulas sursum ad ca-
put trahere.

Bini ab occi-
picio de labé-
tes, in scapu-
las inferuntur.
Quorum

Alter musculorum ordo, post prædictorum excisam origi-
nem, subiicitur, qui tenues longique sunt: ab initio qui-
dem graciles & lati, semperque in procedendo teretiores
fiunt, longitudine priores æquant, sed amplitudine ab iis-
dem multum superantur. Ab eodem osse occipitis exo-
rientes, in sublimem angulum basis, quæ in scapula est, in-
feruntur. Hi solam scapulæ basim ad occipitium tollunt.

Tertius carnosus, ac minime latus, ex prima vertebra prodiens, spinæ scapu-
læ extremitati adhærescit: tertia circiter totius ipsius parti, quæ excellior
vocato acromio ferè adiacet. Scapulam autem obliquis colli partibus ad-
mouet.

Quartus angustus oblongusque, ab osse guttur ambiente enascitur, in illam
potissimum altioris costæ in scapula partem inferitur, vbi processus ancy-
roideus initium est. Hic autem scapulam ad priorē colli partem adducit.

Vnus exterior ab omni-
bus pectoris vertebra
oriens, inferiori ipsius
parti coniungitur.

Vterque scapulam abdu-
cit: sed prior simul detra-
hens, alter collum versus
atrahens. Quòd si ambo
simul intendantur, retrò
in dorsum totam scapu-
lam ad septem primas tho-
racis vertebra, secundum
quas etiam porriguntur,
abstrahunt.

Bini alij à spina dor-
si expullulantes,
quorum

Alter sub hoc positus, e-
tiam ex septem thora-
cis, & ex quinque colli
vertebris oriens, in to-
tam basis scapulæ car-
tilagineam partem in-
feritur.

Septimus aliorum maximus, à costis lumbis que ad humeri articulum assur-
gens, omni que ipsius scapulæ basi, & cauis secundum humiliorem co-
stam partibus adhærescens, ab ima priorique parte his apprehensibus to-
tam scapulam deorsum ac in priora detrahit.

Bini ab occi-
picio de labé-
tes, in scapu-
las inferuntur.

Bini scapulam
sursum ad ca-
put trahentes.

Tertius et quar-
tus adducētes.

Bini abducētes.

Septimus deor-
sum trahens.

H

TABVLA IIII.
DE VENARVM SUPERFICIALIVM IN TOTAM MANVM PRODVCTIONE.

Vena axillaris.
Basilica.

D V AE venæ in totam manum propagantur.

Lib. 3. De anat. administ. & initio comment. lib. 2. De ratione vict. in morbis acut.

Humerala.
Cephalica.

Vna maior, à vena caua antè quàm in iugulares scindatur, prodit per axillam excurrrens, vnde & axillaris dicitur, in cubitoque interior apparet, vnde & vena interna cubiti dicitur. Vocatur Guidoni *basilica* & *iccoraria*, seu *vena hepatis*.

Altera ex iugularibus externis iam diuicatis, quibuscum radicem habet communem, vtrinque extra thoracem ascendit, & per humerum in externam brachij regionem decliuus excurrit, vnde & *humerala* & *externa* dicitur. Vocatur Guidoni *cephalica* seu *vena capitis*. De hac priùs, tanquam superiore, agemus.

Humeralis diuisio in tres ramos.

Hæc *humerala* omnibus etiam antè confectionem est conspicua, vt quæ in superficie tota inter cutem & musculos ei subiectos situm habeat. Vbi iam cubiti articulum propius accesserit, radij musculum oblongum conscendit, ibique in tres ramos scinditur, qui interini æquales omnino, interini inæquales sunt, reddunturque aliàs alij maiores, parù se mutuo exuperantes. Quorum

Lib. 3. De anat. administ.

Vnus in altum demergitur.

Alter ad articulum flexum protendit.

Tertius ramus paulatim in exteriori cubiti regione declinat, ibique in numerosam sobolem diffunditur.

Humerala autem hæc, vnàque omnes quotquot ab ea propagantur rami, sine arteria sunt, præter vnum tantum, qui in cubiti articulo ortu habet, profundiusque ad interiora recedit. Lib. De dissect. arteriarum.

Basilice diuisio in duos ramos.

Vena per axillam procurrens, cum humerali multò sit maior, simul cum huius loci arteria, quæ axillam perreptat, in duos scinditur ramos paulò ante articuli commissuram.

Lib. 3. De anat. administ.

Prior ramus deorsum ad cubiti os obliquus ferri videtur, vt spatium quod inter brachij tuberculum, intimum, & cubiti sinum est, perreptet.

Alter ex eadem regione, qua prior ortus, elatior aliquatenus defertur, mox bipartito diuiditur, cuius pars demisior, obliqua paulatim tendit, longiusque porrecta intus ad eam peruenit, quæ cubito porrigitur. Frequenter autem in ramos priùs exhauritur, quàm illam contingerit.

Prior

Prior autem ramus superficialis oblique procurrens, coit mox cum ea quae ex humerali ducta est. Atque haec cominus seu media appellatur. Guidoni mediana & corporalis, nonnullis nigra vacatur. Gal. ibidem.

Vena cominus

Alterum enim post scissuram directe ad magni digiti procurrens, radio ve- hitur, & postquam carpum contigerit, ramorum seriem aliam in posteriorem magni digiti regione porrigit, aliam in eam parte, quae inter hunc & indicem media est, aliam in totum indicem retrò & per latera. Atque in hac parte, ipsius extremum venula adunitur, quae particula ex vena ipsa conformi diuiscata est.

Handwritten notes in the right margin, including 'Sed quae ramos per scissuram...' and 'Vena cominus...'.

Porro venam axillarem spectabis qua humerali parti iungitur: & subsequere quò te vas vnum è duobus compositum deducat. Hanc enim venam cernes in radij cacumen emergentem inferius planè quam ubi longitudo ipsius media est. Inde per extimam ossis radij sedem, binis ramis propè aequalibus expandi: vt duo haec vascerum Graecorum literam P. representent. Gal. ibidem.

Alii duo rami basilicae.

Alterum versus paruum digitum tendit, per illud cubiti extremum, quo in manum inferitur, & dum obliquum cubiti tuberculum perrepat, ramum quendam exilem ad posteriora medij digiti transmittit: mox bifariam scissum, altera parte mediam medij digiti & annularis regionem ingreditur: quam nonnulli in sinistra manu secantes, sinentisque sanguinem ex ea fluere quousque vltro listatur, lienem ex tali vacuatione iuuari asserunt, vnde nonnullis splenicae, quidam saluatae vocatur. Sed hunc recetiores eam quae in sinistra manu est, splenicam dici volunt: quae verò in dextra, saluatellam.

Handwritten notes in the right margin, including 'Splenicae', 'Saluatella', and 'Basilica subiecliam arteriam habet.'

Postquam axillae vena hac in ramos ante cubiti articulum scissa fuerit, ea quae ad flexum peruenit, subiectam aliquosque arteriam continet, quam in macilentis naturis, magnisque pulsibus praeditis, tactu motum aliquatenus indicante, deprehendimus. Quare si sanguinem detrahis in iis sanè qui totam manifestò venam habent conspicuam, quam longissimè ab arteria recedendum est. In quibus autem, id quod arteriae incumbit solum est spectabile, reliquum verò totum conspectum effugit, diligenter attendendum est. Primo, ne dum brachium per se adstringis, regio arteriae vicina in tumorem notandum attollatur. Secundo, ne aliam quampiam disseces. Nunquam enim venam hanc loco inflato secueris, sciens arteriam subiacentem, tum latam, tum esse validam. Deinde cum plurimum intumuerit, venam incumbentem simul cum ipsa extollas circumdèsque. Vnde accidit venam in gibba arteriae parte elatam magis inaniri, quam atolli, adeò vt scapellus medioeriter iniectus, prout solet illi demittique, illam quidem tota subito penetret, subiectam verò arteriam contulneret. Quare consilium est ab hac recedere ad vicinarum aliquam, maxime ex iis quae ad cubiti os deferuntur. Gal. ibidem.

Basilica subiecliam arteriam habet.

Ratio secandi basilicam sine arteria.

H ij

TABVLA IIII.

Venarum incidendarum ratio.

Cæterum in iis qui infra clauas afficiuntur, si quidem sanguinem detrudere oportet, principem locum præsidij ratione vena possidet, quæ ad cubiti flexum accedit: secundum, quæ ad cubitum deferretur: tertium, communis: quartum, quæ de humeraria ad flexum pergit: postremum humeraria. In iis verò quos supra clauas morbus infestat, contra humeraria primum: quæ inde ad cubiti flexum porrigitur, secundum: tertium, communis: quartum, quæ iuxta arterias procedit: quintum, quæ cubitum adit. Gal. ibidem, & De medendi ratione per venæ sectionem.

De superficialiis itaque venis totius brachij adusque digitos, præsertim quarum usus est, omnia dicta sunt. De profundioribus autem, vide ibidem. Nunc ad arterias, quæ venis subiacent, transeundum.

DE ARTERIARVM IN TOTAM MANVM PRODVCTIONE.

Arteria diuisio.

VNA tantum arteria in totam manum proficiscitur, vicina venæ quæ axillam permeat. Vtraque autem thoracem elabitur cum nono pari neruorum à spinali medulla descendentium (de quibus mox dicitur) & brachium illic ingreditur, quò tertius neruus peruenit. Inde omnibus brachij musculis processus notandos mittentes, decliues ad flexum articuli, quo brachium cubito coarctatur, excurrunt. Ibi ad flexum cubiti arteria hæc bifariam scinditur, cum vena axillari, quæ & ipsa bipartito diuisa, vt dictum est, simul tum producit, tum in vniuersos vsque ad digitorum initia musculos, ramorum serie dispensatur. Itaque elatiorem arteriam, quæ ad radij os decurrit, prope carpi commissuram tangimus, pulsus exploraturi. Gal. ibidem.

Arteria inter indicem & pollicem media. Arteria ad paruum digitum.

Iam arteria indicis magnique digiti intermedia originem ab hac sortita, motum ædit sensibilem: humilioris verò quæ per os cubiti recta in paruum digitum procurrit, motum manifestò haud queas percipere, nisi homo fuerit extenuatus: maximum verò pulsus ædit. Quippe natura in imo retinet arterias, nusquam particulam ipsarum manifestò in cutem emittens: quemadmodum in venis ac neruis perfertur. Meritò igitur nullam in extremis manibus foris arteriam reperies: quia ne musculus quidem vnus habetur. At interna regio quoniam multis septa est musculis, ideo multas quoque arterias singulis ipsorum porrectas obtinet. Verùm vniuersas carpi arterias interim vnà cum venis coniungi spectabis lato tendone amputato. Etenim inter hunc, & eos qui digitos flectunt, situs arteriarum est pariter cum tenuibus neruis, quorum nunc mentionem faciam. Gal. ibidem.

Arteriarum situs.

DE NERVORVM IN TOTAM MANVM PRODVCTIONE.

Neruorum manus origo.

NERVI à spinali medulla colli & dorsi ad manus producuntur. Lib. 13. & 16. De vsu partium.

Brachij

Tres in exte-
riore bra-
chio sūma
sub cute ex-
tant, ab illis
pfecti, qui
musclos
brachij in-
tercurrunt.

Brachij
nerui 5.
Lib. 3.
De ana-
to. ad-
minist.

Interni duo
alij sunt, qui
detectis plu-
rimis brachij
partibus, in-
terna ipsi re-
gione appa-
rent, in quam
etiam prædi-
cti tres paulò
inferiusquàm
tertiusneruus
est, inferun-
tur.

Primus brachij os ingre-
di cōspicitur, vbi duo
musclos capita ad hu-
merum in vnitatem
coitura sunt.

Alter multò hoc humi-
lior, interiorem infe-
rioremque nodū bra-
chij, vbi planissimum
& minimè gibbū est,
ingreditur.

Tertius, eorum qui manus intercurrunt, maximus, hoc
est crassissimus, prædictos duos insequitur, ferè pro-
pe secundum brachium ingrediens, vnà cum magnis
vasis, arteria, ac vena, quæ per axillam ad brachium
perueniunt. Vbi verò neruus hic brachij os per exte-
riorem partem egressus paulò supra cubiti articu-
lum effertur, ibi pars quædam ipsius ad cutem elabi-
tur.

Alter quidem summa sub cute, etiam citra musclos
brachij confectionem, omnium primus apparet. Idè
per medium brachij flexum in cubitum deriuans, ibi
statim ramum ex se valde tenuem mittit, venæ adhæ-
rescentem, quæ in medij maximè cubiti superficie se-
cundum longitudinem extensa est, mox arteriæ, quæ
ad carpum profecta euidentem pulsum representat.
Iam verò & aliam quandam propaginem admodum
tenuè ad peculiaris radij musclos oblongi caput dif-
ferat, deinde humeralis venæ reliquæ aliam mittit,
quæ totum brachium modo telæ araneorum præte-
nuis intercurrit.
Quintus autem alius, exiis qui de spinali medulla bra-
chium adeunt, per internam ipsius regionem alio-
rum modo fertur: sed nulli brachij particule, siue su-
perficariæ, siue penitiori aliquam sui portionem cō-
municat.

Anterior cutis nerulos accipit, superiore quidem parte ex primo ortu secun-
di nerui inter eos qui de spinali medulla in brachium producuntur: inferiore ve-
rò ante cubiti articulum ex alio quopiam spinali, solo mox ab origine descendente.
Sed internam posterioremque brachij cutem vniuersam vsque ad scapularum
extrema, quæ ibi sunt, alius quidam neruus interreptat, ex secundo intercostali pro-
gressus, qui & ipse in brachium porrigitur, sicut & alij per axillam, vt duo nerui
sunt, qui de spinali medulla profecti, ramorum sobole manuum cutem adeant
quatuor alij per profundiora in omnes totius membri musclos disseminantur, ac
propagines quasdam tenues cuti transmittunt. Gal. ibidem.

Per cubitum verò hic magni duo nerui deferuntur, medio musclos digitos

In processu hi duo nerui in-
terim ab altero, interim ab
vtrōq; propagines in caput
exigui excubiti anterioribus
musclos transmittunt: dein-
de alter neruus priori tantū
de se ramum impartit, quan-
tum illic primi reliquum fuis-
se apparet. Vnus autem ex
duobus neruis constans, ad
cubitum per medium ipsius
flexum porrigitur.

Brachij nerui
externi tres.

Interni duo.
Cutisnerui duo

Cubiti duo.

H. iij

T A B V L A I I I I .

flexionum intervallo, huic incumbentes, illi subiecti : ac mittunt sanè quosdam de se ramos vtrique, ipsorum particulas. Vbi verò muscoli hi in tendones cessauerint, sic iam & vtriusque nervi reliquum, tum in carpum totum, tum in metacarpium peruenit, ibi corporibus & intimis digitorum partibus distributum : elatius quidè duobus magnis, & medio iuxta indicem dimidio : humilior medij reliquo, simul & mediis cæteris digitis. Itaque elatior nervus ibi absumitur : humilior raram quendam de se haud exiguum in externam manum iuxta carpi initium transmittit. Gal. ibidem.

Distributio in extremam manum.

Cæterum nervus hic totam summæ manus exterioris partem dimidiam ample xatur, sub cute extrema ad summos percurrens digitos : paruos sanè totos, medij verò dimidium. Nam reliquam ipsius partem dimidiam cum magno digito totus tertij dicti terminus excipit. Gal. ibidem.

DE OSSIBVS MANVS.

OSSA totius manus sunt 30. Lib. 2. De vsu part. & De oss. cap. 16. 17, 18, & 19.	} Humeri seu brachij 1. } Cubiti seu vlnæ 2.	} Minus, radius. } Maius, vlna seu cubitus, eiusdem cū toto membro nominis.	
			} Summæ manus 27.

Omoplatas inter ossa manus non annumeramus, de iis tamen hic erit dicendi locus.

DE OMOPLATIS SIVE SCAPVLIS.

Omoplate duæ vtrique vna.

EA duo lata ossa, quæ à ceruice vtrique ad scapulas tendunt, nostri (inquit Celsus cap. 1. lib. 8.) scoptula aperta, *ὀμοπλάται* Græci nominant, hoc est, latos humeros. Nos etiam scapulas, & *spathulas* vulgo vocamus, *les palleçons*. Ea post thoracem sita, cum osse occipitis, spinæque & thoracis costis, & eo osse quod gutturi præiacet, musculorum opera copulantur.

Ancyroides processus.
Acrômion.

Duos habent processus : quorum } Anterior angustus exiguusque, ab anchoræ similitudine ancyroides, vel coracoïdes, à corui rostro appellatur.
 Superior acrômion dicitur : summum armum vertit Gaza, nonnulli cataclæda vocant, & tertium os esse aiunt quod in ipsis tantummodo hominibus deprehenditur.

Ceruix omoplate.

In ea etiam parte, processus alter subest, qui scapulæ ceruix siue collum dicitur, isque in extremo in acetabulum desinens, cum humeri capite alligatur. Gal. De ossibus, & lib. 13. De vsu partium.

quod Guidoni os adiutorii dicitur.

MAXIMUM omnium est os humeri (femore excepto) vtrunque supra infraque alligatum. Superior eius pars grandiusculum habet caput, paruo quidem collo coagmentatum adnatumque. In eo iuxta anteriorem partem sinus quidam est, cuidam quasi patule scissuræ similis, qui totum ipsum caput in duo quasi tabernacula bifariam dividit. Pars inferior in duo tabernacula seu capitula definit inæqualia, quorum quod extrinsecus situm est, radii oculari cavitatem ambit: cum altero vero, quod in manus partem internam prominet, nullum os prorsus committitur, sed nudum excarnæque; apparet videtur quàm caputulum exterius. Ipsum brachij caput internum, venarum, arteriarum, & nervorum tutelam gratiam, natura creavit. Adnexit etiam ei musculorum internorum vlna capitula, qui secundum rectitudinem positionem habent. In medio horum capitulum, sinus seu cavitatem quædam est, lævis, & rotunda, similis concauis rotularum orbitis: circa quam vlna ipsius coram mouentur. Vbi autem ipsa cavitatem definit, vtrunque due præterea cavitates sunt, quarum anterior posteriore est minor, vocanturque Hippocrati *βραχιδες*, quas, extendentibus nobis cum vlna totam manum & flectentibus, vlna ipsius coram ingreditur. Sicutque hæc cavitates, extremam extensionis & flexionis terminus: quarum anterior, anteriorem in flexione, posterior posteriorem vlnæ coram in extensione, recipit. Cetera brachij partes rotundæ, nec rectæ, nec similes ex toto, gibbæ quidem anteriore atque exteriori in parte ad securitatem in posteriore atque interiore sima sunt ad apprehensionem. Lib. 2. De vsu part. & cap. 16. lib. De ossib.

Caput ossis brachii.
In eodem capite scissura.
Duo brachii capitula in ima parte.
Trochlea brachii.
Due cavitates ad finem trochleæ, βραχιδες Hippocrati appellatæ.
Mediæ partes brachii.

DE OSSIBVS CVBITI.

CVBITI seu vlna (vt latine sumptum nomen cubiti, partem omnem que est inter cubiti & carpi articulum comprehendat. Nam specialius etiam sumitur, vt dictum est, pro eiusdem partis offe gradiore) duo sunt ossa. Lib. 2. De vsu part. & cap. 17. lib. De ossib.

Vnum superius & breuius, obliquum, *καρπις* vocatur, Latinis radius, & *facile minus* Guidoni. Cuius pars extrema superior leniter caua, exterius brachij tuberculum recipit, eique alligatur: cuius connexionis id munus est, totam manum in pronum supinumque circumagere, ideo & obliquus factus est radius. Huius pars inferior pollicis respondet, vt vlna minimo digito: vbi iuxta carpi partes, vtrunque adnatam habet appendicem, sed ex interiore parte concauam, extrinsecus gibbam. In sinum eiusmodi sese carpus insinuat annectiturque. Cuius nexu operam, carpi articulus summam que manus extenditur & flectitur. Media autem inter radium & vlnam omnino dehiscunt, quia musculis locum præbere oportebat.

Alterum inferius & longius, rectum, *καρπις* vocatur, Latinis cubitus vel vlna, & *facile maior* Guidoni. Cuius pars extrema superior duos acutos habet processus, quos *καρπις* & *καρπις* vocat, quod rotundi sint: quorum anterior minor est, alter grandior, quem Athenienses *ὀλέκρον* est, cubiti tuber nomen, Hippocrates *ὀστέον*, id est, cubitum. Ab his, vlna sinus, sigma literæ similis comprehenditur, in quem brachij orbita inseritur. Huius articulationis officium est extendere flectereque totam vlnam, & per eam totam manum, vnde & vlna recta facta est. Cubiti autem pars inferior minimo digito respondet. In qua parte, cubito inest ex abundantia quadam processus, quem a columnæ similitudine styloides appellant, isque carpo etiam annectitur. Ad quem nexum, carpum in obliquum ducere, pertinet.

Radius.
Vlna seu cubiti corone.
Olecranon.
Sinus cubiti literæ σ similis.
Styloides processus.

H iij

TABVLA IIIII.

DE OSSIBVS CARPI.

Ossa carpi 8. non numero incerto, vt Celsus putat, cap. 1. lib. 8.

CARPI ossa 8. sunt, omnia neruis cartilaginosisque nexibus inter se constricta per synarthrosin, id est, ossium iuncturam, quæ neque validum, neque manifestum habent motum: dura omnia & puula, nec medullata, exteriore in superficie leniter gibba, sinuata intrinsecus, duplici ordine distincta. Lib. 2. De vsu part. & cap. 18. lib. De off.

Pars carpi superior, quæ vlnæ articulat, seu prior ordo ex tribus ossibus constat, quæ in rotundam quasi figuram structa cum cubito, radioque, & styloide processu annectuntur.

Primum os, quod minimum digitum spectat, exiguo lenique sinu, styloide cubiti processum recipit. Medium ex his, ibi potissimum sedem habet, vbi cubitus radiusque inter se copulantur. Tertium, quod bipartitum est, à radio comprehenditur.

Pars inferior, seu secundus ordo, quatuor ossibus minus quam prædicta constrictis, constat, quibus metacarpio colligatur.

Octauum os carpi, cartilaginofum & prælongum, per internas eius partes vehitur, in quibus inarticulatur ad tenuem vlnæ processum styloide nuncupatum, versus paruum digitum.

Os nonum carpi. Ossa sesamoidea.

Est & ad pollicem os nonum carpi, paruum & cartilaginofum, non numeratum ab anatomicis, sicut nec aliquod eorum, quæ *σμημοειδῆς*, à sesami leguminis minuti specie, vocantur, quæ multis manuum & pedum articulis natura ex abundanti velut auctarium circumponit, securitatis gratiâ. Lib. 2. De vsu partium.

DE OSSIBVS METACARPII.

Metacarpium ossa 4. non 5. cum Celso, Guidone & aliis.

METACARPIVM distantibus à sese ossibus quatuor constat Galeo, non quinque cum Celso, Guidone, & aliis. Quæ inter digitos ac carpum, palmam explent, carpoque per synarthrosin alligantur, priori verò digitorum phalangi per diarthrosin, id est, ossium iuncturam, quorū motus euidentis est. Qui verò os pollicis tertium, metacarpio adscribunt, ipsum metacarpium ex 5. digitos verò ex 14. ossibus constare adfirmant. Lib. 2. De vsu partium, & cap. 19. lib. De off.

DE OSSIBVS DIGITORVM.

Digitorum 5. ossa 15. singulorum tria.

DIGITI quinque, ossibus quindecim, singuli ternis constant, priori semper internodio in subsequenti sinu subeunte. Nam pollex ex triplici etiam osse constat, contra Celsum, Guidonem, & alios: primumque eius internodium in carpo articulat (aliorum quatuor in metacarpio) neque cum metacarpij ossibus connumerandum est, sed proprium est pollicis, cum ab vtraque parte per diarthrosin connectatur, quod primis digitorum, non metacarpij ossibus accidit. Lib. 1. De vsu part. & cap. 19. lib. De off.

DE OSSICVLIS SESAMINIS EXTREMÆ MANVS.

Ossa sesamoidea 4. cap. 7. sus.

Ossicula, quæ Græcis *σμημοειδῆς*, Latinis sesamina vocantur, quod sesamæ semini latiusculo & oblongo figurâ sint similia, multis manuum & pedum articulis na-

lis natura ex abundanti velut auctarium circūposuit, securitatis gratiā, vt scilicet articulos implement, stringerētq; quo minus luxationi redderentur obnoxij. Gal. lib. 2. De vsu part.

Sunt autem in manus quatuor digitis intus ad articulos, primos quidem bina, ad alios autem singulos singula sub tendonibus incumbunt ligamentis implexa. Ad primum pollicis articulum, nullum subest ad secundum, bina subfunt: vltimū, vnum intus munit. Quæ omnia sunt nouendecim. Et ea quidem maiores articulos maiora firmant, minores verò minora. Præter hæc, singulis iam dictis quatuor digitorum articulis singula foris sæpe infertuntur tendonibus implexa, duo autē secundo pollicis articulo sub vtroque scilicet tēdone vnum, & ea minora quidem in ossa magis durantur. Ossa igitur sesamoidea sunt in manu nouendecim, externis non numeratis, vt primus omnium diligentissimè obseruauit noster Sylluius.

Hactenus de manu hæc sufficiant, superest de cruribus dicamus.

DE CRVRIBVS.

1. *Ἰσχίος*, Latinis femur & crus etiam nonnunquam dicitur, totū membrum illud ischio & genu interceptum, brachio respondens. Cuius iunctura ad os tibiae, *γόνυ* Græcis, Latinis genu vocatur: huius posterior pars, *ἰχθὺς* & *ἰχθύς* vel *ἀγκύλη*, Latinis poples.

2. *Κνήμη*, hoc est, tibia, crus Celsi cap. 1. lib. 8. tota pars illa est inter talum genūque posita, toti cubito respondens. Eiusdem etiam partis os grandius tibia appellatur, vt in cubito.

Tibiae autem totius pars Anterior, tenuis, & carnis experta, *καὶ λανήμιον* Græcis, Latinis crea dicitur, Gallis *la greue* & *le gresle de la iambe*. Posterior, fura, *καὶ ἐκκομήμια* Græcis, quasi tibię veteri dicitur, Gallis *le gras* & *le mol de la iambe*.

1. *Ἰσθμὸς*, respecta Arabicè, prima pars est pedis, carpo respondens.

2. *Πέδιον*, id est, plantā seu planta & pedem, metacarpo respondet, pars inter tarsum & digitos media, sic dicta quòd plana sit & terram contingat.

3. *Ἰγίς*, digiti manus admodū similes, sed vno ordine omnes constituti. Pollex enim nō aliis opponitur, vt in manu, ne vitaretur pedis firmitas, Pes enim humanus & stabilitatis & apprehensionis gratiā factus est. Quòd si paruus, rotundus, & durus, ac leuis omnino fuisset, vt equin⁹, vitata sic etiā omnino fuisset apprehensio. Talē igitur natura creauit, longum, latum, mollem, multifidū, interna parte cauum, externā gibbosum, vt vtranque commoditatē & stabilitatis & apprehensionis eligeret, nocumentum autem vitaret.

Numerus.
Femur.
Genu.
Poples.
Tibia.

Femur. Cuius bina sunt in manu...
Genu. Cuius bina sunt in manu...
Poples. Cuius bina sunt in manu...
Tibia. Cuius bina sunt in manu...

Pedis partes.
Tarsus.
Pedion.

Digitus.
Cuius bina sunt in manu...
Cuius bina sunt in manu...
Cuius bina sunt in manu...
Cuius bina sunt in manu...

NON TOTUM ab ischio articulo ad extrema vsque digitorum, scilicet Græcis, Latinis crus dicitur, cuius tres magnæ sunt partes, tribus manus totius partibus respondententes. Lib. 3. De vsu part. & De oss. cap. 21. 22. 24. 25. & initio lib. 3. De anat. admittit.

Supra tibię os...
Cuius bina sunt in manu...

Handwritten notes in the left margin:
Pes.
Ambulatio.
Cursus.
Apprehensio.
Statio.
Homo animalium solus rectus stat.

hunc est, crur humanum, instrumentum est ambulatorii simul & apprehensorium, quo potest homo ambulare, currere, apprehendere, sed et stare & sedere. Ambulatio fit, ut & cursus, altero crure in terra firmato, altero circumlato. Sed firmari quidem, pedis, circumferri autem, totius cruris effectio. Multifidus autem, & cauis in medio pes factus est, ut omnia loca peruadere queat: cauis quidem & mediis, quaecunque subiecta gibbosa sunt, manus modo comprehendit: digitus autem, in rectis & obliquis & decliuibus ac praeruptis locis utitur. Statio fit utroque crure ad terram firmato, ac similiter tenso. Rectus autem solus animalium omnium homo est: soli enim ipsi secundum rectitudinem cruris est spina. Quod si ea est, profecto & reliquum omne corpus ad vitam necessarium. Nam quaedam veluti carina est spina huius corporis, & ad hanc, crura ipsa auibus quidem ut & quadrupedibus, angulum rectum efficiunt: solis autem hominibus, una recta linea extenditur. Talem igitur figuram crura ad spinam habent, in quadrupedibus, & volatilibus animalibus dum ambulant, qualem hominibus sedentibus. Ob eamque causam, nullum eorum unquam stat rectum, sed omnia prona sunt: solus autem homo rectus stat. Quod autem & ipsa sedere nequeant, sicut homo, ipsis ischiis innitentia, manifestum est, quod sedentibus oporteat crura ischiis copulata, in femoris ad tibiam de articulatione retrorsum flecti. Spina quidem ipsa, cum femore, dum sedemus, angulum rectum efficit, femur vero rursus nisi ad tibiam alium talem efficiat angulum, nequaquam recta ad terram tibia foret: ob idque firmitudo sessionis corrumpetur. Si igitur quando flectuntur in genu cetera, ischiis coitincta, tunc sedere animal accidit, manifestum est nulli quadrupedu posse contingere. Omnia enim anteriorum posteriorum crurum habet flexiones. Lib. 3. & in fine 15. De vsu part.

Quid sedere, idq; solius esse hominis.

DE DIFFERENTIIS MOTVVM PARTIVM TOTIVS CRVRIS.

Motus ischii & femoris.

Motus articuli ischij & femoris sunt, Gal. in fine lib. 15. De vsu part.

Extensio, quae fit crure ad terram depresso. Summa autem extensionem habet, & statum vltimum, quem statum. Proinde natura fortibus, multis ac magnis musculis actionem hanc commisit.

Flexio, quae fit crure ad inguen sublato. Quae actio, quam minor sit, minoribus etiam tum magnitudine, tum numero musculis commissa est.

Tibiae & genu motus 4.

Capita tendonum tibiae. 13.

Quum intrò ad alteru crur adducitur.
Aut quum extrà abducitur.
Aut quum in orbem circumagitur.

Quae actiones quum minores sint, minoribus etiam musculis commissa sunt.

Conueniunt

Tibiæ genūque articula-
tionis motus sunt 4.
In fine lib. 3. De vſu part.
 Duo recti, ſcilicet } Extenſio.
 } Flexio.
 Duo obliqui, quibus tibia ad latera mouetur.

Tibiæ & genu
motus 4.

In tibia, capita tendonum ſunt 13. }
 } Retroſum 6. } mouentque pedem ſecundum
 } Antorſum 7. } omnes conuenientes
 } ſci motus.

Capita tendonum
tibiæ, 13.

Conueniunt autem toti ipſi pedi extremo abſque digitis, motus 4. vt & carpo. Extenſionem enim & flexionem pedis (qui motus contrario modo fiunt in pede, quàm in carpo) ſuperna aſtragali cum oſſe tibiæ & fibulæ dearticulatio efficit: ad latera verò circumductionem, dearticulatio capitis aſtragali, quæ eſt ad nauiforme. His autem motibus præſunt 4. muſculi, muſculis 4. carpum mouentibus omnino reſpondentes. Lib. 3. De vſu partium.

Pedis motus

In vnoquoque digitorum pedis, vt manus, motus ſunt 4. extenſio, flexio, & duo obliqui. Igitur & 4. loca implantationis eadem ipſis tendonibus natura ſeruauit, vt in manu. Sed cum digitorum amborum pedum articuli, tantum ſint 28. (nam pollicis duo tantum ſunt, vt duo tantum oſſa) implantationes tendonum tantum etiam erunt 12. Non tamen æquæ magni ſunt in pedibus tendones flexentes extendentesque ac in manibus, quia non itidem vt manus, pedem conſtituere oportebat inſtrumentum apprehenſorium. Merito itaque contrariam habent in pedibus & manibus magnitudinem, non digiti ſolum, ſed etiam ipſorum tendones. Quamto enim pes ſumma manu eſt maior, totus tota, tantò & digiti digitis, & tendones tendonibus ſunt minores. Manibus nanque præcipua actio in digitis conſiſtit, vt qui apprehenſoria ſunt organa. Pedibus autem, vtpote non ſolum ad apprehenſionem omnino, ſed ad firmationem quoque tutam conſtructis, & totum per ſe vecturis animal, vt multò quidem maiores manibus eſſent, paruos verò haberent digitos & tendones, magis ex vſu fuit. Non ergo fuit æquum quatuor genera tendonum mouentium digitos, à muſculis tibiæ produci, quemadmodum in manu ab vlnæ muſculis, ſed duo ſola: nempe alterum quod extenſionem eorum efficeret, alterum quod flexionem primi & tertij eorum, qui ſunt in quatuor digitis articuloſorum. Nam pollex pedis, vt diximus, duos tantum habet articulos. Tria reliqua tendonum genera, videlicet qui digitos adducunt, abducunt, & ſecundum articulum cuiusque quatuor digitorum flexunt, à muſculis in ſummo pede ortis producuntur. Sunt enim cuique articulo motus quatuor, & principia ipſorum quinque, vt in manu, non tamen omnia ex locis proportionè reſpondentibus prodeuntia. Gal. ibidem.

Digitorum motus. 4.

Articuli digitorum amborum pedum 28.

Implantationes tendonum in digitos amborum pedum 12.

Pedum & manuum differentia in digitorum & tendonum magnitudine.

Iam de muſculis, venis, arteriis, neruis, & oſibus totius cruris, eodem, quo in manu, ordine dicamus. Quibus peractis, finem noſtri inſtituti aſſequuti ſumus. Primum itaque muſculos iſchij & femoris, vt qui primi omnium ſunt incidendi, aggrediamur.

Tendonum genera 5.

Musculi, qui coxa sine ischij articulum & femur mouent, sunt ii. Galin sine libris. De visu part.

Supernus est rectus, vnicòque tendone ex duplici exortu conflato, in summitatem parui trochanteris inferitur.

Alter, qui cum prædicto in ipsum quoque trochanterem descendit, inferius inferitur.

Tertius ex partibus anterioribus ossis pubis enatus, velut pars quaedam maximi, obliquus toti collo circumdenditur vsque ad genu, in caput ipsius externum desinens: extorsum femur abducit, quemadmodum & maximi musculi pars interna.

Quatuor, prædictis quinque musculis oppositi, tum numero, tum magnitudine inferiores, ipsam articulationem flectunt, quorum

Quartus, articulationem quæ in genu inest, extendit per aponeurosin nerueamque tenuitatem, quæ patellam genu supergreditur. Verùm per accidens femur flectit. Itaq; non primò articuli ischij causâ exitit. Magnam siquidem facit tensionem sursum ac flexionem, multò tamen prædicto primo minorem. Primus enim flectentium supernus dicitur, & à lumbis, & à partibus ossis ilium internis ortus, peruenit ad paruum trochantera: hic verò qui genu articulationem extendit (cuius etiam gratiâ exitit) quum ex dextra spina ossis ilium oriatur, idcirco seipsum intendens, non tibiam modò sursum trahit sua naturâ, sed etiam femur flectit.

Hi tres prima actione femur flectit. Qui supernè quidem deferitur, paululum inclinans intrò: qui verò à partibus ossis pubis anterioribus manant, multum quidem intrò inclinantes, parum verò sursum trahentes.

Flectentes 4.

Vnus ex internis ossis pubis partibus emergens.

Reliqui alij duo sūt musculi, qui femur mouent.

Alter ab externis.

Ambo circa ischion obuoluti coalescunt, inferentes sese vni concauitati per tendones robustos, in posterioribus femoris partibus locati, ad ipsum potissimum primum magni trochanteris exortum. Hi omnium prædictorum soli, femur inuertunt, ac circumagunt, dum vterque versus seipsum trahit.

Duo inuertentes ac circumagentes.

Ex musculis extendentibus & flectentibus, sunt qui etiam mouent ad latera. A natura enim motus plurimi mixti facti sunt, id agente, vt per pauca instrumenta multas animalibus actiones efficeret.

I

TABVLA IIII.
DE MUSCVLLIS FEMORIS.

*Coma a f... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...
de b... a...*

Tres anterior-
res tibiam &
genu extenden-
tes.

Duo laterales
obliqui, ad late-
ra tibiam &
crus mouentes.

Musculi femoris
sunt 9. qui om-
nes ad caput ti-
biae, praeterita ge-
nu articulatione,
descendunt.
Gal. in fine lib. 3.
De vsu part.

Tres posterio-
res tibiam &
genu flectentes.

Nonus muscu-
lus femoris.

Tres in anteriori
parte femo-
ris, maximi e-
ius loci muscu-
loru recta ad
genu feruntur,
quorum

Vnus carnosus apprehen-
sionibus mole seu patel-
lae genu implantatur.
Duo reliqui vnum maxi-
mum generant tendonem,
qui dilatatus iam infer-
tur toti mole, constringens
ipsam prorsus & co-
iungens partibus subie-
ctis ad genu. Postea pre-
teruectus articulum, inse-
ritur anterioribus parti-
bus tibiae, ipsam, si ten-
sus fuerit, attollens sur-
sum, & totam extendens
ipsius genu dearticulationem.

Hi autem tres
extendentes,
validiores sunt
& maiores di-
gnitate tribus
flectentibus.
Quod contra
fit in manu, vt
dictum est.

Alij duo vtraque praedicto-
rum trium parte: hic qui-
dem externus, ille autem
internus ad laterales tibiae
partes inseruntur, obliquae
motioni tibiae & per eam
cruris vterque praefectus.

Internus, crus intro
adducit, ex comis
fura ossium pubis
ortum habens.

Externus, crus fo-
ras abducit, ab ex-
timis partibus il-
chii enascens.

Hi opti-
me sic ex
obliquae
positione,
crus ad
motus ob-
liquos abduc-
ti erant.

Vnus interno praedicto continuus, ge-
nu flectit, tibiamq; ad interiora addu-
cit.

Tres alij posteriore
parte, in medio in-
ter hos duos obli-
quos spatio, ordi-
ne positi, paruis
motibus ipsum ge-
nu mouent. Qui
non aequae robusti
sunt, vt anterio-
res, neque omnes
in vnum coeunt
tendonem.

Alius qui tangit externum, tibiam fo-
ras abducit simul flectendo, velut eam
exoluens.

Reliquus, qui medius omnium est, parte
posteriore, in femoris caput internu
ad genu insertus, flectit quidem totum
quoque femur, cum eo autem simul &
tibiae attrahit: incubens partibus que
sunt ad dearticulationem in genu, vs-
que ad alterum maximorum tibiae mu-
sculorum, cum quo & totam ipsam ti-
biam contrahit.

Reliquis nouem musculorum articulationem ipsius genu mo-
uentiu, strictus & longus, ex ossis ilium ortus, tollit sursum ti-
biam, in illa maxime figura crus totum statuens, in qua mol-
lientes ac subigentes, pedem sursum ferimus ad inguen al-
terius cruris.

Prater

Præter hos omnes, est parvus musculus poplitis, qui genu flecit. Gal. ibidem.

Tres primi tendone vnico calcaneum mouent, & portione tendonis non exigua depilem pedis agrè que versatilem constituunt. Ex his tribus tendo vnicus conspicuus oritur, qui planè robustus ac maximus in calcaneum maximum ac fortissimum omniũ pedis ossium inseritur. Qui ipsum ad seipsum trahens, ita demum calum firmat vniuersum: vt si altero pede stare aliquando velis, altero leuato, non euertaris, neque decidas, ne si aliorum quidem tendonum pedem mouentium quis vitiatu fuerit: adeo magnam & æquipollentem aliis omnibus habet virtutem. Quod si solus aliquando patiatur, pes claudicat, necesse est. Ideo ex tribus magnis musculis ortum habuit (quod ipsi soli accidit) vt si aliquando ipforum vnus, vel duo lesi fuerint, reliqui saltem, vel reliquus subseruiat. Talis autem esse debuit, quum in primum & principalissimũ ambulationis instrumentum calcaneum inseratur, & id solus tibiæ coniungat. Hic tendo positione & actione, tendoni ante partum digitum, intra manum ad os octauũ carpi inserto, omnino proportionem respõdet. Omnes autem anatomici superiores existimant tres sursũ musculos totos tẽdone prædicto in calcaneum prorumpere: sed non ita habet res. Vnius enim ipsorũ non parua portio tẽdonis prætergressa calcaneũ, inseritur toti infernæ parti pedis, vt de cute palmæ dictum est: quem fortassis præstitit non partem ponere tertij musculi: sed ipsum per se priuatim quartum musculũ. Nec id quidem cognitum est à prioribus, q̃ reuera inferendorum calcaneo musculorum, hic quidem ex osse fibulæ productus, altius & profundius perumpit, carnosus propè ad calcaneum vsque permanens: alij verò duo ex femoris capitibus ad genu, in robustum tendonem definites: deinceps cum prædicto inserti sunt in summũ calcaneum. Cutis verò plantæ naturã durã & mollis media, adhæret quidem exactè subiectis omnibus particulis ne vsquam promptè circũuertatur, vt in manu dictum est. Ad quam totam disseminatum est germen tendonis illius, qui in calcaneo est, vt etiam nõ circũuertatur facillè, tum vt abundè sensus percipere fiat. Quod magis habet à neruis. Neruorum enim parua germina à spinali medulla lumborum, profunditati pedis, quæ est sub cute, distribuuntur. His autem multò maiores sunt manus summæ nerui, quod ea magis quàm pes, sensu exacto egeat, vt quæ non apprehensionis solius, sed & tactus sit organum. Pes verò (neque enim fatuus erat organum tactus commune totius corporis, sed solius ambulationis) quantum ne leui occasione laderetur, requirebat sensum, tantundem fortius est.

Suræ musculi sunt sex, non quinque tantum, vt prioribus anatomicis visum est, vltimos duos vnum statuenticibus, quod parte plurima coalescant.

Lib. 3. De vsu partium.

Musculus in popliteo decimus
Tres calcanei
Tendonis in calcaneum inserti
vsus ad ambulationem.

Tendonis in cutem plantæ pedis inserti utilitas.

Neruorum ad manus & pedes propaginis utilitas.

TABVLA IIII.

Quartus digi-
tos flectens.

Quintus &
sextus pedē ex-
tendentes.

Tres alij sub his adhē-
rescentes, tendoni-
bus implicatis & in-
ter se commixtis se-
curitatis gratiā, digi-
tos flectunt, & mo-
tum in pede addunt
conuenientē ei, quē
in manu tendo ante
magnum digitū in-
fertis, habere demō-
stratus est: quorum

Vnus in 5. tendones scinditur, quo-
rum quatuor primum & tertium
digitorum 4. articulum flectit,
quinto verò tendone duos polli-
cis articulos.

Duo alij, vnus ad paruum digitum,
alter in eum, qui est ante magnū
digitum, locum infernē singulis
tendonibus implantantur, qui cū
tēdone illo robusto, quem in cal-
caneum inferi diximus, pedis ex-
tensionem efficiunt. Altero verò
horum actionem obeunte, motus
ad obliqua sūt, quemadmodū
in carpo. Hi enim tendones pro-
portione respōdēt iis, qui in ma-
nu carpum flectere dīcti sunt. Sed
hic intelligendum est extensionē
& flexionem pedis extremi, con-
trario modo fieri, quā in carpo.
Vtrius modo tamen sumas parū
interest.

DE MUSCULIS TIBIAE ANTERIORIS.

Duo pedem fle-
ctentes.

Tibiae anterioris
musculi sunt 7. vel
si vis, 3.
Galibidem.

Tertius digitos
extendens.

Duo, qui vtrin-
que tenē fuerint,
attollunt & su-
spendunt resi-
mūq; reddūt
totū pedem ex-
tremū: quem-
admodū, qui in
manu ipsis re-
spondent, extē-
dere carpū dice-
bantur. Altero
verò actionem
obeunte, motus
ad obliqua sūt,
quomodo ij qui
sunt in carpo.

Vnus robustus admodū, os tibiae su-
perius, vt internum totius pedis ex-
tremi motum obliquum faciat, ipsis
circa magnum digitum pedis partib⁹,
ad latus internū, geminō tendone in-
nascitur. Vno ad os nauiforme, altero
ad paruum os tarfi pollicis praelocātū.
Inde duplex germen ad pollicem vs-
que peruenit, vbi implantatur, vt ip-
sum ab alijs plurimū abducat.
Alter minor, fibulae osi circūtenfus, vt
externum motum obliquū faciat, ten-
done vno iis inditur partib⁹, quae ante
paruum digitum sunt, ad partē exter-
nā minimi osis pedij. Inde externis
partib⁹ parui digiti inferitur, vt ipsum
plurimū abducat ab alijs, vt prae-
dictus pollicē. Paruus enim digit⁹ & ma-
gnus in pede, vt in manu, ceteros di-
gitos motu vno abductionis superat.

Tertius, medius inter vtrunque positus, digitos extendit: est
autem nimirum minor hic, vt qui minora moueat orga-
na, per mediamque tibiam rectā ad digitos tendat, nempe
quos moturus erat: ei musculo respondens, qui manū ex-
trinsecus suis tendonibus perrepat.

Anteriore

Anteriores tibiae musculi visi fuerunt prioribus anatomicis tres tantum esse, quae parte plurima coalescant, quum sex certè, vel septem esse rectius dicantur. Nam qui extendit quatuor digitos, vnus eis esse videtur, vt vnus est: ex vtraque verò parte ipsius, rursus est vnus, qui in triplicia tendonum capita definit. Quibus tamen ipsis, tum ipsorum vtilitatibus, si quis intendat animum, ipsos sex, aut septem vniuersos statuet. Sed nihil cursum orationis nostrae moretur, etiam si tres ipsos duntaxat in praesentia numerauerimus. Gal. ibidem.

DE MUSCULIS PEDIS.

PEDIS musculi sunt triplices. Gal. ibidem.

- Alij ad ipsum planum seu pedion constituti sunt, obliquo digitorum motui interno versus pollicem praeruri.
- Alij in reliqua pedis parte tota vsque ad calcaneum siti, secundum articulum cuiusque quatuor digitorum, flectunt.
- Alij superiore pedis regione haerentes, motui obliquo externo versus paruum digitum, praerunt.

DE MUSCULIS INTER OSSA PEDIJ.

PRÆTER hos musculos, alijs sunt valde parui inter ossa pedij, vt in manu inter ossa metacarpij, qui ab anatomicis prioribus non animaduersi fuerunt, quemadmodum nec Galeno longo tempore, vt ipse fatetur lib. 1. De anat. administ. Hi, vt ibi scribit, primum articulum cuiusque digitorum flectunt, & ipsos ad idem adducunt, pariter in manibus & pedibus. Sed in manu, quod metacarpij ossa tantum sint quatuor, & tria tantum ipsorum interualla, sex tantum sunt musculi, in singulis interuallis bini. In pede verò, quum pedij ossa sint quinque, & quatuor ipsorum interualla, octo erunt musculi, in singulis interuallis bini. Hi sunt musculi totius cruris, quorum numerum omnibus pro arbitrio colligendum relinquimus. Iam itaque ad vasa transeamus.

DE VENARVM IN TOTA CRVRA PRODVCTIONE.

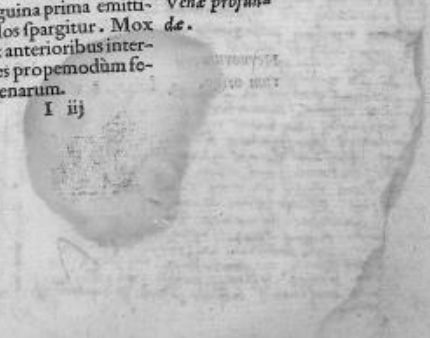
VENA caua, quemadmodum & arteria magna, duos ramos insignes mittit in vtrunque crus, quorum figura V litera per similes est. Gal. De dissect. venarum. Statim ramus quidam in priorem internamque femoris regionem perfertur multifaria summa sub cute in ipsum distributus. Ab hoc aliae tenues modicis interuallis sparsae in cutem, tres quatuorve disseminantur. Deinde alia notanda magnitudinis, priori similis, medio in femore prope musculum angustum consideratur: in qua ipsum quoque vena indidit maximè inseritur. Deinde alia exiles duae forsitan & tres modicis spatijs digeruntur. Post has alia insignis, tibiae interius subit. Deinde sequitur alia, duas in partes diuicata. Huic succedunt aliae plures. Haec quidem in superficie extat, omnes sine arteria, vt paulò post dicitur. Gal. in fine lib. 3. De anat. administ. In imo alia quaedam hunc in modum se habent. Iuxta inguina prima emittitur propago, quae cum parua arteria in duos anteriores musculos spargitur. Mox alia penitus grandis satis, in maximum omnium musculum & ex anterioribus internum producit, vnde plures venarum propagines in omnes propemodum femoris musculos disperguntur. Gal. ibidem, & lib. De dissect. venarum.

I iij

De testibus pedis flectibus...
Musculi digitorum ad pollicem adducentes...
Alii secundum articulum cuiusque digitorum flectentes...
Alii digitos ad paruum ducentes...
Musculi inter ossa pedij, 8.

Superficialis vena femoris...
Superficialis vena femoris...
Vena profunda...

Vena profunda de.

TABVLA IIII

vena poplitis.

Communis.

Ischiadica.

saphena.

Cæterum paulò altius quàm femur, cum tibiæ articulo iungitur, in tres ramos dividitur. Lib. De dissect. venarum.

Medius ramus, qui & maximus est, per ipsum deorsum ad poplitem fertur, vbi vulgo *vena poplitis* dicitur, ex qua secta sanguis solet detrahi: atque inde per profundum suræ procedens, non modicam in musculos eius ramorum sobolem spargit. Hæcque vena vulgo *communis* seu *media* dicitur, quemadmodùm in manu.

Alter superficialius, per exteriorè partem alterius ossis tibiæ, quod *ἄρσενον* Græci vocant, producitur, ad pedis pertingēs articulum, vnde vena externa malleoli dicitur. Guidoni vocatur *sciatica* pro *ischiadica*, quòd scita ischiadi conferat.

Tertius interior ad anteriorè tibiæ partem (cream Latini appellant) procedit, ac inde ad malleolum peruenit, ad ipsum tibiæ extremum. Hæc vena ad sanguinem mittendum est accommodatissima. Guidoni *saphena* corruptè vocatur, pro *saphea*, id est, manifesta. Græcis enim Græcis idem quod manifestus. Hæc etiam vena est manifestissima. Dicitur & vena interna malleoli: vt altera, externa.

Huius rami & aliorum extrema ad tarsum vsque & pedem digitosque permeant, tum inter se, tum iis quæ adiacent, permixta. Galenus in fine lib. 5. De anatom. administ.

DE ARTERIARVM IN TOTA CRVRA PRODVCTIONE.

Arteria diuisa
Arteria nulla
Arteria sub venis femoris superficialis
Nervorum crurum origo

Arteria diuisa maxima cruri per inguina inseritur, eo nimirum modo quo vena magna. Ac macilentis, magnòque pulsu præditis manum iniiciens, sensibilem ibi motum percipies. Vtrunque autem vas per interiora femoris protendit, arteriori ipsius musculo incumbens, in quem veluti in omnes alios femur perrepantes arteriæ rami pro magnitudinis portione perueniunt. Sed quemadmodùm in manu, sic etiã in crure se habet. Venæ quidem arteriis in musculos infertis cohæret, non tamen arteriæ superficiares venas vnã conscendunt, verùm altius semper per musculos ingrediuntur. Gal. ibidem.

Quot igitur venas dixi profundius in femoris musculos per tibiã propagari, his omnibus adiacet arteria, in superficie extantium nulli. Id autem inde liquido constat, quòd carnosus nusquam in crure pulsus appareat, nisi in tarso directè ad secundum digitum post maximum. Tangimus itaque arteriam ibi sitam, cum eam quæ carpo subest, attingere non poterimus. Gal. ibidem.

Sunt porrò & aliæ in tarso & pede arteriæ, quæ crebrò in macilentis pulsùm indicant, in magnitudinem eleuata. Gal. ibidem.

DE NERVORVM AD TOTA CRVRA PRODVCTIONE.

NERVI à spinali medulla lumborum & ossis sacri, ad crura descendunt. Lib. 13. & 16. De vsu partium.

Quatuor

Quatuor iuxta femoris princi-
piū radices neruorū in cutē ex-
currentiū apparēt, pares nume-
ro principis grandium neruo-
rum, qui in musculos disper-
guntur, vnde superficialij illi
exiles procedunt.

Lib. 3. De anat. administ.

Vna est, quæ ab anterioribus musculis deorsum
versus in totam cutem ipsius viciniam fertur.
Altera hac interior, per inguina magno angu-
stōque musculo vehitur.
Tertia iuxta sacri ossis fastigium mucronatum,
quod occyga Græci vocant, cæteris que mi-
nus conspicua est.
Quarta hæc adhuc magis condita in pectinis fo-
ramine consistit.

Nerui femoris.

Hos exiles superficialios cutis neruos intuitus, omnes femoris musculos in-
cidito. Nam dum ipsos inuicem separas, grandium neruorum, qui omnes medijs
per musculos feruntur, clarè apparent quatuor principia, vnde superficialij illi
propagantur. Qui igitur in femore consistunt nerui, in hunc modum se habent.
Tibiæ neruus deinceps inspicio. Gal. ibidem.

In tibia foli duo magni, per femo-
ris posteriorem sedem conspicui
apparent, latiore musculo inciso,
sub quo vnico feruntur, ad tibiæ
principium excurrentes. Atque
ibidem primùm separantur inui-
cem.

Gal. ibidem.

Alter qui minor est, exterioribus ipsius mū-
sculis distribuendus. Isque externus, tibiam
subter caput posterioris ipsius ossis, quod
peronen vocant, ingreditur.
Alter, puta maior, interioribus musculis distri-
buendus. Isque interior suræ initio profun-
dius immergitur, sed que media regione in-
ter duo grandium ipsius musculorū capita.
Reliquæ horum amborum neruorum ad in-
feriora pedis propagines, mox sequuntur.

Nerui tibiæ.

Huius nerui, quem maiorem & internū esse diximus, pars reliqua non medio-
cris ad pedis inferiora producit. Alterius autem, puta minoris & externi, tenuia
extrema supremis plantæ partibus dispensantur. Portio quædam ipsius etiā ad ner-
uum alterum peruenit, quæ per suram prope inferiorē tibiæ finem deferretur. Itaque
in finem pedis sedē neruus vnus subit haud exiguus, in omnes ipsius partes distri-
butus. Porro hic neruus ex altero grandiore superest, quē in posteriores tibiæ mu-
sculos deferri cōmemorauimus. Ceterum in plantam pedis descendit vnā cum ten-
donibus qui digitos ipsos inflectunt. At in supernam partem pedis, exiles nerui
quatuor producantur, trium aliorum reliquæ: vnus certè qui cum vena intra ti-
biam deferretur: alterius qui retro suram per summa se promit. Gal. ibidem.

Neruorū ad pe-
dē distributio.

Procedit autem ex gracili neruo, hoc est, vbi is inferitur, alius quidam neru-
lus, qui per suram procurrentis à musculo posterioris tibiæ ossi porrecto, ad extre-
mum ipsius pedi proximum peruenit, atque ibi externis tarfi partibus prope exi-
guos digitos disseminatur: quemadmodum prædictus, quem simul cum vena
per totum crus ad magnos ferri retuli, fines expandit. Gal. ibidem.

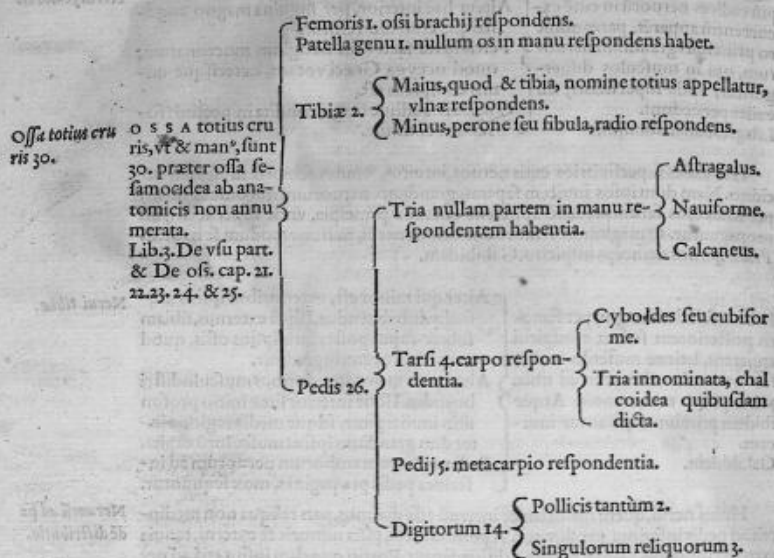
Inter hos, alij duo ex magnorum al-
tero, qui anteriores tibiæ musculos
amplexari dictus est, deorsum versus
pertendunt, medium tarfi conscen-
dentes.

Gal. ibidem.

Alter è superficialiis sub cute consistit, qui
tum articuli iunctura ligamento incum-
bit, tum solis in cutem tarfi extantibus
particulis distribuitur.
Alter qui in imo sub ligamine delitescit, su-
perstratis tarfi musculis omnibus distri-
buitur, quorum tendones obliquo digi-
torum motui præesse diximus.

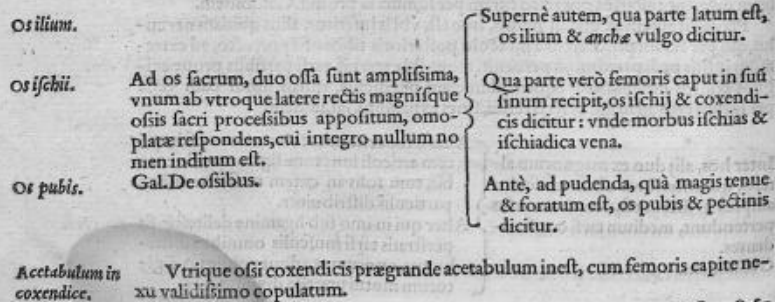
TABVLA IIIII.

DE OSSIBVS TOTIVS CRVRIS.

Ossa quæ cum osse sacro committuntur, omoplatis respondentia, inter ossa cruris non annumeramus, de iis tamen hic agemus.

DE OSSIBVS QVAE CVM OSSE SACRO COMMITTVNTVR.

DE OS-

DE OSSE FEMORIS.

Os femoris, quod & *μῦρῆς*, nomine totius cœli vocatur, maximum omnium corporis ossium meritò fuit, quum omnem superiacentem corporis molem vehat. Id suprà coxendici, infrà tibiæ alligatur. Superiori parte rotundissimum caput habet, prolixo collo ad interiora inclinato adnatum, quod *ischij cotylen*, id est, sinum cauitatémve magnam & profundam ingreditur. Sub collo vtrinque duo exigui sunt processus (*ἑορῶντιες* vocant) quorum exteriorem, qui longe maior est, *γλοῦς*, hoc est, natem appellant. Inferiori parte leniter patefcens, in duo tubercula definit, ad eò quidem grandia, vt capita possint appellari: eaque tibiæ annectuntur, non modò membranosis ligamentis, quibus tota dearticulatio circumdatur, sed tribus quoque aliis validis rotundisque: quorum vnum ab exteriorè totius connexionis parte, ab interiore alterum, à medio posterioris interiorisque tertium porrigitur. Totius autem femoris forma, anteriore in parte exteriorèque, gibba: in posteriore interiorèque sima est. Sic ad sisiones magis est idonea, & ad multa opera quæ agimus sedentes, cuiusmodi est scribere libro ad femur extenso. Lib.3. De vsu partium, & De ossibus, cap.21.

Caput femoris.

Collum.

Trochæteres 2.

magnus, paru^o.

Duo tubercula

in ima parte.

Forma totius

ossis femoris,

& utilitas.

DE PATELLA.

Os cartilaginiosum rotundumque, extrinsecus appositum, quæ femur tibiæ annectitur, vt articulus in genu exactè vndique adstrictus sit, patella seu rotula genu dicitur, à nonnullis *μύλη*, id est, mola, ab aliis *ἐπιγονάτις*, quasi supra genu dicitur, vocatur. Gibba & veluti tubercula subiectorum ossium, aptis sinibus comprehendit, paululumque intumescens quod inter femur tibiæque spatium patet, complectitur, anteriorèque articulationis in genu partes omnes continet, prohibens quidem & capita femoris elabi ad partes anteriores: in illis maximè figuris, quæ vocantur Græcè *γνῶξ*, id est, genu flexo, & *ἐπιγονάτις*, id est, geniculatum & curuè. Confert etiam ne cadamus, & maximè in decliuis locis, quum in anteriora totum corpus nostrum nutat. Lib.3. De vsu part. & De oss. cap.23.

Patelle in genu vsus.

DE OSSIBVS TIBIÆ.

TIBIÆ TO TIUS ossa duo sunt, iis similia, quæ in vna cernuntur. Lib.3. De vsu part. & De oss. cap.22.

Maius, quod *κνήμη*, hoc est, tibia, eodem cum toto membro nomine, & *facile maius* Guidoni appellatur, interiore parte situm est, eoque tantummodo femur ipsum annectitur. Et qua parte femori copulatur, magna quidem adnata coagmentatæque appendice duplicem in se sinum habente, capita femoris sese insinuantia recipit. Inter eos tibiæ sinus, eminentia quædam surgit neruea cartilaginosaque, quæ inter femoris tubercula, veluti in imam quandam scissuram inseritur.

Tibia.

Minus, quod *πρόμη*, id est, fibula, sùra Celso cap.1. lib.8. & Guido ni *facile minus* appellatur, extrinsecus locatum est, tenue admodum, & multò minus quàm tibia, nec ad eò protenditur, vt genu ipsum contingat: verum supra infraque, tibiæ per synarthrosin alligatur, media inter se penitus dehiscunt.

Fibula.

Imæ ab utroque latere tibiæ fibulæque processuum partes, quæ intrinsecus caua, exteriorè ex parte gibbæ (vti patet) & omnino carne carentes, extra alia prominent, *σφυρᾶ* Græcis, Latinis malleoli vocantur, Gallis *les chevilles du pied*. Lib. De oss. cap. prædicto.

Malleoli.

TABVLA IIII.

DE OSSIBVS PARTIS PEDIS, TIBIAR SVBIACENTIS, NVLLAM PARTEM IN MANV RESPONDENTEM HABENTIBVS.

Astragalus.

PARS pedis ipsi tibiæ subiacens, cui totum crus incūbit secundum rectitudinē, vnum quidem nomen, quale est tarsus & pedion, non habet: sed componitur ex tribus ossibus nomina habentibus, quibus solis, nulla est in manu particula quæ proportionē respondeat, sed sunt basis solius instrumenta. Aliæ vero omnes particula, scilicet tarsus, pedis, digiti, basis simul & apprehensionis sunt instrumenta. Ossa autem prædictæ partis hæc sunt.

Nauiforme.

Calcaneus.

Lib. 3. De vsu part. & De oss. cap. 24.

Ἀστράγαλος, Latinis talus, os ballistæ vulgo, *cabab* Arabicè, subiacet apophysis tibiæ & fibulæ, supernè à lateribus & à tergo ab ipsis comprehensus. Superiacet autem calcaneo, duabus eminentis ibi in duabus calcanei cavitatibus firmatus. Posteriori parte leuigatū est, modicèq; orbiculatū, & ad superiora potius spectat. Anteriori parte, rotundo capite oblonge cervici adnato altus alto nauiformi coniungitur. *Ἰαλλίσις*, id est, fornici similem illic efficiens figuram. Atque extendere & flectere pedem supernæ astragali dearticulationis est opus, quæ ad tibiæ & fibulæ apophyses dicta est fieri. Ad latera verò circum ferre, opus est dearticulationis capitis astragali, quæ est ad cavitatem ossis nauiformis. Quare principalissimum ossium est astragalus, quæ ad pedes mouendos pertinent.

Ναυοειδές, hoc est, nauiforme, astragalo coniungitur. Sua enim cavitare naui simili, vnde nomen sumpsit, circumambit caput astragali, estque similiter ipsi astragalo sublime, & sublatum à terra, internis partibus pedis versus pollicem locatum.

Ἰλέγις, id est, calcaneus, seu os calcis, maximum est ossium pedis, & principalissimum eorum quæ ad firmationem pertinent. Ad perpendicularum enim parte sui media, rectitudini tibiæ subiacet, & ferè totā ipsam solum sustinet, & per hanc femur, & per hoc superiacens corpus: & maximè quando salire voluerimus, aut magnū gradum face re: ob id insignem magnitudinē ei inesse oportuit. Subest astragalo, rotundæque partes ex ipso recipit, & geminos quos habet excessus in sinū eius percōmodè inserit. Pars verò quæ ingredimur, leniter rotūda & latiuscula est. Posterior quoq; rotūda est, eaque tibiæ rectitudinem admodum excedit. Ex partibus eius anterioribus, quæ è regione pollicis sita est, ipsius tali capiti subiacet, nec cū altero osse copulatur: at ei⁹ extremitas, quæ minimo digito respondet, cū osse cubiformi per synarthrosin annectitur.

DE OSSIBVS TARSI.

Osses cyboedes.

Innominata 3. chalcioidea quibusdam dicta.

OSSA tarsi sunt 4. carpo respondentia: quorum Galibidem.

Maximum & externum, terram attingens, calcaneo versus paruum digitum commissum, à tessera similitudine *κυβοειδές*, id est, cubiforme seu cubicum vocatur. Cætera tria paruula, quæ paulatim attolluntur, nominibus carent, chalcioidea quibusdam dicuntur. Inferiori nauiformis parti per synarthrosin copulantur, cum quibus etiam exteriore ex parte cyboedes pariter porrigitur.

DE OS-

OSSA pedij quinque sunt, terram contingentia, quæ metacarpio respondent. *Ossa pedis 5.*
 Lib. 3. De vsu partium, & De ossibus cap. 25.

DE OSSIBVS DIGITORVM.

DIGITI externis internodiis omnes, ad eorum quæ in manu sunt similitudinem constant, pollice tantum excepto, qui inter alios, ex duplici osse constitutus est. Erunt igitur digitorum quinque pedis ossa tantum quatuordecim. *Digitorum 5. pedis ossa 14.*
 Galenus, ibidem.

DE OSSIBVS SESAMINIS PEDI.

OSSA sesamoidea siue sesamina, à sesami seminis similitudine dicta, quinque pedum digitis, vt articulis manuum, subsunt intus nouedecim. Nam primos quinque digitorum articulos bina subtus firman, reliquos autem singulos singula, vt in manu interna: quæ omnia sunt nouedecim, ommissis externis rarioribus & obfcurioribus. Nam supernè aut nulla sunt, aut rara, & ea obscura. Eorum vsum supra scripsimus. *Ossa sesamoidea 19.*

Præter hæc, addit Sylluius maximum os pternæ & cyboædis articulum subfirmare, & astragali cum scaphoæde, vtrunque in adolescentibus & mulieribus diu cartilaginofum, sed amplum, & tendonibus implexum pedem extendentibus, obliquantibus, firmantibus.

OSSIVM TOTIVS CORPORIS COLLECTIO.

NUMERVM ossium totius corporis ex præcedentibus facillè est colligere.

Cum enim ossa cranij sint sex, sphenoaede excepto.	}	Os frontis vnum, vulgo <i>coronale</i> .	1.	}	6.
		Duo sincipitis, vulgo <i>parietalis</i> .	2.		
		Os occipitis vnum.	1.		
		Duo lithoidea, id est, petrosa, vnunquodq; ad suam aurem.	2.		
Ossa faciei quinquaginta duo.	}	Os zygoma, id est, iugale, vulgo <i>os paris</i> , vtraque faciei parte vnum.	2.	}	57.
		Sex ad radicem oculorũ, vtrinque tria.	6.		
		Duo, in quibus mala, dentesque ferè omnes insunt.	2.		
		Duo sub narium foraminibus.	2.		
		Duo nasi.	2.		
		Duo in maxillæ extremitate.	2.		
		Quindecim est os palati, quod sphenodes, & vulgo <i>os cunei & basilare</i> vocant.	15.		
		Ossa ethmoidea foraminulenta & spongiosa, vulgo <i>colatoria</i> , pro vno sumimus.	1.		
		Maxillæ inferioris duo.	2.		
		Dentes triginta duo.	30.		
	{	Incisores 8.	}	37.	
	{	Canini 4.			
	{	Molares 20.			

Comesfor *Boyer* *Boyer*

TABVLA IIII.

Clauculae duae, dextra & sinistra, vulgo *os fureule*. 2.
 Omoplate duae, vtrique vna, vulgo *os spatule*. 2.
 Amborum manuum ossa sexaginta, praeter os nonum carpi, & ossa sesamoidea ab
 anatomicis non annumerata. 60.
 Sterni siue pectoris ossa 7. excipientia 7. veras costas. Ad cuius finem est cartilago
 eniformis, quae vulgo *malum punicum* siue *granatum* dicitur. 7.

Costae 24. vtrique 12. } Superiores 7. verae seu perfectae. } 24.
 } Inferiores 5. nothae & imperfectae. }

Spondyli seu vertebrae 24. } Colli septem. } 7.
 } Metaphreni siue dorsi 12. } 24.
 } Lumborum quinque. } 5.

Os sacrum tribus ossibus conficitur. 3.
 Coccyx, vulgo *cauda*, tribus etiam ossibus conficitur. 3.
 Ossa cum osse sacro commissa, vtrique vnum, cui integro nullum nomen inditum est. 2.
 Amborum crurum ossa 60. praeter ossa sesamoidea ab anatomicis non annumerata. 60.

Ossa totius corporis 245.

Ossa igitur totius corporis numero sunt praeter os hyoideum ad radicem linguae, & os cordis cartilagineum. 245.

Musculorum numerum, venarum, articularum, & neruorum, non facile est colligere. Cum etiam id nihil aut parum vtilitatis adferat, alius colligendum relinquo.

Cum itaque corpus humanum a summa cute vsque ad ossa intimamque medullam perscrutati simus, nec liceat ultra progredi, hic finem facere tempestiuum est. Quod siquid omissum, aut breuius prolixiusve dictum fuerit, alias feliciter, ut spero, tractabimus.

FINIS.

EXCVDEBAT PARISIIS MICHAEL FEZANDAT, IN DOMO ALBERTICA. XL. CAL. IANVARII.

M. D. LIII.

Handwritten notes and signatures in cursive script, including a large signature that appears to be 'J. B. de...' and other illegible text.

